

2
2005

5,90 €

Uusi

SAFIIRI

Henkinen kulttuurilehti

Luther

- Jumalan ihmemies

Alice A. Baileyn

henkinen ihmiskäsitys

Kaisa Puhakka

Sillanrakentaja meditaation
ja psykoterapian välillä

Tiloja vuokrattavana Kerimäellä

Via-Akatemia, **Kaukalinna** (rakennettu 1853), Viitamäentie 189

Via ry, **Wanha Apteekintalo** (rakennettu 1911), Ristisolan tie 1

• kodinguhlat • kokoukset • kurssit

Majoitusta erityisesti ryhmille.

VIA-AKATEMIA
kurssit
via.akatemia@via.fi

Puhelin (015) 543 112

VIA RY
vuokraukset
kaukalinna@via.fi

www.via.fi

UUSI SAFIIRI 31. VSK

Kustantaja:

Via-Akatemian säätiö

Toimituskunta:

Terttu Seppänen, Sinikka Juntura,
Tuula Kruth, Pentti Mäkelä,
Kaisa Pakkala, Tuula Uusitalo

Toimituksen osoite:

Uusi Safiiri, PL 4, 58201 Kerimäki

Päätoimittaja ja toimitussihteeri:

Terttu Seppänen
050 567 9630, terttu.seppanen@via.fi

Verkkoversio:

Timo Ristiluoma

Taitto:

Tomi Leporinne, Avendis

Toimitustyöhön osallistuivat:

Terttu Seppänen, Sinikka Juntura
ja Tuula Uusitalo

Uusi Safiiri -lehdessä julkaistavat artikkelit
ilmaisevat kirjoittajien omia mielipiteitä.

Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetetyistä
kirjoituksista tai kuvista. Toimitus pidättää
itselleen oikeuden muokata tekstejä.

Tilaukset, osoitteenmuutokset, laskutus:

Uusi Safiiri, PL 4, 58201 Kerimäki.
Kaukalinna/Via-Akatemia,
Sinikka Juntura, 015 543 112, 040 8255165.
Tilaukset myös internetin kautta:
www.via.fi/safiiri.htm

Tilaus tehdään maksamalla vuositilaushintaa

11 euroa lehden tilille: Uusi Safiiri,
Kerimäen Op 513 300 - 223577, viite 550.

Ilmoitukset:

015 543 112, 040 8255165/Sinikka Juntura
uus.safiiri@via.fi
Ilmoitushinnat sivulla 61

Painopaikka:

CityOffset, Tampere

Ilmestyminen

Lehti ilmestyy 2 kertaa vuonna 2005,
kesäkuussa ja joulukuussa.

Uusi Safiiri tehdään pääosin talkootyönä.
Pyrimme noudattamaan annettuja ilmestymis-
aikatauluja.

Internet:

www.via.fi

ISSN 0781-7975

© Via-Akatemian säätiö

Uusi SAFIIRI

Sisällys 2 2005

- 4 **Pääkirjoitus**
Terttu Seppänen
- 5 **Professori Kaisa Puhakan haastattelu**
Sillanrakentajana itämaisen meditaation
ja länsimaisen psykoterapian välillä
Terttu Seppänen
- 18 **Transsendentti uskontotieteessä**
Marja-Leena Salojuuri
- 21 **Runoja: Transsend**
Tuula Uusitalo
- 22 **Nainen, sukupuoliuus, Jumala**
Oili Härkönen
- 24 **Isä metsässä**
Pentti Mäkelä
- 26 **Kolumni: Henkeä kasveissa**
Börje Fri
- 27 **Runo, Kun jumalat rakastavat**
Oili Härkönen
- 28 **Martti Luther - Jumalan ihmemies**
Sinikka Juntura
- 39 **Sana, työ ja tasa-arvo**
Tuula Uusitalo
- 42 **Ihmisen henkinen rakenne**
Timo Viitala
- 52 **Kirjakatsaus**
- 58 **Runoja: Olen avannut oven, Lootus ja ruusu**
Tuula Uusitalo
- 60 **Via-Akatemia tiedottaa**
- 62 **Uusi Safiiri-lehden tilaustiedot**

Seuraava lehti ilmestyy kesäkuussa 2006.
Kirjoitukset ja materiaali 1.4.2006 mennessä.

Kannen kuva ja toteutus: Tomi Leporinne

Kokemuksia ja huippukokemuksia

Vuosia sitten vaelsin Pico Ruivolle, Madeiran korkeimmalle vuorenhuipulle muiden turistien tapaan. Saapuminen kirkkaaseen auringonpaisteeseen pilvien yläpuolelle oli eräänlainen valaistumiskokemus. Vaelluksen raskaudet painoivat vielä kehossa, kun valoa ja valoisuutta virtasi taivaan täydeltä olemukseen virkistäen ja elvyttäen väsynyttä ja janoista vuorilla vaeltajaa suoden aidon vuorenhuippukokemuksen.

Huippukokemusten tavoittelu näyttää olevan ihmisen perustavanlaatuinen tarve monella tavalla.

Transpersoonallisessa psykologiassa huippukokemus kuvataan voimakkaan myönteisenä yksilön ja universumin ykseydentunteena, jossa ajan ja paikan tajuminen on muuntunut ja ymmärrys kirkastunut. Transpersoonallinen psykologia tutkii tätä ihmisten henkisen kokemisen aluetta, arkikokemuksen ja -minuuden ylittävää yhteyttä laajempaan todellisuuteen. Tätä teemaa käsitellään laajasti tässä numerossa psykologian professori Kaisa Puhakan haastattelussa.

Kaikista uskonnoista ja henkisistä katsomuksista löytyy olettamus minuuden suhteesta johonkin korkeampaan tai laajempaan. Näiden kirjo on laaja. Voimme tutustua kahteen hyvin erilaiseen katsomukseen ja vaikuttajahahmoon sekä heidän työhönsä. Sinikka Juntura tarkastelee Martti Lutherin elämäntyötä kirkon uudistajana ja yhteiskunnallisena vaikuttajana kirkon 850-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Timo Viitalan aihe on Alice A. Baileyn esoteerinen filosofia, joka on aika vaativaa luettavaa, mutta asiasta kiinnostuneille antoisaa.

Luonnossa liikkuminen ja jokapäiväinen yhteys kanssaihmiin mielletään usein tavallisena kokemuksena ja kokemuksen laajentuneet elementit saattavat jäädä huomaamatta. Näin ehkä onkin hyvä. Tavalliselle ihmiselle tai kokijalle riittääkin havainto, että olipa hyvä kokemus, tuli harmoninen olo. Ahaa- tai oivalluselämys on hetki suoraa yhteyttä todellisuuden ytimeen ja sellainen hetki voi tulla joskus kenelle tahansa.

Vuodenkierto ja elämänkulku sinänsä tuovat omat huippuhetket ja tavalliset hetket. Taito elää juuri sitä hetkeä, mikä on menossa, on saavuttamisen arvoinen ”huippu”. Arkeen ja arjen töihin voi saada pyhyiden tunnun. Ehkä juuri joulun alla kannattaa muistaa, että myös joulun valmisteleminen on yhtälailla joulua kuin varsinainen joulu.

Terttu Seppänen

*Uusi Safiri -lehti toivottaa lukijoilleen ja yhteistyökumppaneilleen
Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!*

*Professori Kaisa
Puhakan haastattelu*

Sillanrakentajana itämäisen meditaation ja länsimäisen psykoterapian välillä

Näin voi luonnehtia suomalaissyntyistä Kaisa Puhakkaa, joka on opiskellut ja työskennellyt USA:ssa koko aikuisuutensa ajan ylioppilaaksitulostaan saakka. Hänelle psykologia tuntui luonnolliselta valinnalta ja "sillalta" intialaisen filosofian ja meditaation hyödyntämiseksi tehokkaina sovelluksina meidän länsimaisessa kulttuurissamme.

TERTTU SEPPÄNEN

Kaisa Puhakka lukeutuu maailman johtaviin transpersoonallisiin ajattelijoihin. Hän suoritti oppiarvon filosofiassa ja psykologiassa, väitteli tohtoriksi 1976 Tole-
don yliopistossa ja suoritti diplomin kliinisessä psykologiassa. Hän on toiminut psykologina ja opettanut monissa yliopistoissa, hän toimi transpersoonallisen psykologian professorina Palo Alto Institute on Transpersonal Psychology –nimisessä laitoksessa ja nykyisin hän on psykologian professorina California Institute of Integral Studies –nimisessä vapaassa korkeakoulussa. Hän on harjoittanut meditaatiota lähes koko ikänsä. Hänen tutkimusaiheitaan ovat mm. meditaatio, dialektinen tietoisuus ja tajunnan ylirationaaliset tilat. Näin ollen Kaisa Puhakka on mitä asian-
tuntevin henkilö kertomaan Uusi Safiiri-lehden lukijoille transpersoonallisen psykologian kysymyksistä ja nykytilanteesta.

***Maailmalle lähdestään
Kaisa Puhakka kertoo näin:***

–Itse asiassa halusin mennä Intiaan. Intia oli kiehtonut minua jo varhaislapsuudesta. Mutta mitä tekisin siellä ja miten tulisin siellä toimeen? Päätin, että paras tapa on ensin oppia käyttämään englannin kieltä ja sitten opiskella jokin hyödyllinen ammatti. Ajattelin opiskella sairanhoidajaksi, ja sitten etsiä sopivan organi-

saation, jonka avulla pääsisin Intiaan. Päätin kuitenkin, että Amerikka tarjoaa kaikki nämä mahdollisuudet. Siellähän oli se Peace Corps, johon ajattelin liittyä opintojeni jälkeen.

–Täpäs heti opintojeni varhaisvaiheessa intialaisen filosofian professorin, josta tuli pitkä-aikainen mentorini. Opin häneltä paljon intialaisesta filosofiasta ja myös joogasta sekä meditaatiosta. Myöhemmin siirryin psykologian alalle, osaksi käytännön syistä, koska filosofoille ei siihen aikaan ollut toimia. Psykologia tuntui myös luonnolliselta ”silalta” intialaisen filosofian ja meditaation hyödyntämiseksi tehokkaina sovelluksina meidän länsimaaisessa kulttuurissamme. Olen vuosien varrella kirjoitellut monia artikkeleita lehtiin ja kirjoihin, aluksi vertailevasta filosofiasta ja myöhemmin psykoterapian ja hindulaisen tai buddhalaisen maailmankatsomuksen ja käytännön integroimisesta. Näitä kaikkia on kai kertynyt noin 45 suuremmaksi osaksi ammattijulkaisuissa.

Transpersoonallinen psykologia oli luonnollinen alue, jolla olen ollut aktiivinen viimeisen vuosikymmenen aikana. Olin päätoimittajana Journal of Transpersonal Psychology –aikakauslehdessä vuosina 1999–2001. Vuonna 2000 julkaisin kahden kollegani Tobin Hartin ja Peter L. Nelsonin kanssa kir-

Transpersoonallinen psykologia ja sen viereinen humanistinen psykologia, värittävät paljon nykyajan psykoterapian lähestymistapoja korostamalla ihmisten positiivisia kykyjä ja mahdollisuuksia sekä niiden kehittymistä, ei vain negatiivisten oireiden poistamista. Ne ovat luultavasti myös tärkeitä virikkeitä uuteen psykologian virtaukseen, joka on ns. ”positiivinen psykologia.” Sen pääkannattaja on Martin Seligman.

MICHAEL MILLER

kirkkaus

*levähdä vähän
kiipesit pitkän matkan*

*levähdä vähän
mursit pilvien muurin*

*levähdä vähän
hellitä tuska ja kipu*

*avaa silmät ja näe
Luojan kirkkaus kaikkialla*

*avaa silmät ja näe
et ole yksin*

et ollut koskaan yksin

Terttu Seppänen

Kaisa Pubakan tutkimusaiheita ovat meditaatio, transpersoonallinen teoria ja tajunnan ylirationaaliset tilat

jan nimeltä ”Transpersonal knowing: Exploring the horizon of consciousness”. Nykyään opetan ja annan työnohjausta psykologian opiskelijoille ja psykoterapian harjoittelijoille California Institute of Integral Studies-nimisessä vapaassa korkeakoulussa San Franciscossa. Tämä instituutti on perustettu eri alojen sekä maailmankatsomusten integroimiseen, joten se on minulle ihanteellinen työpaikka.

Transpersoonallinen psykologia tieteenalana

Miten määrittelet itse transpersoonallisen psykologian, määritelmiähän on olemassa valtavat määrät?

”Sana ”transpersonal” tarkoittaa ihmisyyksien ylittävää, ja myös ihmisten välistä yhteyttä. Transpersoonallinen psykologia tutkii ihmisten henkisiä kokemuksia ja ilmiöitä jotka viittaavat ihmisen kykyyn ylittää (”trans”) jokapäiväisen minä-käsitteen ja -kokemuksen rajoituksia ja kokea yhteyttä laajempaan todellisuuteen. Transpersoonallinen psykologia (jatkossa TP psykologia) tutkii myös ihmiskehityksen mahdollisuuksia, mitkä nähdään suuremmiksi kuin mitä länsimaisessa kulttuurissamme pidetään normaalina tai keskimääräisenä. Fokus on viimeaikoina laajentunut yksilön kehityksestä ryhmien ja organisaatioiden, sekä ihmisen ja luonnon välisten suhteiden kehitysmahdollisuuksien tutkimiseen.

-TP psykologian määritelmiä on esitetty kymmenittäin viimeisen kolmen- tai neljänkymmenen vuoden aikana. Psykologiassa sinänsä, mutta vielä enemmän TP psykologiasa on jotain olennaisesti epämääräistä, johtuen niiden refleksiivisestä luonteesta, koska niissä ihmismieli tutkii itseään. Tällainen tutkimus yleensä lähtee jostain olettamuksista, joihin tutkija uskoo tai jopa pitää niitä itsestään selvinä, mutta joita ei kuitenkaan ole perusteltu. Toisella tutkijalla on lähtökohtinaan hieman erilaiset olettamukset. Nämä heijastuvat TP psykologian määritelmään, ja siksi niitä on niin monta erilaista, riippuen mistä olettamuksista sitä lähdetään muotoilemaan.

Onko transpersoonallinen psykologia edelleen humanistisen psykologian osa tai haarauma vai onko se kehittynyt siitä eteenpäin?

-Tästä asiasta on oltu eri mieltä jo vuosikymmeniä. Jotkut TP psykologit näkevät itsensä humanistisen psykologian osana tai haaraumana. Melkein kaikki humanistiset psykologit näkevät asian näin. Jos katsoo näiden alojen historiallista kehitystä, on selvää, että humanistinen psykologia tuli ensin, ja transpersoonallinen psykologia syntyi vasta vuosikymmenen myöhemmin. Ne TP psykologit jotka näkevät alansa aivan erilli-

senä, omana alanaan tähdentävät alojen perusolettamusten erilaisuutta. Monet TP psykologit näkevät alansa perustuvan viitekehykseen ja olettamuksiin, jotka jossain hyvin tärkeissä asioissa poikkeavat niin radikaalisesti humanistisen psykologian perusolettamuksista, ettei niitä voida asettaa samaan jatkuvuuteen. Esimerkiksi humanistinen psykologia perustuu materialistiseen maailmankatsomukseen, minkä mukaan ihmistajunta ja henkisyys kehittyvät biologisesta elämästä, kun taas monet TP psykologit uskovat että henkisyys, "Spirit" tai "Consciousness" on kaiken perusta ja alkujuri.

Mitkä ovat transpersoonallisen psykologian keskeiset käsitteet?

-Mieleeni tulee "altered states of consciousness", muuntuneet tajunnantilat. Se idea, että on tavallisesta poikkeavia tajunnantiloja, jotka viittaavat ihmistajunnan laajenemisen mahdollisuuksiin.

-Toinen keskeinen käsite on ihmisen kyky kehittyä henkisesti siten, että hänen viitekehyksensä ei enää pyöri henkilökohtaisen identiteetin ympärillä, vaan avautuu transpersoonallisille ulottuvuuksille. Nämä kaksi ovat olleet jo melkein alusta alkaen alan keskeisiä tutkimuskohteita.

Humanistinen ja transpersoonallinen psykologia

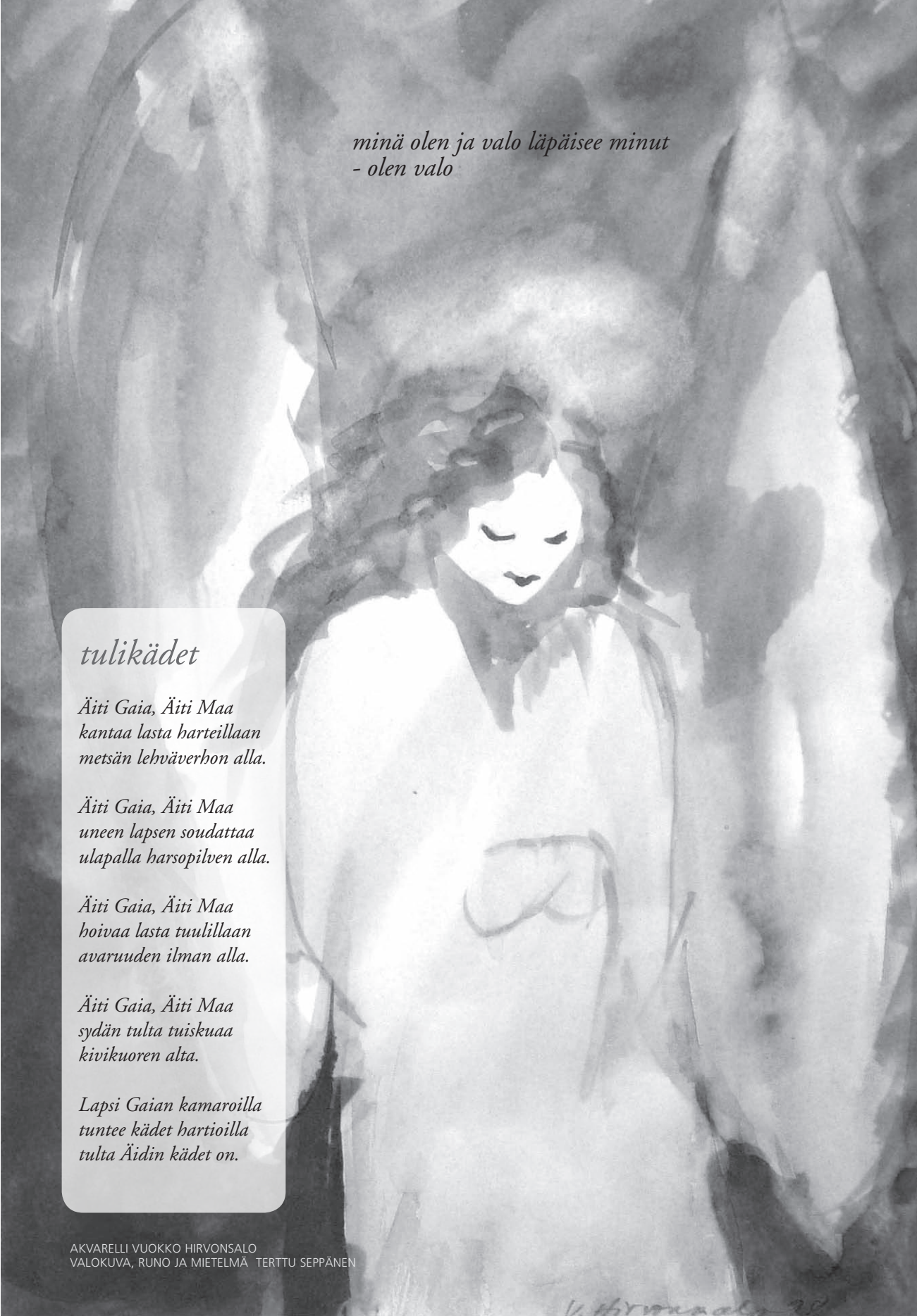
Transpersoonallista psykologiaa on kutsuttu humanistisen psykologian spirituaaliseksi serkuksi. Se syntyi humanistisen psykologian vana-vedessä ja sitä pidetäänkin sen osana tai haaraumana. Kuitenkin transpersoonallinen psykologia on viimeisen 40 vuoden aikana rakentunut omaksi teoria- ja tutkimusalueekseen.

Psykologian kolmantena virtauksena tunnettu **humanistinen psykologia** nousi 1950-luvulla voimahahmonsa Abraham Maslow'n johdolla vastustamaan tieteellisen psykologian **pykoanalyysin** ja **behaviorismin** korostusta mittaamiseen, prediktioon ja käyttäytymisen kontrolliin. Humanistinen psykologia protestoi sellaisten humanististen aspektien poissulkemista tutkimuksesta kuin tietoisuus, arvot, luovuus, vapaus, tahto, rakkaus ja henki, spi-

rit. Laajempi näkökulma ihmisluonnon kehittämiseen löytyi eksistentiaalifilosofiasta, kirjallisuudesta ja taiteista. Psykologian tutkimusta vaadittiin kehittämään metodologiaa siten, että se vastaa inhimillisen kokemuksen koko kirjoa eikä se saa rajoittua käyttäytymisen havaitsemiseen laboratorioissa.

Humanistinen psykologia korostaa vapautumista sekä rodullisista ennakkoluuloista että kapeista sosiaalisista ja uskonnollisista normeista. Sen keskeinen tutkimuskohde on inhimillinen potentiaali. TP psykologinen tutkimus laajeni muuntuneista tajunnantiloista ryhmiin, organisaatioihin ja luontosuhteeseen.

Lähde: D. Moss (ed.) Humanistic and Transpersonal Psychology. A Historical and Biographical Sourcebook. Greenwood Press 1999

*minä olen ja valo läpäisee minut
- olen valo*

tulikädet

*Äiti Gaia, Äiti Maa
kantaa lasta harteillaan
metsän lehväverhon alla.*

*Äiti Gaia, Äiti Maa
uneen lapsen soudattaa
ulapalla harsopilven alla.*

*Äiti Gaia, Äiti Maa
hoivaa lasta tuulillaan
avaruuden ilman alla.*

*Äiti Gaia, Äiti Maa
sydän tulta tuiskuaa
kivikuoren alta.*

*Lapsi Gaian kamaroilla
tuntee kädet hartioilla
tulta Äidin kädet on.*

Entä ”korkeampi minä”? Käytetäänkö sitä omana käsitteenä vai sisältykö se jotenkin tuohon mainitsemaasi toiseen käsitteeseen ”ihmisen kyky kehittyä henkisesti siten, että hänen viitekehyksensä ei enää pyöri henkilökohtaisen identiteetin ympärillä”?

- ”Korkeampi minä” on hyvin suosittu käsite, mutta enemmän ”uuden ajan” populaarisessa ajattelussa. Sitä kuitenkin vältetään tieteellisemmässä kirjallisuudessa, koska se on olenaisesti epämääräinen ja metafyyssiseen ajatteluun perustuva, ehkä lähempänä ”sielua” kuin

Tietoisuuden portaat

-Ken Wilber on tiivistänyt uskontojen ja kehityspsykologian ajatustapojen pohjalta löytämänsä 20 tietoisuuden kehitysvaihetta seitsemään. Rohkea synteesi kuvaa ihmisen kehitystä vaiheina, tikapuina alemmasta kehityksestä kohti korkeampaa:

1. arkaainen (archaic),
2. maaginen (magical),
3. myyttinen (mythic),
4. rationaalinen (rational),
5. psyykinen (psychic),
6. subtiili (subtle),
7. kausaalinen (causal)

PRE/TRANS -väärinkäsitys (fallacy)

Wilberin mukaan tarkoittaa, että kolme ensimmäistä ei pidä sekoittaa kolmen viimeisen kanssa. Esim. myyttisen tietoisuuden hurjat visiot eivät ole henkisiä eivätkä transpersoonallisia siinä mielessä, että toisivat ymmärrystä ihmisen ulkopuolisesta henkisestä ulottuvuudesta, vaan pre-persoonallisia, niissä ilmenevät ihmisen tiedostamattomat tunteet ja halut kuvallisina, visionomaisina ilmaisuina. Rationaalisen ulkopuolella olevat kuusi tietoisuuden tilaa tuntuvat ”henkisiltä” ja ihmeellisiltä verrattuna arkipäivän tietoisuuteen. Kolme korkeinta ja kolme alinta ovat erilaisia laadun, olemuksen ja merkityksen suhteen.

Lähde: Tony Dunderfelt, Psykologia ja henkinen tietoisuus. ss.35-57. teoksessa Tuhkaa ja Linnunrata - henkisyys mielenterveytyössä. SMS-julkaisut. Helsinki.

jokapäiväistä minää. TP psykologian kirjallisuudessa korkeampi minä ymmärretään enemmänkin kehityksen tavoitteena, ja siis ainakin teoreettisesti kehityksen tuloksena. Kaikki TP psykologian edustajat eivät kuitenkaan kannata tällaista kehitysteoriaa. Ken Wilber on kehitysteoria-linjan tunnetuin edustaja.

Miten ”transpersoonallinen” sanana toimii?

- Minulla on sellainen vaikutelma, että ihmisillä on ristiriitaisia tunteita tätä ”transpersoonal” nimeä kohtaan. Se kuulostaa monien korvissa liian monimutkaiselta, ehkä kömpelöltä tai teennäiseltä. Toinen nimitys mitä esimerkiksi nykyisessä laitoksessani (California Institute of Integral Studies) usein ehdotetaan TP:n sijalle on ”integral”, mutta tuskin nimeä voi tässä vaiheessa muuttaa, kun sen ympärille on viimeisen 40 vuoden aikana kehittynyt oma teoria- ja tutkimusalue!

Miten sana ”holistinen” suhteutuu sanoihin ”transpersoonallinen” ja ”intergraalinen”?

- ”Holistinen” on laaja-kattoisempi, transpersoonallinen näkökulma on yleensä ”holistinen,” mutta kaikki ”holistiset” näkökulmat eivät välttämättä ole transpersoonallisia. Ymmärtääkseni ”holistinen” tarkoittaa, että kaikki ovat yhteydessä kaikkeen, joten osia ei voi katsoa erikseen vaan ne nähdään kokonaisuutena tai osana kokonaisuutta. Transpersoonallinen viittaa ’minuuteen’ tai ’persoonallisuuteen’ ja erityisesti sen yhteydestä kaikkeuteen, sen rajojen ja eristymisen ylittämiseen, jne. ”Transpersoonalliseen” yleensä liittyy jonkinlaisia olettamuksia minuuden suhteesta johonkin korkeampaan tai laajempaan, kun taas esim. hahmopsykologit (Kohler, Kafka, Wertheimer), jotka aikoinaan painottivat holismia eivät tietääkseni olleet kiinnostuneita näistä transpersoonallisista teemoista.

Kehityksen portaat ja luonnon tasa-arvo

Onko olemassa erilaisia transpersoonallisen ajattelun koulukuntia?

-Vaikka eri näkemyksiä on tällä alalla paljonkin, kuten määritelmien paljoudesta voi odot-

taa, ei niitä ole kiteytetty selviksi koulukunniksi. Eroavuudet jotka saattavat olla lähellä koulukuntien luokkaa ovat kai niiden välillä, jotka näkevät maailman ja ihmisen kehityksen hierarkisena prosessina, missä nouseaan alemmilta tasoilta korkeammille kehitystasoin, ja niiden jotka eivät usko tällaiseen hierarkiseen nousukaareen, vaan uskovat, että kaikki olennot tai ainakin ihmiset ovat samanarvoisia kokonaisuuden osia. Ken Wilber on edellisen näkemyksen eli kehitysteorian voimakkain edustaja, kun taas jälkimmäistä eli luonnon tasa-arvoa edustavat ekopsykologian, ns. syvän ekologian, ja naisten henkisyyden kannattajat (ecopsychology, deep ecology, women's spirituality, feminism).

Ovatko mm. teosofispohjaiset katsomukset niitä, jotka näkevät kehityksen hierarkisena prosessina matalammilta tasoilta korkeammille tasoille? Onko college-kasvatusohjelmien TP psykologia lähempänä mainitsemaasi kakkosta eli näkemystä, että kaikki olennot ovat samanarvoisia kokonaisuuden osia?

-Näin on. Teosofiassa on esimerkkejä henkisen kehityksen teorioista, joissa kehitys on nähty tällaisena hierarkisena prosessina. TP psykologia on ehkä viimeisin tällaisen teorian edustaja.

-Luulisin, että molempia näkemyksiä edustetaan college-kasvatusohjelmissa. Se mitä painotetaan enemmän saattaa riippua opettajasta. Mutta yleensä oppikirjat pyrkivät esittämään TP psykologian kuten muutkin alueet mahdollisimman monipuolisesti ja ”neutraalisti,” eli ottamatta erityistä kantaa asiaan.

Onko TP psykologian kahden linjauksen välillä eroa siinä, miten niissä korostetaan eettisyyden ja altruismin kehitystä?

-Minulla on sellainen vaikutelma, että kak-

koslinjan (luonnon tasa-arvon) edustajat korostavat eettisyyttä, etenkin luonnon kohteluun liittyvää, sekä ihmisten olennaiseen arvoon liittyvää KÄYTÄNTÖÄ enemmän kuin ykköslinjan edustajat. Ykköslinjalaisille eli hierarkisen kehitysmallin kannattajille eettisyys tuntuu (ainakin minusta) olevan enemmän teoreettinen kuin käytännön asia.

Miten paljon määrällisesti TP psykologiaan pohjautuvia koulutusohjelmia on suhteessa muihin koulutusohjelmiin?

-Minun vaikutelmani on, että yleisesti ottaen se on vain hyvin pieni määrä koulutusohjelmista. Mutta tärkeää on ottaa huomioon suuri vaihtelevuus täällä USA:ssa. Joissakin yliopistoissa ja collegeissa se voi olla keskeinen osa koulutusohjelmasta. Suurimassa osassa yliopistoista on se kuitenkin aika vähäinen

osa, ja monissa yliopistoissa ei sitä ole sisälletty koulutusohjelmaan ollenkaan.

Toimivia sovelluksia ja lupaavia tutkimuksia

Ketkä ovat merkittäviä transpersoonallisen psykologian kehittäjiä nykyisin?

-Alan veteraanit ovat vielä toimissa ja näkyvillä (Angeles Arrien, Ram Dass, Stan Grof, Huston Smith, Frances Vaughan, Roger Walsh), vaikkakaan he eivät ole enää tietääkseni tehneet luovaa työtä tällä alalla ainakaan vuosikymmenen. En ole tietoinen uuden sukupolven ”tahdist” ja ehkä sellaisia ei enää tulekaan. Toisaalta näyttää siltä, että TP psykologiaa nykyään integroidaan moniin college-tasoiisiin kasvatusohjelmiin ja etenkin psykoterapian kasvatusohjelmiin. Sitä myös sovelletaan nykyään erilaisiin käytännön tilanteisiin, esim. liike-elämässä ja organisaatioiden puitteissa.

Suora yhteys eli autenttinen tietäminen ei ole sama kuin muuntunut tajunnan tila. Jotkut tajunnan tilat helpottavat tietämistä ja toiset taas estävät, mutta "tietäjän ja tiedon kohteen" yhteensulautuminen on pikemminkin tietoisuuden aktiivisuutta, jota voi tapahtua eri tajunnantiloissa sekä muuntuneissa että tavallisissa.

Minulla on siis sellainen yleiskuva, että tämän alan teoreettinen ja tutkimuksellinen luova kehitysvaihe on joko ohi tai on ”lepovaiheessa”, kun taas sitä käytännössä sovelletaan paljonkin. Eli TP psykologia on sulautumassa täkäläiseen kulttuuriin, ainakin Pohjois-Kalifornian kulttuuriin.

Onko todella transpersoonallisen psykologian luova teoreettinen vaihe ohi! Antoiko TP psykologia siis tietyn virikkeen ja sulautuuko se lopullisesti lähititeisiin?

-Uskoisin, että näin on. TP psykologia ja sen viereinen humanistinen psykologia, värittävät paljon nykyajan psykoterapian lähestymistapoja korostamalla ihmisten positiivisia kykyjä ja mahdollisuuksia sekä niiden kehittymistä, ei vain negatiivisten oireiden poistamista. Ne ovat luultavasti myös tärkeitä virikkeitä uuteen psykologian virtaukseen, joka on ns. ”positiivinen psykologia.” Martin Seligman on sen pää-kannattaja. Vaikka positiivisen psykologian edustajat eivät halua mainita humanistista tai TP psykologiaa, jotka ovat olleet vaikuttamassa jo 40 vuotta, ovat positiivisen psykologian teemat kuitenkin hyvin tuttuja transpersoonallisen ja humanistisen psykologian edustajille. Syyt tähän yhteistyön ja keskustelun puutteeseen ovat luultavasti enemminkin sosiaalisia ja poliittisia kuin tieteellisiä. Positiivinen psykologia haluaa pitää keskivirran imagoa, kun taas transpersoonallinen ja humanistinen psykologia kehittyivät 60-luvun vastakulttuurin myötä ja niille on jäänyt radikaalien maine.

Onko TP psykologia yleisesti hyväksytty yhtä lailla kuin tieteellisemmän linjan akateemisen psykologia?

-Luulen, että edellinen vastaukseni vastaa tähänkin. Sekä yllämainitun historiallisen taustansa että myös tutkimusaiheensa (henkiset elämykset ja henkinen kehitys) takia sitä ei ole täysin hyväksytty akateemisissa piireissä. Se nähdään liian ”epämääräisenä” ja ”ei-tieteellisenä.” Se on kuitenkin tunkeutunut yliopistoihin siksi, että se on ollut niin opiskelijoiden ja muun tavallisen kansan suosiossa.

Mikä on nykyisin keskeistä transpersoonallisessa tutkimuksessa?

-Suurin osa tutkimuksista on soveltavaa tutkimusta kliinisen psykologian ja psykoterapian alalla. Minusta mielenkiintoisimpia viimeaikojen tutkimuksia ovat meditaatioon kohdistuvat tutkimukset. Ne ovat nykyään paljon tarkemmin keskittyviä ja kehittyneempiä kun pari, kolme vuosikymmentä sitten. Esimerkiksi Segal et al. tutkimukset vipassana-meditaation tehokkuudesta depression ehkäisyyn tai sen palaamisen ehkäisyyn ovat mielenkiintoisia. Samoin Martha Linehanin vipassana-meditaation sovellutus hänen kehittämässään vaikeitten persoonallisuusongelmien hoito-ohjelmassaan on erittäin lupaavaa, ja hänen ohjelmaansa käytetään jo monessa valtione tai kunnan klinikoissa täällä San Franciscossa. Mahdollisesti neuropsykologian alalta on tulossa jotain mielenkiintoista.

**Preratioaalinen
ja transratioaalinen tajunnantila**

Meditatiivisten tajunnantilojen yhteydessä näkee puhuttavan ns. pre/trans –väärinkäsityksestä. Tämä tarkoittaa, että ei-rationaalisen alueen tajunnantiloja (alirationaalinen ja ylirationaalinen) tarkastellaan kehitysteorian (prepersoonallinen, persoonallinen, transpersoonallinen) näkökulmasta. Käsittelet v. 2002 Helsingissä pitämälläsi kurssilla tätä hyvin selvittävästi ja kiinnostavasti.

-Aivan. Silloin kolme vuotta sitten panin nämä ”pre-ego”, ”ego,” ja ”trans-ego” tasot kehitykselliseen muotoon luonnehtiessani niiden eroja. Muistaakseni jo silloin korostin, että yksi ja sama ihminen voi kokea minkä tahansa näistä tasoista eri tilanteissa, sen sijaan että ”pre” tasot edustavat meidän aikaisempaa kehitystasoa ja ”trans” taso myöhempää kehityssaavutusta. Samaistumalla mihin tahansa näistä ”tasoista,” tai yrittämällä ”saavuttaa” korkeampaa tasoa, pönkitetään vaan egoa tai omaa minuuden käsitystä, mitä se ego on. (ks. Uusi Safiiri 3/2002, ss. 39.-48. Kaisa Puhakka-seminaari 8.-9.8.2002)

Miten hyvin tavallinen meditaation ja jooganharjoittaja on selvillä tästä pre/trans-virhetulkintamahdollisuudesta?

-Tämä onkin monimutkainen juttu! Ehkä selkeimmin siitä on puhunut Jack Engler jo 80-luvulla kun hän huomioi, että monilla ihmisillä, jotka hakeutuvat henkisiin harjoitukseen ja yhteyteen henkisten opettajien kanssa, on heikko tai epävakainen identiteetti eli ego ja juuri sen takia itämaiset henkiset opit joissa egon hajoaminen tai sen ”ylittäminen” ovat tavoitteena vetoavat heihin. Heillä kun saattaa jo olla omia kokemuksia egon tai minuuden häviämisestä, ja tällaiset opit (esim. buddhalaiset tai hindulaiset) tarjoavat heille henkisesti ylentävän tulkinnan omista kokemuksistaan. Kuitenkin nämä kokemukset edustavat enemmänkin tilaa, missä ego tai minuuden tunto ei ole vielä jasentunut, (Wilberin mukaan ”prepersonal”) kuin tilaa missä ihminen, jonka minuuden tunto on täysin kehittynyt ”ylittää” sen tai ”antautuu” (surrender) eli lakkaa toimimasta tavalla mikä ylläpitää tätä minuuden tuntoa tai ego-identiteettiä (”transpersonal”). Pre-tilassa ihminen etsii jotain, mihin samaistua, jotain mikä antaisi hänelle identiteetin -muisto, henkinen opettaja tai oppi, henkisestä elämäksestä jäänyt muisto, jne. Mielestäni tällainen etsiminen on erittäin yleistä henkisyttä tavoittelevien tai harrastavien piireissä, joten tässä mielessä se pre/trans väärinkäsitys on vielä hyvin yleistä.

Entä henkisesti orientoituneet tutkijat? Ja muut tutkijat? Erottavatko he?

-Luulen, että jotkut meditaation ja joogan opettajat ovat tästä selvillä, ja monet eivät ole tai ovat vain hämäästi. Ainakin täällä Pohjois-Kaliforniassa on paljon näitä opettajia, ja monilla heistä on jokseenkin samanlainen ymmärrys tai käsitys näistä asioista kuin heidän oppilaillaan.

Mitä tulee henkisten asioiden tutkijoihin, ne jotka eivät yhdy Wilberin hierarkiseen näkemykseen, usein hylkäävät tämän pre/trans erotuksen ja siten tietysti ilmentävät Wilberin mukaan tätä väärinkäsitystä. Minusta tämä on valitettava asia, sillä pre/trans erotus on mielestäni tärkeä eikä sitä tarvitse välttämättä sitoa hierarkiseen kehitysmalliin. Tässä uskon näkemykseni olevan omani ja kun olen esittänyt sitä joillekin kollegoilleni, he ovat siitä innostuneet ja nähneet sen asioita selventävänä. Voisi ajatella asiaa siten, että tämä väärinkäsitys juontaa juurensa ego-identiteetin tai minuuden etsimisestä ja pyrkimyksestä samaistua johonkin minuudesta (egosta)

vapaaseen elämukseen (eli egosta vapaasta elämyksestä tehdään uusi ego-identiteetti!). Silloin ei tarvitse ajatella ihmisiä jotka näin tekevät ”prepersoonallisina”. Myöskään ei tarvitse ajatella ihmisiä jotka, ehkä vain hetkeksi, antautuvat egosta vapaaseen tilaan (eli heissä minuus hetkeksi häviää) egoa ”ylittäviksi” (trans), koska siinä tilanteessa ei ole egoa mikä ylittäisi mitään.

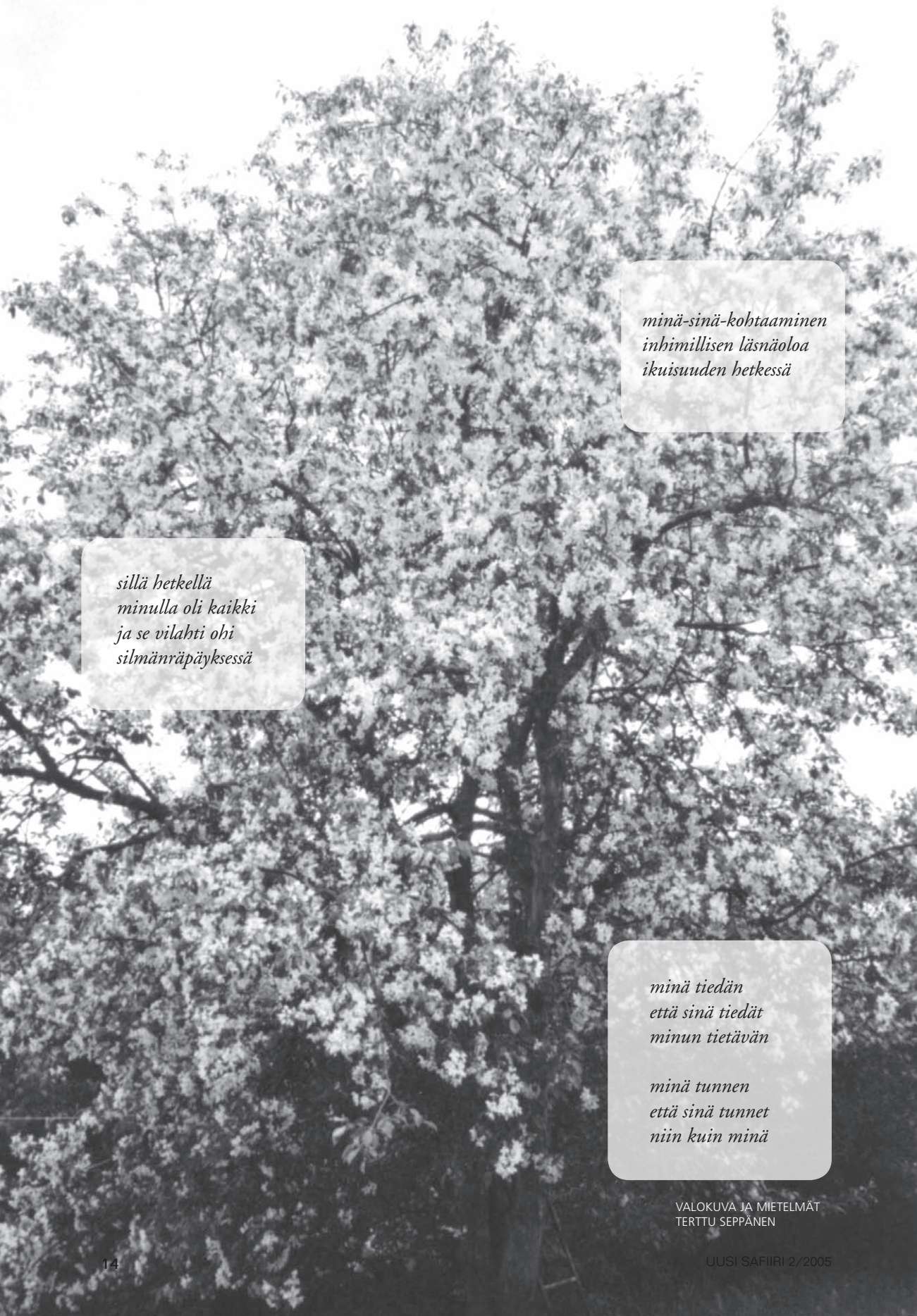
Mitä tarkoittaa ilmaus ”egosta vapaasta elämäksestä tehdään uusi ego-identiteetti”?

-Ehkä sitä voi selventää painottamalla, että meillä ihmisillä on taipumus tarrautua kokemuksiin, jotka antavat mielihyvää. ”Egosta vapaa elämys,” eli hetkellinen suora yhteys johonkin (mihin tahansa) jolloin unohdamme itsemme, antaa erinomaisen vitaalisuuden ja hyvänolon tunteen. Haluamme omistaa sen elämyksen, ja vaikka se on jo mennyt ohi, meillä on siitä mielikuva, josta tulee uusi identiteetti: ”Mä olen nyt täysin uusi ihminen!”

Meditaation harjoittamisesta

Onko Sinulla kansantajuista neuvoa meditoijalle, miten hän oppii erottamaan pre- ja trans-tilat?

Jos halutaan tutkia ylirationaalisen tajunnan ilmiötä eikä vaan ihmetellä niitä mysteereinä tai kieltää niiden olemassaoloa, niitä täytyy tutkia suoralta kädeltä, eli välittömästi tutkijan omassa ylirationaalisessa tajunnantilassa.

*minä-sinä-kohtaaminen
inhimillisen läsnäoloa
ikuisuuden hetkessä*

*sillä hetkellä
minulla oli kaikki
ja se vilahti ohi
silmänräpäyksessä*

*minä tiedän
että sinä tiedät
minun tietävän*

*minä tunnen
että sinä tunnet
niin kuin minä*

VALOKUVA JA MIETELMÄT
TERTTU SEPPÄNEN

-En siis oletta hierarkisen kehitysmallin mukaan, että jotkut ihmiset ovat pre-tasolla ja toiset ovat sitä kehittyneemmällä ego-tasolla ja jotkut vielä kehittyneemmällä trans-tasolla. Ilman että ajatellaan mitään kehitystasojen eroja, sanoisin meditoijalle, että tutkiva omaa motivaatiotasi. Meditoitko siksi, että saavuttaisit jonkun elämyksen tai ominaisuuden mikä sinulta nyt puuttuu, jotta oppisit arvostamaan itseäsi ja saisit merkitystä elämääsi? Vai meditoitko ilman mitään pyrkimyksiä tai tavoitteita siten, että otat vastaan hetkestä hetkeen kaiken, mitä tulee eteesi, hylkäämättä tai tuomitsematta mitään, tarrautumatta mihinkään ja arvostamatta mitään parempana tai huonompana kuin jotain muuta? Edellinen motivaatio juontuu egon pyrkimyksestä täydentää tai parantaa itseään. Tällainen puutteellisuus on mielestäni sellaista, mitä voisi katsoa ”pre-tilaksi” koska se juontuu egon puutteellisuuden tunnosta ja siitä nousevista tarpeista. Jälkimmäinen ei juonnu egon puutteellisuuden tunnosta tai tarpeista ja sitä voisi tässä mielessä katsoa ”trans-tilaksi.”

Jos olet rehellinen itsellesi, niin varmaan huomaat, että edellinen motivaatio useinkin kannustaa meditaation harjoitustasi. Näin se tuppaa olemaan meille kaikille! Mutta jos voit ottaa tämän tosiasian itsestäsi vastaan ja meditoit sitä ilman että tuomitset tai puolusteleet tai tarraudut siihen mitenkään, antamalla sen olla sellaisenaan, tässä mielessä hyväksymällä sen, silloin meditaatiosi tapahtuu ”trans-tilassa.”

Pystyykö transpersoonallinen tieto vastamaan ihmisten tarpeeseen jäsentää ja ymmärtää henkisiä kokemuksiaan?

-Jossain mielessä se vastaa, ja jopa inspiroi, avaamalla mahdollisuuksia tai nimeämällä ja siten ”todentamalla” kokemuksia joita ihmisellä on ollut. Toisaalta ne vastaukset eivät kuitenkaan lopullisesti tyydytä, koska ne ovat vain korvikkeita suoralle, elävälle kokemukselle.

-Oma näkemykseni tästä on, ettei mikään tieto ei käsitteellinen eikä abstrakti tieto voi lopullisesti vastata tähän tarpeeseen. Siksi kai niin kauan kun ihmisiä on ollut maan päällä

- tai ainakin niin kauan kun he ovat kokeneet vieraantumista maailmastaan - he ovat etsineet ymmärtämistä. Silloin kun on välittömässä yhteydessä eli elää sitä kokemusta sellaisenaan, ei ole vieraantunut. Selityksen kaipuu on vieraantumisen merkki.

Miten oma meditaationharjoittamisesi ja tutkimustyösi suhteutuvat toisiinsa? Onko ylirationaalisten tajunnantilojen tutkijalle oma meditointi yhtä oleellista kuin perinteiselle psykoterapeutille oma psykoterapia?

-Mielestäni näin on. Vertauksesi onkin varsin sopiva. Psykoterapeutin työ ei mene valmiin kaavan mukaan, paitsi ehkä behavioristisessa terapiassa, vaan terapeutin ja potilaan välinen suhde on tärkeä terapian väline. Siksi terapeutin kyky olla avoin ja vastaanottavainen kaikkeen, mitä voi oman psyyken sopukoista tulla ulos potilaan kanssa istuessa on tärkeää hänen työssään. Oma terapia auttaa kehittämään tätä kykyä. Samoin rationaalisen tajunnan kehittämä tiede ei anna malleja tai kaavoja joiden mukaan ylirationaalista tajuntaa voisi tutkia, paitsi hyvin rajoittuneessa mielessä. Ylirationaalinen tajunnantila täytyy ensin olla olemassa, siihen täytyy päästä sisälle kokemuksellisesti, ennen kun sitä voi tutkia. Jonkin verran voi tietysti tutkia näitä tiloja epäsuorasti, tutkija tutkii jonkun toisen ihmisen tajunnantiloja, joko mittaamalla aivokäyriä jne. tai pyytämällä fenomenologista kuvausta tältä ihmiseltä. Mutta tällaiset epäsuorat tutkimustavat kuuluvat rationaalisen tajunnan toimintaan ja ilmentävät sitä. Ne aivan välttämättä redusoivat ylirationaalisen rationaaliseen. Jos käytetään vain rationaalisia tutkimusmenetelmiä, ylirationaaliset ilmiöt jäävät viime kädessä mysteeriksi. Jos toisaalta halutaan ylirationaalisen tajunnan ilmiöitä todella tutkia eikä vaan ihmetellä niitä mysteereinä tai kieltää niiden olemassaoloa, niitä täytyy tutkia suoralta kädeltä, eli välittömästi tutkijan omassa ylirationaalisessa tajunnantilassa. Tietyntyyppiset meditaatioharjoitukset auttavat pääsemään ylirationaalisen tajunnan sisälle.

Autenttinen tietäminen on suoraa yhteyttä

Miten aloitit tajunnan tutkimisen suoraan havainnoimalla ylirationaalisessa tajunnan- tilassa?

-Tutkin perin pohjin henkisiä ja uskonnollisia traditioita sekä Idässä että Lännessä ja löysin niistä kaikista ”ways of knowing” (tietämisen tiet). Vaikka tiet vaihtelivat, oli autenttinen tietäminen—tietäminen mikä ei perustu muistikuviiin tai käsitteisiin vaan suoraan yhteyteen—itse aina sama, suora kontakti tietäjän ja tiedon kohteen välillä (knower and known). Opin meditaatiotekniikalla menemään muuntuneeseen tajunnantilaan, joka oli joskus mahtava, samankaltainen kuin mystiikassa kuvataan.

-Tein oivalluksen, jolla oli suurempi vaikutus elämääni ja työhöni kuin mystisillä kokemuksilla. Tajusin, että suora yhteys eli autenttinen tietäminen (authentic knowing) ei ole sama kuin muuntunut tila. Jotkut tajunnan tilat helpottavat tietämistä ja toiset taas estävät, mutta ”tietäjän ja tiedon kohteen” yhteensulautuminen ei ole sinänsä erityinen tajunnan tila. Pikemminkin se on tietoisuuden aktiivisuutta, jota voi tapahtua eri tajunnantiloissa, muuntuneissa tai tavallisissa. Käytän siihen sanaa ”tietäminen”(knowing) vähän empien, koska sen yleisempi käyttö viittaa käsitteelliseen, tulkittuun informaatioon. Mutta en tunne parempaa sanaa englannin enkä suomen kielellä. Ehkä auttaa jos pannaan se lainausmerkkeihin ja selitän sen merkitystä tässä parhaani mukaan.

-Useimmille ihmisille tämä autenttinen ”tietäminen” on nopeasti ohikiitävä ja satunnainen, jos se yleensä tapahtuukaan. Mutta joillekin harvoille sellainen tietäminen on olemisen tapa. Esimerkiksi Ram Dassin guru Baba Neem Karolie on saattanut olla sellainen.

Mitkä ovat autenttisen tietämisen tunnus- piirteet?

-Niitä ovat mm. empatia, avoimuus ja huomiokyky.

-Empatialla on paljon tekemistä ”tietämisen”

kanssa. Empatia on kyky ymmärtää tai enemmänkin tuntea toisen ihmisen kokemusta tai omaansa sellaisella intensiteetillä, joka koskettaa toisen psyykeä sisältäpäin ja tästä sisäisyydestä käsin. Empatia näin ymmärrettynä on eri asia kuin sentimentaalinen ja narsistinen identifikaatio, jossa toisen näkökulma sulautetaan omaan tai projektio, jossa taas oma näkökulma siirretään toiseen. Empatiata helpottaa emotionaalinen vastaanottavuus toisille, sille on olennaista nonverbaalinen ja vastavuoroisesti tunnistettu suora yhteys.

-”Tietämisen” ajattelevien empatiana ja yhteytenä tuo esille kirkkaasti sille ominaisen piirteen, että se ei omista kohdettaan. Yhteys on avoimuutta tai avautumista. Kuten linnun lento, se ei jätä jälkeä, vaan jättää asiat sellaisiksi kuin ne ovat. Siinä missä kiinni pitäminen tai takertuminen vangitsee, kontrolloi ja luo rajoja, yhteys esille tullessaan vapauttaa esteistä.

-Huomiokyky (discernment) on olennainen tietoisena olemiselle, juuri niin kuin yhteyksin.

Sitä voi luonnehtia tietoisuuden valoksi, joka paljastaa, tuo esille ja valaisee. Se on tietoisuuden aktiivisuutta, joka voi olla läsnä sekä mystisissä että myös tavallisissa jokapäiväisissä kokemuksissa.

Mistä tunnistan, milloin ”Tiedän” ja milloin ”Minulla on tietoa”?

-”Tietäminen” on tietoisuuden hetki, jossa yhteys tapahtuu tietäjän ja tiedon kohteen välillä. Se on käsitteetön, mielikuvaton, laaja ja usein lyhyt tuokio. Se sisältää laajemman kontekstin ymmärtämisen ja tunnistamisen. ”Tietäminen” tapahtuu aina nykyhetkessä. Tiedon hankkiminen tai omaaminen kerää, tulkitsee ja tallettaa tietoa jostakin kohteesta. Tulkitu ja talletettu tieto viittaa aina menneeseen. ”Tietäminen” on tulkitsematonta avoimuutta, William Jamesin radikaalia empiirisyyttä, kun taas tiedon keräämistä ja omaamista voidaan pitää empiirisenä, mutta se on sidottu tieteellisiin menetelmiin ja tulkintaperustoihin.

Miten ”tietämisen” ulottuvuuksia voi tark- kailla?

-Yhteyden ja huomiokyvyn laatu vaihtelee kolmen dimension mukaan:

Ensimmäiseksi yhteyden syvyyden tai tähteyden asteen mukaan. Toiseksi osatekijöiden joustavuus vaihtelee kiinteästä lisääntyvään huokoisuuteen. Havainnon laatu muuttuu samalla tavoin läpinäkyvästä läpinäkyvämmäksi ja avarammaksi. Kolmanneksi voi tarkkailla eloisuuden, valveillaolon ja läsnäolon ilmenemistä suorassa yhteydessä.

Näiden kolmen ulottuvuuden vaihtelua havainnollistaa kahden ihmisen kohtaaminen, missä he puristavat kättä. Kohtaaminen saattaa olla rutiininomainen missä osapuolet tuskin huomioivat toisiaan ja käden puristuksessa tunnetaan vain hieman erillään olevan lihamöhkäleen paino oman käden nahkaa vasten. Yhteys ei mene nahan pintaa syvemmälle, ja se koetaan aineellisen kiinteänä. Toisaalta kädenpuristus saattaa havahduttaa toisen tai molemmat osapuolet syvempään yhteyteen missä käsien pintojen kosketus avautuu laajaksi, energiseksi kulkuväyläksi joka koetaan yhtäkkiä intiiminä ja syvänä, ehkä koko kehoa kattavana. Siinä hetkessä ihminen tuntee olevansa elävöitynyt ja läsnä, ja hän tuntee olonsa hyväksi.

-Läsnäoloon, syvyyteen ja joustavuuteen liittyy hienovarainen lisääntyvästi havaittava hyvinvoinnin tai autuuden tunne, joka näyttää olevan luontainen tietoisuudelle itselleen.

Miten siirtyminen rationaalisesta arkiajattelusta suoraan yhteyteen tai ”tietämiseen” tapahtuu?

-On olemassa lukemattomia metodeja ja käytäntöjä, jotka helpottavat siirtymistä ajattelemisesta suoraan yhteyteen. Psykoterapian ja meditaation yhteydessä puhutaan ”tietoisuudesta” tai ”tiedostamisesta” tai ”ahaa-elämyksestä.” Näitä kaikkia voimme katsoa ”tietämiseksi.”

Mielen tynnyttämiseksi ja lakkaamattoman ajatusvirran pysäyttämiseksi on kehitetty harjoituksia sekä idässä että lännessä. Myös psykoterapian puolella on kasvava mielenkiinto meditatiivisten menetelmien käyttöön terapi-

assa. Sekä buddhalaisuuteen että Jooga-Sutraan pohjautuvat metodit ovat hyvin soveltuvia yhteyden ja huomiokyvyn kehittämiseen.

Harjoittelun myötä lisääntyy kyvykyys pidempään tietoisuustiloihin ja niiden esiintymiseen useammin. Kuitenkaan mikään metodi ei takaa sitä, että siirtyminen ajattelusta tietoisuuteen tapahtuu; se tapahtuu spontaanisti, jos yleensä tapahtuukaan. Se voi tapahtua myös ihmisille, jotka eivät ole harjoitelleet. On tärkeää painottaa sitä, että siirtyminen ajattelusta tietoisuuteen ei vaadi ajatusten poispyyhkimistä tai lakkauttamista. Riittää, että ei tarraudu niihin tai uppoudu niiden sisältöön.

-Muinaisen Intian mystikot tiesivät, että autuus (ananda) on tietoisuudelle ominaista, ja tässä autuudessa objekti (sat) ja subjekti (chit) yhdistyvät. Tämä saa aikaan siirtymisen eristyneestä olemisesta laajentuneeseen. Vaikka tämä läheinen yhteys tietämisen tilan ja autuuden tai hyvänolon välillä on ollut mahdollista havaita, ovat tämän tapahtuman rentouttavat, onnelliset laadut tosiasiaa jääneet tunnistamatta länsimaisilta filosofeilta ja psykologeilta William Jamesia lukuun ottamatta. Jokapäiväinen kokemus ilmaisee tämän hienovaraisen autuuden ajasta aikaan, kun esimerkiksi tiedostamaton hymy leviää spontaanisti henkilön kasvoille heräämisen ja suoran yhteyden hetkellä. Sellaisella hetkellä itsen rajat sulavat pois ja kokija on taivaassa. Tässä tulee myös ilmi tietämisen ja rakkauden välinen intiimi suhde. Ne ovat viime kädessä yksi ja sama asia!

Mitä viisasta tahtoisit sanoa lopuksi Uusi Safiiri-lehden lukijoille?

-Luulen, että viisainta mitä kukaan voi tehdä on unohtaa itsensä ja antautua täysin yhteyteen siihen mitä tahansa elämä juuri nyt tuo eteen, olipa se vaikka tienviereen heitetty tyhjä olutpullo!

”Suora yhteys” Savonlinna – San Francisco toimi hyvin sähköpostitse. ●

Uskonto on valtava, merkittävä voima maailmassa. Sen vaikutus ulottuu lähes kaikkiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja henkilökohtaisesti suureen enemmistöön ihmiskunnassa. – Miten on mahdollista tutkia tällaista herkkää aihetta, jota halutaan pitää myös selittämättömänä, tieteen ulkopuolisena? Minkälaisen totuuskäsityksen puitteissa uskonnon ja uskonnollisten kokemusten tutkiminen on mahdollista?

MARIA-LEENA SALOJUURI

Transsendentti uskontotieteessä

Lähtökohtaisesti uskontotieteessä ei oteta kantaa uskonnollisten väitteiden totuusarvoon. Tutkittavalle ilmiölle ei oleteta mitään tuonpuoleisia, yliluonnollisia ulottuvuuksia. Katsotaan, että maailmankatsomuksellisia asioita ei tule sekoittaa uskontotieteeseen. Kun tutkitaan uskontoa, tutkitaan ihmisten uskonnollisuutta, ihmisten uskonnollisia perinteitä, tapoja jne.

Uskontotieteen tutkimuksessa keskeistä on uskonto historiallisena, sosiaalisena, psykologisena ja kulttuurisena ilmiönä. Tarkastelun kohteena eivät ole uskonnolliset todellisuudet tai olennot, joita esim. pyhissä teksteissä kuvataan. Kohteena ovat ihmiset, jotka näitä todellisuuksia kokevat ja kuvaavat sekä itse kuvaukset – ja tätä kautta kaikki ne kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset

olosuhteet ja viitekehykset, joissa kuvaukset ovat syntyneet.

Toisaalta on tutkijoita, jotka näkevät itse tutkimuskohteen olevan sellainen, että puhdas objektiivisuus on joko mahdotonta tai riittämätöntä. Katsotaan, että uskonnossa on kyse inhimillisen elämän syvimmistä arvoista ja koko olemassaolon perusteista – siis pohdinnoista, jotka tekevät ihmisestä aidosti inhimillisen ja niihin liittyvistä kysymyksistä, joihin tiede periaatteellisesti on kyvytön vastaamaan. Näin uskonnolle jää oikeutettu tietämyksen alueensa ja olemassaolon oikeutuksensa tieteen rinnalla.

Tutkimuskohteena uskonto on mutkikas ja epämääräinen. Sen määrittelemine on hyvin hankalaa. Uskonto on myös arka asia. Uskonnollinen vakaumus ja uskonnolliset ajatukset ovat ihmisille erityisen herkkiä ja ongelmallisia asioita. Uskonnon halutaan pysyvän selittämättömänä. Uskonto on valtava, merkittävä voima maailmassa. Uskonnon vaikutus ulottuu lähes kaikkiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja henkilökohtaisesti suureen enemmistöön ihmiskunnassa.

Uskontotieteellisen tiedon saavuttamisesta

Suomalainen uskontotieteilijä René Gothóni on pohtinut sitä, kuinka pitkälle totuutta on mahdollista uskontotieteessä lähestyä ja miten se pitäisi tapahtua. Sekä uskonnonvastaisuus että uskonnollinen sitoutuneisuus muodostavat Gothónin mukaan haitan akateemiselle tutkimukselle. Haitan muodostaa myös asenne, jonka mukaan supranormaaliala asiantilaa esim. Jumalan olemassaoloa ei akateemisessa tutkimusasetelmassa missään tapauksessa saa olettaa.

Gothónin tavoitteena on eksistentiaalisen totuuden saavuttaminen. Gothóni korostaa ensin sitä, että kysymys ei ole eikä koskaan voi ollakaan se, onko väitettyjä uskonnollisia entiteettejä olemassa missään metafysisessä mielessä. On kysymys vain siitä, että tietyissä

olosuhteissa ihminen saattaa aidosti kokea persoonallisen elävän Jumalan läsnäolon.

Gothóni esittää, että ns. luonnontieteellisen totuuden lisäksi on olemassa eksistentiaalisen totuuden kategoria. Se ei ole sama kuin subjektiivinen totuus, vaan se on ymmärrettävä totuutena, joka tietyissä olosuhteissa, tietyn uskomusjärjestelmän viitekehyksessä, on luonteeltaan intersubjektiivinen (yksilöiden välinen) ja joka koetaan elintärkeäksi olemassaololle.

Voidaanko uskonnollista kokemusta tutkia

Uskonnollista kokemusta koskevat tutkimukset voidaan jakaa kahteen päätyyppiin: toisissa kysytään, mitä uskonnollinen kokemus todistaa kokemuksen ulkopuolisesta todellisuudesta (esim. Jumalan olemassaolon todistaminen), toisissa, fenomenologisissa näkökulmissa taas pyritään ymmärtämään itse kokemusta.

Hannu Markkula pohtii artikkelissaan ”Voideaanko uskonnollista kokemusta tutkia? uskontopsykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia lähestyä ihmisen kannalta merkittäviä kokemuksia. Analyysissään Markkula päätyy ratkaisuun, jonka mukaan puhtaan kokemuksen löytäminen erilaisten kuvausten perusteella on tutkimuksellisin keinoin mahdotonta, koska tutkijan käytössä oleva materiaali on jo tulkintaa itse kokemuksesta. Mielenkiintoinen tutkimuskohde ovat sen sijaan itse kokemuksen kuvaukset.

Uskonnollinen kokemus, kuten muukin kokemus, jättää julkisesti havainnoitavia jälkiä yksilön elämään. Uskonnolliseen kokemukseen kuuluu dramaattinen muutos sekä ihmisen tavassa nähdä maailmaa että hänen käyttäytymisessään: jokainen kokemus transformoi todellisuutta.

Mystisen kokemuksen perustuntemerkkejä ovat: 1) sanoinkuvaamattomuus 2) voimakas selvyiden ja ymmärryksen tunne 3) muuttunut ajan ja paikan havainto 4) universumin ja yksilön ykseyden tunne 5) voimakas myönte-

nen tunne, johon liittyy havainto universumin täydellisyydestä.

Abraham H. Maslow erottaa huippukokemukset kaikista teologisista ja yliluonnollisista viitekehyksistä, ja pitää niitä täysin luonnollisina, periaatteessa jokaisen ulottuvilla olevina kokemuksina, jotka ovat tieteen keinoin arvioitavissa. Yliluonnollisista määreistä riisuttuna kokemus voidaan Maslowin mukaan sijoittaa kvantitatiiviselle jatkumolle, jonka toisessa ääripäässä ovat intensiiviset ja toisessa lievät kokemukset.

Maslowin huippukokemuksen käsitteen alle voidaan sijoittaa niin uskonnollinen, transsendetti kuin mystinen kokemus, millä nimellä kokemusta sitten halutaankin kutsua. Maslow ei näe estettä huippukokemusten pitämiselle uskonnollisina: huippukokemus on täysin yksityinen ja henkilökohtainen kokemus ja siten huippukokija löytää oman uskontonsa, jota hän pitää yllä ja kehittää. Maslow esittää, että lähes jokaisella on ollut huippukokemus tai mystistyyppinen kokemus jossain elämän vaiheessa.

Maslow liittää huippukokemusten tunnusomaisiin piirteisiin sen, että niillä on välittömiä tai jälkikäteisvaikutuksia henkilöön. Joskus ne ovat niin perustavanlaatuisia ja suuria, että ne muistuttavat uskonnollisia kääntymyksiä.

Transpersoonallinen psykologia ja tietoisuuden tilat

Transpersoonallisen psykologian mielenkiinnon kohteena on psykologisen tutkimuksen laajentaminen siten, että siihen sisällytetään myös optimaalisen psykologisen terveyden ja hyvinvoinnin tutkimus. Se hyväksyy mahdollisuuden lukuisten tietoisuuden tilojen kokeamiseen, joista joissakin identiteetti voi ulottua egon ja persoonallisuuden tavanomaisten rajojen ulkopuolelle. Esimerkkinä kokemuksesta, joissa tällainen egon rajat ylittävä tietoisuus voidaan saavuttaa, voidaan mainita transpersoonallinen huippukokemus tai syvä meditaatio.

Moderni transpersoonallinen psykologia käyttää käsitteitä, jotka ovat peräisin paljon varhaisemmasta ihmispsyken tutkimuksesta – jopa kaikkein varhaisimmasta, kuten vedanta-afilosofiasta. Se perustuu sekä länsimaiseen tieteeseen että itämaiseen traditioon ja pyrkii yhdistämään niiden tietouden ihmisen potentiaalien todellistamisesta.

Yksi transpersoonallisen psykologian keskeisistä käsitteistä on muuttunut tietoisuuden tila. Tässä tilassa henkilö tuntee kvalitatiivisen, laadullisen muutoksen mentaalisten toimintojensa rakenteesta.

Pitkälle kehittyneet mystikot väittävät, ettei tavallinen tietoisuuden tilamme ole optimaalinen, vaan unenomainen ja illusorinen. Transpersoonallisesta näkökulmasta normaalitietoisuuden valvetilamme nähdään rajoittuneena.

Charles T. Tart, yhdysvaltalainen psykologian professori, joka tunnetaan erityisesti tietoisuuden tilojen tutkijana, kutsuu muuttunutta tietoisuuden tilaa valaistumiseksi. Täydellinen valaistunut tila sulkee sisälleen kaikki tietoisuuden tilat. Tart luonnehtii ihmisen tavanomaista tilaa unitilana, josta hän käyttää nimitystä konsensustranssi korostaakseen sitä, missä määrin yksimielisyys uskosta tiettyyn kulttuuriin on muovannut ihmisen jokapäiväistä tietoisuutta.

Herääminen on vapautumista konsensustranssista, tai paremminkin sen olemuksen näkemistä. Heräämisen edellytyksenä on kaikkien annettujen ajattelutapojen, uskomusten ja arvojen kyseenalaistaminen ja uudelleenarviointi. Herääminen merkitsee myös ihmisen toimintaa maksimaalisten potentiaaliensa mukaisesti. ●

Lähteet:

Kimmo Ketola, Simo Korkee, Heikki Pesonen, Ilkka Pyysiäinen, Tuula Sakaranaho, Tom Sjöholm: Näköaloja uskontoon, Uskontotieteen ajankohtaisia suuntauksia, Yliopistopaino, Helsinki 2001, artikkeli: Mitä on uskontotiede?, Kimmo Ketola

Heikki Pesonen, toim.: Uskontotieteen ikuisuuskytymyksiä, Limes ry:n kirjapaino, Helsinki 1998, artikkelit: Uskontotiede ja kysymys totuudesta, Risto Pulkkinen, Voidaanko uskonnollista kokemusta tutkia?, Harri Markkula

Transsend

Perspektiivi 1

Silmien kautta annettiin ensin tieto,
että Kristus-rakkaus elää perspektiivistä:
sieluista, ideoista ja aatteista,
jotka suurenevat ja pienenevät
lähestyessään ja etääntyessään.
Ja siitä miten lähelleni tulleita
kannan sydämelläni ja käsilläni.
Joku niistä aina irtautuu
maailmasta horisontin taakse
joku toinen taas pulpahtaa sieltä esiin
ja kohdalleni saavuttuaan kysyy
rakastinko todella sitä mitä en nähnyt.
Tässä ja nyt, tulevaisuudessa ja menneessä.
Viimeksi esiin tullut, hyvin korkea Kristus
sanoo, että ei tämä nyt ollut kuin alkusoitto,
että Kristus-rakkauden on taas kerran
aktualisoiduttava uudella tavalla:
Syntyään transsendentin olemuksen
on luotava itsensä tälläkin viikolla
tämän arkisen mutta
taivaaseen kurottavan tähden pinnalla
Kristus-järjestelmiseksi, Kristus-siivoamiseksi,
Kristus-ruuanlaitoksi, Kristus-puutarhatöiksi,
Kristus-lahjoitusten antamiseksi,
Kristus-kirjoittelmiseksi
ja Kristus -niinedelleen kaikeksi tarpeelliseksi.

Tuula Uusitalo

Perspektiivi 2

Ihmisetkö eivät synny vaan ovat?
Elämäkö syntyy koko ajan?
Yhtäkaikki, täältä katsoen se on sama,
sillä horisontissa viivat kohtaavat kuitenkin.
Onko siellä viivojen yhtymäkohdan takana
näiden olemassaolojen lähteessä
jotain mitä ei kerrota?
Onko siellä Kristus-rakkaus
valmiina olevaisuutena
ylitsevuotavassa täyteydessään?
Vai virtaako se sinne Minusta ja Meistä
kun Elämän Tarkoitus sen tarkalla otteellaan
puristaa esiin?

Tuula Uusitalo

Nainen, sukupuoli, Jumala

OILI HÄRKÖNEN

Kautta aikojen naisen asemaa yhteiskunnassa on kyseenalaistettu. Tarinoiden mukaan vielä 1700-luvulla oli vallassa mielikuva, että maailma on miesten maailma, jossa naisen julkisena tehtävänä oli olla vain suvun jatkajana ja huolehtia kodinhoidosta. Myös julkisena salaisuutena oli se, että ylhäisöllä ja korkeammassa asemassa olevilla miehillä oli rakastajattaret viihdyttäjinä ja seksuaalisen nautinnon antajina. Tietenkin ”yhteiskunnallisessa asteikossa alempiarvoiset” miehet ottivat mallia arvokkaammiltaan. Ainoastaan amatsonien yhteisöissä sanottiin naisten olleen hallitsijoina, siellä miehet palvelivat ja toimivat naisten päätösten mukaisesti.

Naisen alistamisessa ja väheksymisessä miehet vetäytyvät Raamatussa mainitun Paavalin sanojen taakse: ”Nainen vaietkoon seurakunnassa.” Onko tietoa siitä, mikä oli syynä Paavalin kielteiseen suhtautumiseen naisia kohtaan? Olivatko taustalla epäonnistuneet ihmissuhteet vai jokin muu inhimillinen seikka? Vai puuttuiko Paavalilta tieto joka ilmenee muualla Raamatussa – vai oliko hän vain jättänyt sen huomiotta?

Onneksi nykyisellä **tasa-arvon aikakaudella** naiset ovat alkaneet saada yhä enenevässä määrin arvostusta ja luottamusta. Sen mukana heitä on päässyt huomattaviin yhteiskunnallisiin asemiin ja päättäjien paikoille.

Melko yleistä varsinkin miehillä tuntuu olevan se käsitys, että Jumala on olemukseltaan miehinen. Ovatko hekin Paavalin tavoin jättäneet lukematta tärkeän tiedon Raamatustaan vaiko vain ohittaneet sen omassa miehisyyden tunnossaan? Siellä ilmoitetaan ”**Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. Mieheksi ja naiseksi Hän loi heidät.**” Tämä ilmaisee sen, että Jumalassa tai Jumaluudessa on yhtä hyvin niin

miehinen kuin naisellinenkin olemuspuoli. Tämän mukaan yhteiskunnassa sukupuolten tulisi olla tasavertaisia: myös naisten kuuluu saada samantasoinen huomio, kohtelu ja arvostus kuin mitä miehillekin osoitetaan. Vaikuttaa siltä, että nykyisinkin suurelta osalta miehistä – jopa kirkon palvelevilta papeilta ja ainakin osalta teologeja – puuttuu Raamatun tuntemus. Eikö tieto tosiaanakaan ole heille auennut?

Sukupuolisuus

Jo pitemmän aikaa, mutta erityisesti vuoden 2005 kevätpuolella julkisuudessa olivat erikoisesti esillä poikkeavuudet ihmisten sukupuolisuudessa. Poikkeaville on annettu nimikkeet *homo ja lesbo*. Useinkin heihin suhtaudutaan halveksien ja vieroksuen, monesti jopa tuomiten. Oletetaan, että valinta on heidän oman. Monet papit tuntuvat julistavan, että synti heissä aiheuttaa heidän valintansa ja käyttäytymisensä. Ovatko tuomitsijat paneutuneet ajattelemaan asiaa syvällisemmin?

Ajatellessamme ihmisen olemusta voimme nykyisin avoimesti saatavilla olevien tietojen perusteella todeta seuraavaa: Ihmisen elimistössä on monia hormoneja ja käsillä olevassa asiassa kyseessä ovat sukupuolihormonit. Jo aiemmin mainitsemani raamatunlause ”*Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, mieheksi ja naiseksi Hän loi heidät.*” ilmaisee sen, että Jumalan kokonaisuudessa on sekä miehiset että naiselliset ominaisuudet, myös sen mukaisesti molemmat sukupuolisuudet. Jos asia on jollekin vielä tuntematon, hän voi vaikka kirjoista etsiä todisteita siitä, että miehellä on miehiset sukupuolihormonit, mutta hänen elimistössään on myös naispuolisia sukupuolihormoneja. Sa-

moin naisella on omien sukupuolihormoniensa lisäksi miehisiä sukupuolihormoneja.

Vanhat viisaat kehottavat meitä tutkimaan luontoa ja etsimään sieltä yhtenevyyksiä luonnon ja ihmisen välillä. Sieltä etsijä voi löytää sisäisiä muuntumia niin eläin- kuin kasvilajienkin keskuudessa – sama on mahdollista myös ihmisten keskuudessa. Jollakin uroksella voi olla tarkoitusta suurempi määrä naishormoneja ja se vaikuttaa poikkeavasti hänen käyttäytymiseensä ja valintoihinsa, joka ilmenee lievempänä tai voimakkaampana mielenkiintona omaa sukupuolta kohtaan. Vastakkaisten hormonien runsaus on määräävä tekijä siinä pystyykö yksilö hallitsemaan tunteensa ja viehtymyksensä. Poikkeavassa tapauksessa ihminen joutuu painiskelemaan sisäisen minuutensa kanssa. Niin miesten kuin naistenkin kohdalla tilanteet ovat aivan samat.

Aikaisemmin, kun asia oli tabu eikä tietoa ollut julkisesti saatavissa eikä monikaan osannut sitä etsiä, asianosainen ahdistui, häpesi itseään ja koki elämänsä erittäin vaikeaksi, kun ei ymmärtänyt, mistä oli kysymys. Asiasta ei voinut puhua kenellekään. Tiesi vain sen, että oli jotenkin muista poikkeava. Harvoin löytyi niin hyvää ja luotettavaa ystävää, että olisi voinut kertoa tälle ongelmastaan. Nykyisin saatavilla oleva tieto ja asian julkisuus voivat auttaa ja vapauttaa tilanteeseen joutuneita yksilöitä sekä heidän lähimmäisiään niin, että he oppivat ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuuden aiheuttamia vaikeuksia ihmissuhteissa. Ymmärtäminen tekee mahdolliseksi sen, että arvostelun kohteena oleva yksilö tuntee pienempänä paineena osakseen tulleen kielteisen huomion ja arvostelun, varsinkin kun näkee sen johtuvan tiedon puutteesta. Hänen on myös helpompi antaa anteeksi lähimmäisilleen joilta tieto puuttuu.

Olisi todella hyväksi, että ihmiset oppisivat tarkkailemaan ja lukemaan luontoa. Sieltä tehdyt havainnot ja niiden antamat tiedot avartaisivat ajattelua ja auttaisivat ymmärtämään paremmin koko maailmaamme.

Julkinen todiste poikkeavasta keskinäisestä suh-

teesta eläinten keskuudessa oli keväällä Aamu-TV:ssä. Korkeasaaren entinen intendentti Ilkka Koivisto kertoi seuranneensa kahden ukkovariksen touhuja. Nämä olivat rakentaneet yhdessä pesää, keränneet siihen kiviä muniksi ja vuorotellen hau-toneet niitä toisen ruokkiessa hautojaa.

Mielikuvat apuna

Jumala on kaikkialla oleva kaiken tietävä kaiken näkevä. Uskonnot ovat syntyneet Jumala-käsitteen ympärille ja yleensä ne kaikki julistavat vain heidän Jumalansa olevan ainoa ja oikea. Uskon, että tämän ihmisille ilmenevän Jumalan taustalla on suuri **Äly ja Voima, joka ilmaisee itseään monin tavoin, myös Jumala-käsitteen muodossa.** Miten voisi nämä eroavat mielipiteet ja käsitykset saada asettumaan sellaiseen kuvioon, että jokainen uskova ymmärtäisi, että kaikki uskonnot ovat lähtöisin samasta alkujuuresta ja **he kaikki palvelevat samaa taustalla olevaa Suuruutta.** Jospa he oppisivat kunnioittamaan toistensa näkemyksiä ja uskomuksia?

Voimme luoda mielikuvan, että tämä kiistanaiheena oleva Jumala on keskellämme ja ilmenee pilarina. Pilarissa on niin monta sivua kuin on asiaa pohtivia yksilöitä, esim. kuusi. Jokaista kohti on yksi sivu ja jokaisella sivulla on oma värinsä. Jokainen näkee selkeästi oman sivunsa värin, mutta vain häivähdyksen niin oikealla kuin vasemmalla puolellaan olevista sivuista. Päästäkseen selville siitä, minkälainen koko pilari on, jokaisen tulisi ilmoittaa oman sivunsa väri ja se, mitä he tietävät niin oikealla kuin vasemmalla puolellaan olevista. Kun jokainen rauhallisesti suostuu kuuntelemaan toisia hän saa mahdollisimman selkeän käsityksen koko pilarista ja vailla epäluuloja pystyy ymmärtämään, että **kaikille pilarin ydin on sama. Ehkäpä ekumenia tulisi täten tunnetummaksi ja sodat uskontojen välillä loppuisivat. Olisi rauha ja siunaus keskuudessamme, jumalainen rakkaus kaiken kattavana yllämme kaikkia uskontoja yhdistämässä.** ●

*Sinun jalanjälkesi
ovat ensimmäiset
valkoisessa lumessa
sunnuntaiaamuna*

*Puhtaus tulee
sieluuni asti*

*Se on
kiitoksen paikka*

Isä metsässä

PENTTI MÄKELÄ

Lapsuudesta minulle on jäänyt muistikuva siitä miten isäni oli metsätoissa jossain kotini lähellä olevan mäen takana. Olin viemässä hänelle kahvia. Isä istahti pölkyn päälle, otti villasukkaan käärityn kahvipullon ja tarjosi minullekin. Sahattu puu ja havut tuoksuvat voimakkaasti. Oli suunnilleen puolenpäivän aika. Kahmanmäki, pellot tuvan ympärillä, kaikki ne olivat kuin yhtä suurta kotia.

Myöhemmin olen huomannut että tähän muistikuvaan sisältyy paljon symboliikkaa metsän merkityksestä. Tässä lapsuusmuistossa on paljon sitä mitä metsä ja luonto ovat minulle myöhemmin antaneet.

Metsä onkin ollut minulle kuin toinen koti. Olen kohdannut siellä myös jotain samaa kuin se pieni poika, joka meni isän luona käymään. Metsään menemällä olen päässyt usein astumaan normaalin arkikokemuksen rajan yli. Luonto on näyttänyt parhaat puolensa.

On monia ominaisuuksia, joita mielessämme liitämme Luojaamme. Hän on oikeudenmukainen, Hänen lähellään on hyvä olla, hän rakastaa meitä kaikkia, Hän on täällä meidän kanssamme.

Suomalainen luonto täyttää monet näistä vaatimuksista. Siellä ovat puut, jotka pyrkivät kohti taivasta, ne jo muodollaan kutsuvat ylittämään tämän ihmisen maailman. Met-

sässä on hyvä olla ja siellä voit tuntea hyviä ja oikeudenmukaisia tunteita. Ehkä onkin niin, että jos haluamme keskustella Luojaamme kanssa meidän tarvitsee vain käydä lähimetsässä, tuossa aivan naapurissa, siellä voimme käydä tervehtimässä Häntä milloin vain.

Myös historian ymmärtämisessä metsä vie meidät pidemmälle. Siellä historia on läsnä eri tavalla kuin ihmisen rakentamassa ympäristössä. Oksakiehkuroista voi suoraan laskea vaikkapa 60 vuotta taaksepäin ja nähdä minkä pituinen puu on ollut silloin kun Suomessa on sodittu. Kun tietää että sammalkerros kasvaa noin millin vuodessa voi päätellä maassa makaavista sammaloituneista puista millainen maailma on ollut kun ne ovat vielä olleet pystyssä. Suolla ojien pohjissa olevat liekopuut kertovat vielä kaukaisempaa historiaa. Siellä näkee joskus vahvoja tukkipuun kokoisia runkoja, joissa on toista metriä sammalta päällä. Siitä voi helposti kuvitella muinaisen metsän ja maiseman jollekin avosuolle. Nämä ja monet muut asiat luonnossa vaikuttavat niin että emme ole niin tarkasti aikaan sidottuja kuin muuten.

Menneet tapahtumat elävöityvät metsässä. Ne saattavat liittyä polun varrelta löytyviin tavaroihin, umpeen kasvaneisiin peltoihin tai metsän keskelle autioksi jääneeseen taloon. Katselin kerran erään metsäomistajan kanssa

polun varteen jäänyttä vahvasta rautaputkesta tehtyä metsärekeä ja hän kertoi miten siihen aikaan, jo vuosikymmeniä sitten, oli paikkakunnalla ollut kurssi, jossa isännille oli opetettu miten tällainen reki tehdään. Reessä oli otettu kaikki yksityiskohdat liikkeellelähtöä myöten huomioon ja se oli vielä täysin käytökunnossa. Siinä hänen kertoessaan tuli todella vahvasti mieleen se aika, jolloin kurssi oli pidetty ja sen ajan tarpeet – historia muuttui aivan kuin eläväksi.

Autiot talot ja metsittyneet pellot, kertovat myös paljon. Olen itsekin asunut lapsuuteni metsän keskellä olevassa talossa, joka myös on jäänyt autioksi. Minulle tällaisten talojen kertomat asiat ovat niin eläviä, että usein viivähdän hetken pihassa rakennusten liepeillä ja annan niiden kertoa minulle tarinansa. Ennen joulua hämärtyvässä, lumisessa metsässä nämä tarinat ovat usein kaikkein koskettavimpia. On helppo nähdä sielunsa silmin miten talossa on joskus vietetty joulua ja lasten kaiken valaiseva joulun odotus on täyttänyt talon. Aivan kuin ne joulun enkelit kävisivät vieläkin piiptaamassa ja kertomassa millaista silloin oli. Ja jossain todennäköisesti asuu ja elää niitä ihmisiä, joille tähän paikkaan liittyy kaikkein rakkaimpia muistoja elämässä.

Erään kerran tulin metsän keskellä oleville pelloille, joissa kasvoi nuori koivikko. Siinä mittaillessani huomasin erään metsittyneen polun päässä pienen mökin. Menin mökin luo ja tarkastelin sitä lähemmin. Kun olin lähdössä ojan yli tehtyä pientä siltaa pitkin jatkamaan matkaani, kuulin ääntä ja huomasin parrakkaan miehen lähestyvän polkua pitkin. Mies huomasi myös minut ja hän kertoi olleensa

*Metsän rauha
syvenee
lempeä tuuli
hiljenee*

*vanhojen mäntyjen
juurelle, aurinkoiseen
rinteeseen*

*Kevään valo
on paljastanut
vihreän maan*

*Istun kaatuneen
puun rungolla
ja kuuntelen hiljaisuutta,
sydämellä*

*Rauhan minä
jätän teille*

näillä pelloilla joskus pikkupoikana paimenesa. Juttelimme niitä näitä ja mies pyysi minua kävelemään kanssaan sinne missä hän asui. Autoni jäi kauemmaksi mutta kävelin hänen kanssaan polkua pitkin. Mies asui metsän keskellä pienessä siistissä talossa, joka oli hänen kotitalonsa. Hän esitteli minulle paikkoja ja

kertoi sen historiaa ja traagisia tapahtumia lapsuudestaan. Huomasin että hän oli ajatellut monia asioita hyvin syvällisesti ja hänen talonsa oli viehättävä kuin pieni paratiisi. Tällaisia kohtaamisia tapahtuu metsässä aina silloin tällöin. Usein silloin minusta tuntuu, kuin opetuslapsista Emmauksen tiellä, että Hän kulkee siellä meidän keskellämme.

Jo pelkkä automatka metsään voi olla elämys, joka ylittää arkikokemuksen rajat. Tänä syksynä, ensilumien aikaan, menin sellaiselle metsäalueelle, jossa en ollut aiemmin koskaan käynyt. Aurinko oli nousemassa ja paistoi juuri metsänrajan yläpuolelta. Lumisadetta enteileviä pilviä alkoi kerääntyä taivaalle. Lähestyessäni määränpäätäni alkoi tiheä lumisade ja maa peittyi nopeasti valkoiseen

pehmeään lumeen. Radioista tuli klassista musiikkia ja mieleeni jäi erityisesti puolalainen masurkka e-molli.

Kaunis musiikki, valkoiseksi muuttuva kylämaisema, ja yhä kapeneva tie, jonka varrella olevat mökit muuttuivat myös yhä pienemmäksi, loivat eteeni oudon kauniin maailman, joka tuntui lähes sadulta.

Tuntuu myös merkilliseltä katsella metsästä päin asuttua maailmaa. Silloin voi tuntea olevansa jonkinlainen metsän hyvä henki, joka seuraa ihmisten elämää. Näkökulma on jollain tavalla iätön ja ajaton. Katsoja on yhtä metsän kanssa. ●

Henkeä kasveissa

BÖRJE FRI

Maapallo on mielenkiintoinen planeetta sillä täällä on näkyvää elämää hyvinkin monella tasolla.

Vesi on planeettamme tunnus. Maapallon vesivarat mahdollistavat monipuolisen eliöstön. Biosfääri on todella monimuotoisuudessaan ihana. Koko maaplaneetta on kuin yksi yhtenäinen olio. ”Äiti Maa”. Äiti on yleensä joka ihmiselle hyvin tärkeä. ”Äiti Maa” on todella tärkeä, sillä elämme hänessä ja hänestä.

Puutarhurina katson maailmaa kasvillisuuden hoitajan näkökulmasta. Puutarhurin työ on käytännössä hyvin pitkälle hoito- ja hoivatyötä.

Hoitaako puutarhuri kuolleita (hengettömiä) olentoja vai onko kasveilla henki? Teoreettinen kysymys. Tiedän varsin hyvin, että puutarhurin koulutuksesta puuttuu toistaiseksi kasvien mahdollista salaista puolta eli sielunelämää koskeva opetus.

Silti on ilmeisesti aina ollut ihmisiä jotka ovat pitäneet kasveja henkisinä olentoina siinä missä muutakin luontoa. Ruotsalainen Carl von Linné, kasvitieteilijä ja lääkäri, ilmaisi asian niin, että ”luonto uinuu kivikunnassa, herää kasvikunnassa, aktivoituu eläinkunnassa ja saavuttaa korkeamman kehityksen ihmiskunnassa”.

Siinäpä se. Linné eli 1700-luvulla ja silloinen tieteen tekeminen oli paljolti luonnon seuraamista ja havainnoimista paljain silmin. Nykyaikaiset tieteellisen tutkimuksen tekniset huippuvälineet puuttuivat.

Aitona 1700-luvun lääkärinä Linné tunsikin kasvikunnasta sellaisen puolen, joka on jäänyt vähemmälle näinä päivinä: kasvien parantavan

voiman. Ennen vanhaan melkein kaikki lääkkeet tehtiin kasveista ja niiden eri osista. Siksi lääkärit olivat samalla kasvitieteilijöitä.

Linné oli kaikesta päätellen luova mies, kehitti mm kaksoisnimijärjestelmän, ja luontoa katselemalla hän päätyi siihen, että kaikki ympärillämme on elävää. Totta on, ettei hän pysynyt tätä sen kummemmin todistamaan. Oli kuitenkin uskossaan vahva ja varma.

Linnén tapaan ajatellen ihmisillä on ainakin tiedostamaton yhteys kasvien henkiseen puoleen – niiden henkiin. Tämän ajatuksen mukaan on hyvä käyttää kasveja ihmisen lähiympäristössä, niin ulkona kuin sisätiloissakin. Tietoinen yhteys kasveihin korkeilla luonnontasoilla on mahdollinen, kun ihminen on omassa kehityksessään siihen valmis.

Elämme sellaista aikaa, että maapallolla kasvatetaan enemmän erilaisia kasveja kuin koskaan aikaisemmin, sekä taimien määrät että lajien ja lajikkeiden määrät ovat ennätysellisen suuria kiitos toimivan länsimaisen talousjärjestelmämme. Taimia viedään ja tuodaan maasta toiseen nopeasti, turvallisesti ja suhteellisen edullisesti. Tämä merkitsee, että kasvien ja kukkien ystävillä tänä päivänä on erinomaiset mahdollisuudet hankkia aiemmin hyvinkin harvinaisia kasveja puutarhaansa ja huoneistoonsa.

Nyt 2000-luvulla koen kasvit uskomattoman upeina ja kauniina henkisinä olentoina. Jokapäiväisessä työssäni pidän erittäin paljon

kukkaistutuksien suunnittelusta ja toteuttamisesta. Koska värit vaikuttavat ihmisiin, on mielekästä luoda erilaisia väriyhdistelmiä ja katsoa kuinka ihmiset kokevat ne. Tällainen toiminta on parhaimmillaan ”maalaamista” kasveilla. Se on taidemuoto jossa yhdistyvät muoto ja väri.

Nämä istutukset tunnen melkein pä musiikina. Niin kuin erilaiset maisemat inspiroivat säveltäjiä erilaisiin sävellyksiin, aivan samalla tavalla erilaiset pihat ja puutarhat inspiroivat minua erilaisiin ”istutussävellyksiin”. Harmonia ja kauneus koskettavat aina myönteisesti.

Myös rauhaa voi edistää kasvien avulla. Periaatteessa joka istutukseen kannattaa sijoittaa ainakin muutamia ”rauhankasveja”. Yksi sellainen on syysleimulajike ’Pax’ (= Rauha).

Kasvien henkisyys on mielestäni hyvin koettavissa aivan kotiolioissa huonekasvien ja puutarhakasvien parissa. Kauniit lehdet ja kukat ovat kuin terveisiä toisesta maailmasta, toisesta ulottuvuudesta, josta me emme valvetajunnassa ole kovin tietoisia. Kauniin kukan ihailu, siitä nauttiminen, nostaa katsojan ainakin hetkeksi korkeammille henkisille tasoille. Tällainen tila voi ajan mittaan muodostua pysyväksi. Siihen auttaa, paitsi kukkien ihailu, myös tietoinen itsensä kehittäminen pätevän henkisen opettajan johdolla. ●

Kun jumalat rakastavat

*Rakkaani,
riemuiten minä laulan
sinulle ja rakkaudelle!*

*Varhaisena aamuna
kohotit kasteisen kukan huulillesi,
joit kasteen, maistelit mettä*

ja humalluit niistä - etkö ymmärtänyt...

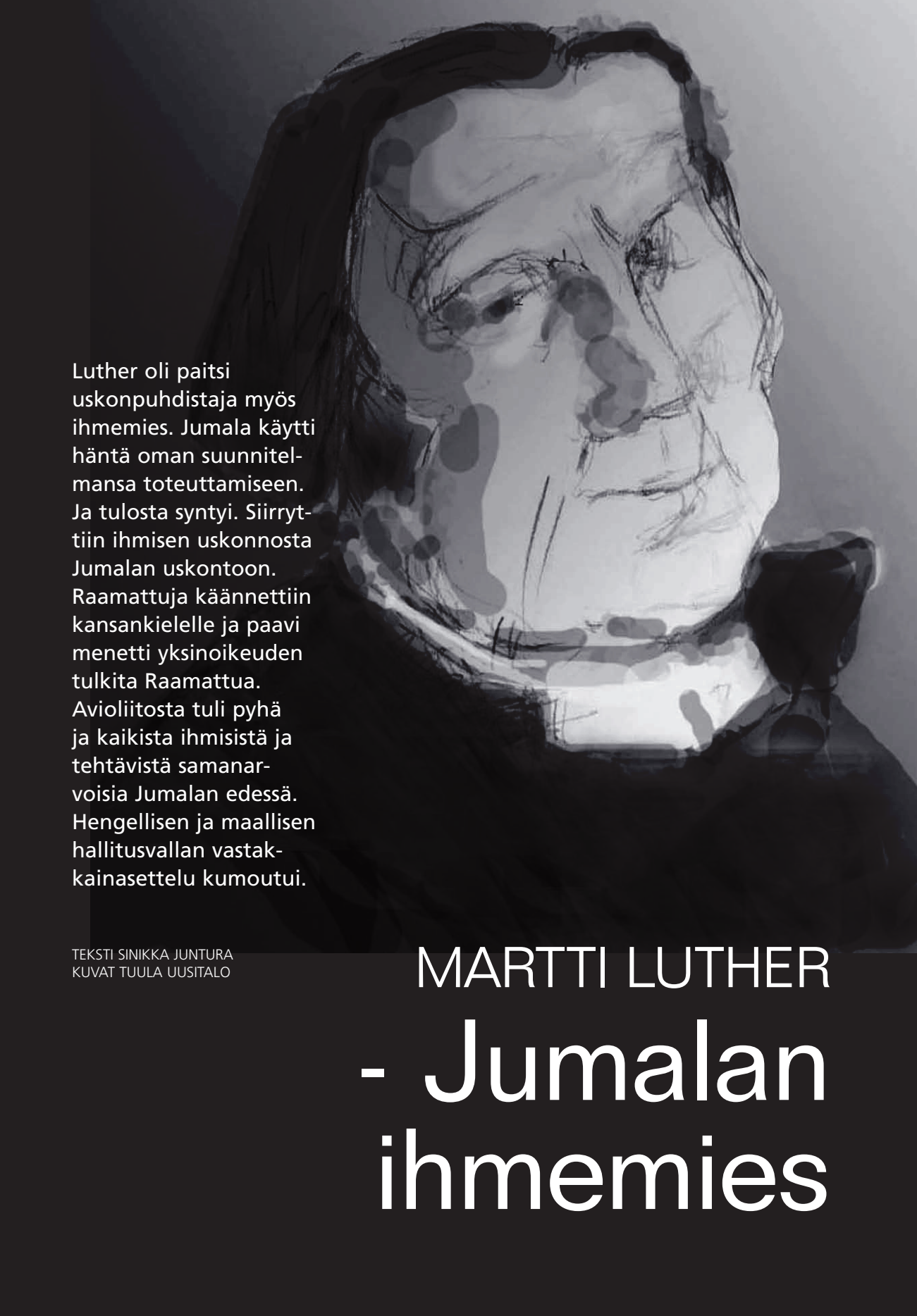
*Aurinko kiipesi lakipisteeseensä.
Söit hedelmän ja tulit ravituksi,
löysit siemenen sisältään.
Kätkihän sen maan poveen
lämpimään, kosteaan multa.
Illan hiippiessä lähemmäksi
päivyt laski päänsä pehmeälle mättäälle
puiden katveeseen veden partaalle,
peilasi sinikalvossa itseään.
Punastui kun näki kauneutensa
ja veti purppurahunnun ujoutensa ylle
- ja oli vieläkin ihanampi.*

*Ja kauneutensa kosketti herkkiä sieluja.
Ne avautuivat kuin kukkien umput
ja Rakkauden siskot
Kaipuu, Hellyys ja Anteeksiantamisen tarve
soljuivat sielujen sisälle.*

*Yö oli avannut meille
hopeakimmelteisen sylinsä
lepoamme varten.
Kun se vetäytyi varjoihinsa,
Rakkauden lapset
Kauneus, Rauha, Voima ja Ymmärrys
tanssivat heräävän auringon valossa
säteeltä säteelle, sydämistä sydämiin...*

Oili Härkönen

Runokokoelmasta Murtumia muurissa.
Kustantaja: MC-Pilot Oy, Tampere 2002

Luther oli paitsi
uskonpuhdistaja myös
ihmemies. Jumala käytti
häntä oman suunnitel-
mansa toteuttamiseen.
Ja tulosta syntyi. Siirryt-
tiin ihmisen uskonnosta
Jumalan uskoon.
Raamattuja käännettiin
kansankielelle ja paavi
menetti yksinoikeuden
tulkita Raamattua.
Avioliitosta tuli pyhä
ja kaikista ihmisistä ja
tehtävistä samanar-
voisia Jumalan edessä.
Hengellisen ja maallisen
hallitusvallan vastak-
kainasettelu kumoutui.

TEKSTI SINIKKA JUNTURA
KUVAT TUULA UUSITALO

MARTTI LUTHER - Jumalan ihmemies

Luther on historian suuria hahmoja. Hänen elämäntyönsä vaikutti kirkon ja teologian lisäksi koko länsimaiseen sivistykseen. Yksistään hänen saksankielisestä Raamatun käännöksestä alkoi raamatunkäännösten vyöry. Mikä merkitys niillä oli äidinkielen asemaan ja lukutaidon lisääntymiseen sitä on vaikea arvioida. Alkoi opetuslaitoksen uudistaminen. Yhdessä työtoverinsa Melanchtonin kanssa hän uudisti myös yliopisto-opetuksen. Edelleen Lutherin ajattelua tutkitaan eri uskontokuntien piirissä. Tutkittavaa riittää, sillä hän ei luonut yhtenäistä teoriaa ajattelustaan. Sen sijaan hän julkaisi elinaikanaan n 450 kirjaa, luennoi Erfurtin ja Wittenbergin yliopistoissa lähes 40 vuotta ja häneltä on säilynyt n 3.000 saarnaa ja n 2.600 kirjettä.

Uskonpuhdistajana Martti Lutherin elämää kuvaa hyvin sanonta ”Tässä seison enkä muuta voi”. Vaikka sen alkuperästä ei olla varmoja, ilmentää se toisaalta hänen sisäistä kilvoitteluaan Jumalan edessä ja toisaalta hänen sen tuloksena saavuttamaansa uskoa ja luottamusta Jumalaan ja Hänen Sanaansa. Uskoa ja luottamusta hän tarvitsi ajattelunsa puolustamiseen mm. Leipzigin yliopisto-oppineiden edessä ja Wormsin valtiopäivillä ruhtinaiden ja kirkon edustajien edessä.

Asettuessaan Rooman kirkkoa vastaan Luther tarvitsi myös lakitieteen ja teologian tietojaan ajatustensa esittämiseksi ja puolustamiseksi. Merkitystä Lutherin työn onnistumiselle oli hänen arvovaltaisilla tukijoillaan, vaaliruhtinas Fredrik Viisaalla ja augustinolaisveljeskunnan päävikaari Johann von Staupitzilla. Unohtaa ei myöskään sovi Wittenbergin yliopiston opis-

kelijoita, jotka levittivät hänen ajatuksiaan kaikkialle Saksaan. Eikä hänen työtoveriaan Philip Melanchtonia, jota mm Mikael Agriola kutsuu opettajakseen, kun taas Luther oli hänelle kunnianarvoisa isä. Olosuhteet uudistuksille olivat otolliset, olihan kirjapainotaito kehittynyt ja tyytymättömyys Rooman kirkkoa kohtaan lisääntynyt Saksassa niin ruhtinaiden kuin kansankin keskuudessa kohtuuttomiksi koettujen verojen vuoksi.

Lutherin tavoitteena ei alun alkaen ollut välirikko Rooman kirkon kanssa. Mutta Wittenbergin linnankirkon oveen naulaamistaan teeseistä, joissa hän vastusti rahojen keräämistä anekaupalla Pietarin kirkon rakentamiseen, kielsi paavin vallan antaa synnit anteeksi ja vapauttaa kiirastulesta käynnisti kuitenkin pitkäjänteisen prosessin, joka johti vähitellen luterilaisen kirkon syntyyn. Uskonpuhdistuksen ensimmäisen virallisen opin laati Melanchton. Sen maltillinen sävy oli Lutherin mieleen. Tämä nk. Augsburgin tunnustus esitettiin Augsburgin valtiopäivillä.

Uskon perusta on yksin Raamatussa. Sen vuoksi Raamattu tulikin kääntää kansankielelle, jotta ihmiset saattoivat itse tutkia Jumalan Sanaa. Luther ei tyytynyt vain poistamaan paavin yksinoikeutta Raamatun tulkintaan, vaan muutti radikaalisti kirkon toimintaa antamalla maallikoille valtuudet toimia pappina, olemmehan kaikki veljiä Kristuksessa.

Henki ja Sana

Katolisen kirkon ollessa sakramentaalinen, luterilaisesta kirkosta tuli uskonpuhdistuksessa

Philip Melanchton. Pitkäaikainen työtoveri Wittenbergin yliopistossa 1518 alkaen.

Saksin vaaliruhtinas Fredrik Viisas. Merkittävä tuki paavinvaltaa ja muita vallassolijoita vastaan. Hänen hallinnassaan olivat niin Wittenbergin yliopisto kuin Wartburgin linnakin, minne Luther pakeni paavin edustajia Wormsin valtiopäiviltä 1521.

Sanan kirkko. Sanan voimaa Luther joutui selvittelemään, kun kirkollisten uudistusten yhteydessä levottomuudet lisääntyivät; kirkoista vietiin kuvia ja alttareita rikottiin. Monia uudistuksia Luther piti oikeina, mutta niiden toteutustapaa vääränä, sillä kristilliseen rakkauteen sisältyi väkivallan ja ankaruuden välttäminen. ”Koska ihminen ei voi vuodattaa uskoa sydämeen, niin ei hän voi eikä myöskään saa ketään siihen pakottaa eikä vaatia, sillä sen saa aikaan yksin Jumala tehden Sanansa eläviksi ihmisten sydämissä, kun ja missä Hän jumalallisen tietonsa mukaan niin tahtoo.”

Sanan voimasta Luther sanoo mm, että ”Kun

Sana on luonut taivaan ja maan, sen täytyy pystyä vaikuttamaan myös kirkollisten tapojen uudistumiseen.” ja ”Ainoastaan Jumalan Sanaa olen teroittanut, saarnannut ja kirjoittanut; sen lisäksi en ole tehnyt mitään muuta. Sana on minun maatessani tai elellessäni kaikessa rauhassa saanut aikaan sen, että paavikunta on tullut niin heikoksi ja voimattomaksi ettei ainoakaan ruhtinas eikä keisari vielä koskaan ole kyennyt sitä niin paljon masentamaan. Minä en ole sitä tehnyt; yksin Sana, jota minä olen saarnannut ja kirjoittanut, on saanut aikaan ja toimittanut sen kaiken.”

Voimansa Sana saa Hengeltä. Voidakseen

vaikuttaa Henki tarvitsee Sanaa. Ilman Henkeä kirjoitettu Sana jää ulkoiseksi ihmissanaksi. Ts. korva kuulee Sanan ilman, että Jumala puhuu sydämeen. Pyhän Hengen vaikutuksesta Sanasta tulee sisäistä, ymmärrettävää Jumalan Sanaa.

Puhuttu Sana on Lutherin ajattelussa liitetty evankeliumiin ja kirjoitettu lakiin. Molempia tarvitaan. Kirjoitetun Sanan ollessa historiaa, puhuttu Sana todistaa Kristuksesta nykyisyydessä.

Ihmisen uskonnosta Jumalan uskontoon

Uskonpuhdistuksessa Lutherilla oli vain yksi keskeinen totuus. Hän asetti vastakkain ”Jumalan uskonnon” ja ”ihmisen uskonnon”. Kaikkina aikoina ja kaikkien kansojen keskuudessa on esiintynyt jälkimmäistä. Luther sanookin: ”Luonto käskee huutamaan Jumalaa avuksi. Niin tekevät pakanatkin, sillä ei koskaan ole ollut pakanaa, joka ei olisi huutanut avuksi jumalaansa, joskin hänen jumalanpalveluksensa kokonaan harhautui tosi Jumalasta.”

Kristuksen syntymä mullisti uskonnon, suhteemme Jumalaan. Se kääntyi omista teoistamme Jumalan tekoihin. Ihmisen uskonnollisuudessa saatetaan kysyä, miten osaamme nöyrästi rukoilla tai miten vaativia pyhiinvaellusmatkoja tulee suorittaa. Jumalan uskonnossa kysymys kuuluu, mitä Jumala on tehnyt hyväksemme. Luther koki tehtäväkseen avata tien lain vanhurskaudesta evankeliumin vanhurskauteen. Ihmisen uskonnosta Jumalan uskontoon. Ihmisten ponnistuksista ja teoista Jumalan lahjan vastaanottamiseen.

Tapahtukoon Jumalan tahto

Lutherin Jumala-kuvassa on keskeisellä sijalla Jumalan kunnia, ”Gloria Dei”. Me annamme Jumalalle kunnian ottaessamme vastaan Hänen Sanansa. Jumalaa rakastaa oikein se, joka ylistää häntä hänen hyvytensä vuoksi, Luther kuvaa. Ja jatkaa, jos rakastamme Jumalaa vain silloin, kun hän on meille hyvä, rakastamme

enemmän lahjoja kuin lahjoittajaa, enemmän luotua kuin Luoja. Vapahtajamme ei silloin ole Jumala vaan hänen lahjansa. Kuitenkin meidän tulisi toimia pelkästään Jumalan hyvyiden tähden kuten hän armahtaa meidät ilman ansiotamme.

Opimme ylistämään Jumalan pelkkää hyvyttä vähitellen kuten esimerkin kolme neitsyttä. Ensimmäiselle, itsekkäälle neitsyeelle, Jumalan täytyy tehdä paljon hyvää ja toimia enemmän hänen kuin Jumalan tahdon mukaan. Toinen neitsyt, joka on alkanut palvella Jumalaa, sietää jo vähän puutetta, mutta tarvitsee edelleen Jumalan hyvyksiä oppiakseen rakastamaan Jumalan pelkkää hyvyttä. Kolmas neitsyt saa osakseen puutetta ja onnettomuutta, mutta hän on uskossaan niin vahva, että pysyy tyytymään siihen ja rakastamaan Jumalan hyvyttä olipa se näkyvissä tai ei. - Kuitenkin on mahdotonta, että Jumalan palkkio jäisi tulematta, kun teemme hyvää oikeassa hengessä omaa hyötyä tavoittelematta.

Jumala nöyryyttää ihmistä vahvistaakseen hänen uskoaan ja rakkauttaan itseensä. Jumala ykseen tuntee nöyryyden ja arvioi sen. Sen vuoksi se on ihmiseltä salattu ja sen vuoksi aidosti nöyryä ei tiedä olevansa nöyryä. Luther torjuu kaikki omaehtoiset, palkkion toivossa tehdyt nöyryydenharjoitukset, koska nöyryys on lähtöisin Jumalasta ja koska ihmisen osuus todellistuu muodossa ”tapahtukoon Sinun tahtosi”.

Jumalan oma ja vieras työ

Raamatun keskus oli Lutherille sanoma Kristuksesta ja hänen työstään. Tärkein Raamatun tulkintatavoista oli hänelle tropologinen; mitä kyseessä oleva Raamatunkohta merkitsee minulle tällä hetkellä. Kristus oli ovi ja tie Jumalan tuntemukseen. Yhtäkään Raamatun kohtaa ei voinut ymmärtää ohi Kristuksen ristin, minkä kohtaamme kaikkialla Raamatussa. Tropologisesti keskeistä on Kristus Vapahtajana juuri nyt. Jumalan ilmoitus Kristuksessa on eilen, tänään ja iankaikkisesti tapahtuvaa. Samoin vanhurskauttaminen.

Kristus oli Jumalan pyhittäjä ja vanhurskas sikiämisestään alkaen, ts. ennen kuin Hän oli tehnyt yhtäkään tekoa. Vastaavasti ihmisen Jumalalle otollinen teko syntyy vasta sen nojalla, että Jumala on tehnyt ensin kristityn pyhäksi ja vanhurskaaksi Kristuksessa. Teoksessaan ”Puhe hyvistä teoista” Luther tiivistä tämän uskonpuhdistuksen ytimen ajatukseksi ”hyvät teot eivät tee ihmistä hyväksi, vaan hyvä ihminen tekee hyviä tekoja”.

Kristuksen risti oli perinteisesti käsitetty Kristuksen sijaissovitustyöksi ja voitiin lukea ihmiselle riittäväksi perusteeksi syntien sovitukseksi kasteen ja ripin sakramenttien avulla. Lutherin mukaan sijaissovitus heikensi Jumalan tuomion vakavuutta. Kristuksen sovitustyötä selittäessään hän otti käyttöön Jesajan kirjan ”Jumalan vieras työ” -käsitteen rinnalle ”Jumalan oman työn” käsitteen. Jumalan viha ja tuomio kuuluivat edelliseen ja Jumalan armo ja hyvyys jälkimmäiseen. - Ihminen voidaan tropologisen tulkinnan mukaan sijoittaa ristille Kristuksen sijaan. - Voidakseen tehdä omaa työtään eli armahtaa, Jumala tuomitsee ensin. Ristillä Jumala tuomitsi Kristuksen kuolemaan ja armahti hänet ylösnousemukseen. Lutherille Kristuksen ristissä ilmenivät Jumalan viha ja Hänen rakkautensa yhtyneinä. Tavallisesti ajattelempa ne joko toistensa voimaa heikentäviksi tai toisensa kokonaan kumoaviksi, mutta Lutherille ne olivat ”sisäkkäin” siten, että Isän viha palveli Hänen rakkauttaan.

Jumalan oman ja vieraan työn erottaminen oli seurausta Lutherin jumalakuvan kehittymisestä. Jumala oli lapsuudesta alkaen ollut hänelle ankara. Samoin Kristus. Staupitzin lukuisista kehotuksista katsoa Kristukseen, ajatus vihaisesta tuomarista säilyi pitkään päällimmäisenä hänen Jumala-kuvassaan. Vasta ensimmäisten psalmiluentojen aikana Luther löysi armahtavan Jumalan ja vaadittu vanhurskaus ja kelpoisuus muuttuivat Jumalan lahjaksi.

Ratkaisu sovituksesta annettiin varhaiskatolisessa kirkossa ihmisen käteen, kun hän uskonsa avulla saattoi saada Kristuksen ansion. Huolimatta evankeliumista, joka sillakin oli,

se kehitti menoja, joissa keskuksena oli ihmisen ylöspäin suunnattu toiminta. Ihmisen piti sovittaa Jumala saattamalla Hänen mielialansa ihmiselle suosiolliseksi. Lutherille sen sijaan kysymys oli Jumalan yksinvaikuttavuudesta. Ajattelussaan hän nojasi jälleen Raamattuun ”Sillä me päätämme, että ihminen vanhurskauteen uskosta ilman lain tekoja.” (Room. 3, 28). Kristuksen työ oli yksin Jumalan työtä. Se, mitä Jumala Kristuksessa teki hyväksemme, sitä hän edelleen Kristuksen kautta tekee meissä. Luther oli tarkka, ettei pelastuksen asiassa ihmisen työtä sekoitettu Jumalan työhön.

Kristuksen persoona ja työ

Kristuksen taistelu kuoleman valtoja vastaan jatkui ihmisten sydämissä Hänen astuttuaan kirkkauteen. Ilman Kristusta ihminen on synnin ja perkeleen vanki. Lutherille synnin ja perkeleen valta ei ollut mytologiaa, vaan kysymys oli Jumalan ja Saatanan taistelusta ihmisistä ja ihmisissä. Kristuksen kuolema ja ylösnousemus samoin kuin Kristuksen risti eivät olleet Lutherille ainoastaan historiaa vaan myös kaikkia kristittyjä koskevaa nykyisyyttä. Kristus on näin uskontunnustuksen mukaisesti minulle minun Herrani ja minun Vapahtajani. Hän vapauttaa minut kuoleman ja kadotuksen kauhusta.

Wittenbergin liman-kirkon oveen pyhäin-päivän aikaan 1517 naulatut teesit käynnistivät prosessin, joka johti vähitellen luterilaisen kirkon syntyyn.

Kristuksessa kaksi luontoa, jumalallinen ja inhimillinen ovat yhtyneet samassa persoonassa. Silti ihmisyyys ei ole jumaluus, eikä jumaluus ihmisyyys. Lutherin mukaan tätä persoonan ykseyttä ”eivät edes enkelit kykene ymmärtämään ja käsittämään”. Hän itse sanoo siitä, että Jumala on antanut meille erityisiä puhemuotoja ja ettei siinä ole kahta persoonaa vaan kaksi luontoa yhdessä persoonassa. Tai että se, mikä luetaan kuuluvaksi yhdelle luonnolle, luetaan kuuluvaksi toiselle.

Kristus voitti Jumalana kuoleman mutta ihmisenä hän lähestyy meitä. Mitä Jumala tekee Kristukselle, sen Hän tahtoo tehdä ihmisille.

Kristuksen tavoin me joudumme ahdistukseen, mutta meillä on myös yhteys rakkaudessa ja palvelemisessa. Ei niin, että me pyrkisimme jäljittelemään Kristusta ja ennen eläneitä

pyhiä. He kilvoittelivat omana aikanaan, heillä oli oma palvelutehtävänsä ja meillä omamme. Pyhimyksiä ei tule asettaa Jumalan sijaan eikä rukoilla jumalana. Kun esim. Maria ylistyslaulussaan sanoo Jumalan katsoneen häneen vähäiseen ja tehneen hänessä suuria, Maria on meille esimerkki siitä, että Jumala voi tehdä myös meissä suuria. Enemmän kuin pystymme kuvittelemaan, kunhan vain suostumme vastaanottamaan Hänen lahjansa.

Historiallinen Kristus-usko ei riittänyt Lut-

herille, vaan hänelle tärkeintä oli Kristuksen näkeminen läsnäolevana. Kristus ja usko tuli sitoa yhteen. ”Meidän tulee uskossa jo nyt olla taivaassa, ja Kristuksen asua sydämissämme.”

Eri aikoina on uudesta elämästä opetettu kahdella tavalla. Toisaalta siten, että kuuliaisuudesta laille seuraa jäljittely; laki - jäljittely. Toisaalta kuten Paavali ja Luther opettavat; laki - synnintunto - ahdistus - vanhurskauttaminen - uusi elämä. Pyhä Henki kirkastaa lain omalletunnolle, mistä seuraa ahdistus. Ahdistajavaltana voi olla Saatana tai Jumala. Saatanan päästessä voitolle tuloksena on epätoivo. Pyhän Hengen kirkastaessa Jumalan tuomion ja ihmisen alistuessa siihen, tuloksena on armo ja vapaus.

Tie Jumalan vaatimusten alta Kristuksen luo ei kenellekään ole helppo. Ahdistuksesta ja tuomionalaisuudesta syntyy pyhityksen avulla se ”uusi”, mikä kuolettaa vanhaa ihmistä ja herättää henkiin uuden ihmisen. Se uusi ei seuraa jäljittelystä, sillä Jumala on luonut meidät jokaisen ”alkuperäiskappaleeksi”. Usko elää vain kilvoittelevana. Se ei voi jäädä paikoilleen, vaan pyrkii toteutumaan lähimmäisenrakkautena, rakkautena, joka ei vain pyri ulkonaisten puutteiden ja kärsimysten poistamiseen, vaan myös uskon kilvoittelussa auttamiseen.

Kirkko - pyhain yhteys

Kirkko oli Lutherille ennen muuta Hengen palvelija ja pyhain yhteyden todellistaja. Mitä apostolisessa uskontunnustuksessa mainittu pyhien yhteys, *communio sanctorum*, merkitsee? Pyhät olivat katolisen opin mukaan taivaassa. Lutherille jokainen uskova on Kristuksessa pyhä. Ihmistä eivät pyhittäneet ansiolliset teot eikä kaikkien syntien luetteleminen. Ainoastaan Pyhä Henki voi tehdä parannuksen ihmisessä. Parannus kestää koko elämän ajan. Harhaa oli luulla, että pyhyys asuisi luostareissa, sillä kaikki Jumalan säätämät tehtävät ja virat olivat samanarvoisia. Tavalliset ihmiset ovat pyhiä. Pyhät ovat syntisiä, mutta samalla alati parannuksen tekijöitä.

Kirkon sijaan Luther olisi mieluummin käyttänyt seurakuntaa, tarkoittamaan rakennuksen sijasta ihmisiä tai ilmausta pyhä kristikunta, kaikkien kastettujen ja uskovien yhteys Kristuksessa. Katolisen kirkon korostaessa kano-nisen oikeuden merkitystä kirkolle, Luther tähdensi vain Sanan välttämättömyyttä. Vaikka hän arvosteli Rooman kirkkoa, hän saattoi kutsua sitä silti pyhäksi, sillä se oli kuitenkin kirkko, vaikka olikin ”hengellisen hirmuval-lan” käsissä. Hän ei myöskään tahtonut rik-koa välejänsä siihen. Sen vuoksi hän iloitsi, et-tä oli pysynyt paavin kirkossa niin kauan kuin se erotti hänet.

”Kaikki on Jumalasta” on Lutherin teolo-gian pääajatuksia. Jumalakeskeisyys esiintyy johdonmukaisesti myös hänen kirkko-käsi-tyksessään. Seurakunnassa tai pyhässä yhteisössä Kristus elää ja vaikuttaa Pyhän Hengen välityksellä tässä ja nyt, julistaa evankeliumia ja kokoa maan päällä olevan kristikunnan yhteyteensä. Uskonpuhdistuksen edetessä hänelle selvisi myös, että Kristuksen kirkkoa ei voitu sitoa kehenkään henkilöön eikä aikaan tai paikkaan. Kirkko ei myöskään voinut olla ulkonainen laitos, vaan sen olemus oli kautta aikain ilmenevää todellisuutta. Pyhään yhteydessä raja ei kulje eri kirkkolaitosten välillä, vaan sen mukaan otetaanko Sana vastaan vai ei. Kristillinen pyhyys on kaikille kirkkoille ja kaikille kristityille yhteisesti kuuluvaa.

Avioliitto on pyhä

Katolinen kirkko oli opettanut avioliitosta kahtalaisesti. Toisaalta se sakramenttina oli Jumalan säätämä, mutta toisaalta se kuului alempaan elämäntasoon. Selibaatissa elävät papit, munkit ja nunnat edustivat sen vuoksi korkeampaa elämäntasoa Jumalan edessä. Uskonpuhdistuksen edetessä Luther joutui otta-maan kantaa myös tähän asiaan.

Evankeliumista Luther etsi ratkaisua avio-liitto- ja selibaattiasiaassa. Hän oli jo tiedosta-nut, ettei pyhien jäljittely saanut sitoa ihmisiä tässäkin asiassa, vaan jokaisen oli kuljettava

oma tiensä. Pappien naimattomuuslupaukset olivat verraten myöhäinen ilmiö eikä sellaise-naan velvoittavia. Hän hylkäsi vapaaehtois-es-tikin annetut elinikäiset naimattomuuslupa-ukset ihmisen ”luonnon” vastaisina.

Naimattomuutta sinänsä hän ei tuominnut, mutta hänen mielestään vain poikkeukselliset yksilöt pystyivät elämään selibaatissa ilman että heidän sielunsa saisi siitä vamma. Normaalita-pauksissa suuri osa ihmisistä ei siihen pysty.

Kun katolisuus näki synnin asuvan lihassa, Luther saattoi vastata sielun olevan enemmän lihaa kuin ruumiin, sillä synti asui sielussa. Ruumiillinen siveettömyys saatettiin välttää seksuaalisuudesta pidättäytymällä, mutta syn-nilliset ajatukset saattoivat tahrata sielun. Lupa-ukset tai pyhien esimerkki eivät taanneet, ettei luostareissakin olisi syntiä tehty. ”Kuka siellä voi pysyä lujana ja siveänä?” kysyi Luther.

Seksuaalisuuden pyhittämiseen avioliitossa Luther löysi ratkaisun perinteisen jaottelun ai-ne ja henki, sielu ja ruumis pohjalta. Ihmisen ajatukset, sanat ja teot olivat lihaa niin kauan kuin hän oli erossa Jumalasta. Jumala tunnus-taa aineen maailman ja toimii ajassa, aineessa ja todellisissa ihmisissä. Ainetta, lihaa ei ole tarkoitettu jäämään synnin valtaan ja hylät-täväksi, vaan Hengen pyhitettäväksi. Aineen maailmaan kuuluvana seksuaalisuus pyhitetty avioliitossa Sanan avulla.

Luther oli auttanut ystävänsä avulla 12 nun-naa pakenemaan luostarista ja tunsi olevan-sa vastuussa heidän elämänsä järjestämis-es-tä. Hänellä itsellään ei ollut aikomusta solmia avioliittoa, osittain sen vuoksi, että hän pelkä-si tulevansa poltetuksi roviolla. Kuitenkin hä-net vihittiin nunnista viimeisen, Katariina von Boran kanssa. Häät olivat seurapiiritapahtuma. Ystävilleen Luther lähetti kutsuja. Yhdessä luki; ”Huhu avioliitostani on tosi. En halunnut viedä isältäni toivoa perillisistä; samalla halusin tämän teon avulla vahvistaa oppini sellaisena aikana, jolloin monet ovat osoittautuneet pelokkaiksi evankeliumin valon suhteen.” Ja toisessa; ”Ju-mala tekee mielellään ihmeitä pilkatakseen ja kiusoitellakseen minua ja maailmaa”.

Avioliitto muutti Lutherin elämäntapaa. Hän oli ennen saattanut jättää jopa vuodeksi vuoteensa sijaamatta, koska ei ollut työtä tehdesään välittänyt siitä. Nyt Katariina siivosi talon. Perheen taloudelliset velvoitukset olivat myös melkoiset, sillä kummallakaan aviopuolisolla ei ollut ennestään varallisuutta. Luther ei ottanut maksua kirjoistaan eikä hänen palkkansa yliopistolta riittänyt perheen elättämiseen. Hän luotti, että Sanaan palveluksessa ollessaan taivaallinen Isä huolehtii hänestä. Enkeli Gabrielillä mahtaa olla ollut urakka antaessaan vihjeitä Lutherin ympäristön varakkaille miehille! - Vaaliruh-tinas antoi esim. tyh-jäksi jääneen augustinolaistuostarin Lutherin ja hänen morsiamensa käyttöön.

Jos vastuuta tuli Lutherille lisää, niin vielä enemmän sitä tuli Katariinalle, sillä aviomies oli huoleton rahankäytössä ja avokätinen antamisissaan. Luther sairasteli

usein ja Katariina hoiti häntä. Lapsia avioparilla oli kuusi ja he kasvattivat myös neljä orpolasta. Taloutensa turvaamiseksi heillä oli usein sen ajan tavan mukaan ylioppilaita täysihoidossa. Ateriat olivat opiskelijoille mahdollisuus saada lisäopetusta Lutherin pöytäpuheista, joista on säilynyt lähes 7.000 muistiinpanoa.

Tietysti täytyy rakastaa vaimoaan, on Luther sanonut avioliitostaan. Kristityn tulee rakastaa lähimmäistään kuten itseään. Ja vaimo on kaikkein läheisin. Hänen tulee myös olla uskollisin ystäväni. Avioliittoa Luther piti luonteen kouluna, joka opettaa kärsivällisyyttä ja voi korvata

luostarin. Lastenkasvatus koettelee vanhempia. ”Millä sinä, lapseni, olet ansainnut sen, että rakastan sinua niin kovasti? Silläkö, että täytät kirkkumisellasi koko talon?”, kerrotaan Lutherin sanoneen. Tai kun vanhempien keinot loppuivat eikä lapsi lopettanut huutamistaan ”Nämä ovat niitä aviosäädyn riesoja, joiden takia kirkkoisät kieltäytyivät avioliitosta. Mutta Ju-

mala on armosaan palauttanut avioliiton, esivallan ja sananjulistajan viran oikeaan arvoonsa ennen viimeistä tuomiota.” Äiti saa kestää kovimman taistelun, mutta isä ripustakoon kapalogit kuivumaan naapureiden hilpeydeksi. ”Antaa heidän nauraa. Jumala ja enkelit iloitsevat taivaassa.”

Vaikka Luther poisti avioliitolta sakramentin luonteen, hänelle avioliitto oli silti pyhä. Jumala oli

säätänyt sen ja tahtoi sitä. Avioliitossa elävä alistui Jumalan Sanassaan säätämään järjestykseen, mutta ilman Sanaa avioliittokin oli epäpuhtautta. Avioliitossa sukupuoliyhteys ei ole syntiä. Päinvastoin. Avioliitto oli suoja syntiä vastaan siveellisten kiusausten ja lankeemusten estäjänä. Jumala pyhittää ne, jotka ottavat kantakseen avioliiton ristin, kuoletetaanhan siinä vanhaa ihmistä ja herätetään henkiin uutta. Erityisesti tämä risti liittyi lasten synnyttämiseen ja kasvattamiseen. Luther painotti lasten kouluttamisen merkitystä, sillä lapsissa ja nuorissa on maan suola ja tulevaisuus.

Katariina von Bora vihittiin avioliittoon Martti Lutherin kanssa kesäkuussa 1525 Wittenbergin seurakunnan kirkon pääovella kaiken kansan nähden.

Esivaltaa tulee kunnioittaa

Yhteiskuntaeettisissä kysymyksissä Luther joutui arvioimaan tilannetta uudelleen mm. sen vuoksi, että hengellisellä säädyllyä ei enää ollut muita ylempää asemaa, eikä pyhimysten elämä enää ollut eettinen ihanne. Hänen perusväittämäkseen nousi jo edellä esitetty ”Hyvät teot eivät tee ihmistä hyväksi, vaan hyvä ihminen tekee hyviä tekoja”.

Mooseksen lakia Luther piti hyödyllisenä omantunnon herättäjänä, mutta sellaisenaan sitä ei enää voinut soveltaa. Se kuului menneeseen aikaan, ei tähän päivään. Muutakaan jumalallista lakia ei ollut, joten tilalle tuli Jumalan armonsana.

Neljäs käsky tuli Lutherin avuksi hänen etsiessään synteisiä vuorisaaunan vaatimuksista kärsimysten kestämisestä, posken kääntämisestä toista lyöntiä varten ja toisaalta siihen, miten Jeesus ei antautunut syyttömästi lyötäväksi. (Joh 18; 22 - 23). Neljäs käsky vaati kuuliaisuutta vanhemmille ja kaikelle esivalalle, myös vallassa olevalle ruhtinaalle. Luther otti käyttöön kahden regimentin, maallisen ja hengellisen, käsitteet.

Maalliseen regimenttiin ja vanhurskauteen sisältyivät ihmisten keskinäiset suhteet. Siihen kuuluivat hallitsijat, filosofit ja lainoppineet, sovinnaiset tavat ja kaikki inhimilliset säännökset mukaan lukien kymmenen käskyä. Hengellinen regimentti hallitsi Sanalla mutta miekalla. Maallinen miekalla. Se pakotti ihmiset, jotka eivät tahtoneet iankaikkista elämää, tulemaan vanhurskaiksi maailman edessä. Kirkkoa ei tullut samaistaa hengelliseen regimenttiin sen ajallisen puolen (mm verot, kirkkokuri) vuoksi. Ainoastaan saarnavirka kuului siihen.

Molemmat regimentit olivat Jumalan asettamia ja ilmaisivat Hänen rakkauttaan. Ne olivat samanarvoisia ja kuuluivat kiinteästi yhteen. Niiden avulla Jumala taisteli Saatanaa ja pahutta vastaan. Hän tahtoi hävittää Saatanan vallan omistatunnoista (uskon vanhurskaus) ja korvata sen järjestyksen omallaan myös maailmassa (maallinen vanhurskaus). Ihmisen näkökulmasta se merkitsi kristillisen vanhurskauden

mukaista elämää, uskollisuutta kutsumuksen hoitamisessa.

Kutsumuksessa palvelemme Jumalaa

Jumala jakaa ihmiselle hyviään sekä maallisen että hengellisen regimentin tietä, ruhtinaalta ja papilta. Kutsumus on Jumalan maailmanhallinnan välttämätön osa. Se kuuluu lain piiriin, sillä siihen kuten kaikkeen maalliseen työhön kuuluu ankaruus. Kutsumuksessa kullakin on oma ristinsä, sillä jokaisella ihmisellä on oma ainutlaatuinen Jumalalta saatu kutsumus. Katoliseen perinteeseen kuuluva oman pyhityksen tavoittelu pyhimysten toimintaa jäljittelemällä tai muita Jumalan edessä ansiollisiksi lueteltuja tekoja tekemällä, kuuluvat vanhan ihmisen tapaan toimia. Vanhan ihmisen kilvoittelun tavoitteena oli oma pyhitys ja keinona ulkoiset, lain mukaiset teot.

Kutsumuksessa taas uusi ihminen palvelee kaikkia lähimmäisiä, rajaamatta heidän piiriään. Avio- liitto ja monet ajalliset tehtävät saattavat ihmisen uusiin tilanteisiin. Ellemme itse löydä ratkaisua, joudumme viimeistään pakon edessä turvautumaan Jumalaan. Näin kutsumus kääntää katseemme horisontaalisesta, lähimmäisen palvelemisesta ylöspäin, uskoon ja Jumalaan.

Uuden ihmisen etiikan keskiöön tuli lähimmäinen ja hänen palvelemisensa rakkaudessa. Vanhan testamentin laki vaihtui Uuden testamentin evankeliumiksi Kristuksesta ja ulkoisen aineen maailman teot, sisäisen hengen maailman kilvoitteluksi uskossa. Kristuksessa annettu ja uskossa vastaanotettu Henki saa Pyhän Hengen voimasta ihmisen rakastamaan lähimmäistään. Hengen ja aineen, minän ja sinän vastakkainasettelu kumoutuu vähitellen ja ihminen tiedostaa lähimmäisen taakat omikseen. Rakkaudessa lähimmäisen palvelu muuttuu velvollisuudesta etuoikeudeksi ja Jumalan palvelemiseksi. Lähimmäisen palveleminen muuttuu tekojen tekemisestä lahjan antamiseksi.

Jumalan tahdon mukainen toiminta ei ole suurta ja kauas näkyvää, vaan arkista ja huo-

maamatonta, mutta Jumalan meille antamana yli kaiken arvokasta. Iloitsemme voidessamme palvella lähimmäistä sen sijaan että kokisimme hänet kiusaksi. Uuden ihmisen rakkauden teoilla Jumala uudistaa maailmaa. Näitä tekoja ei voi edeltäkään tietää, sillä rakkaus keksii toiminnan hetkellä, mikä lähimmäistä parhaiten auttaa hänen uskon kilvoittelussaan.

Palvelulle ei ole annettu ohjelmaa eikä sillä ole esikuvia, vaan mies ja vaimo, isännät ja palvelusväki, hallitsijat ja alamaiset joutuvat jatkuvasti uusiin tilanteisiin, missä heidän tulee löytää oma tiensä. Eri ammatit ja kutsumukset edellyttävät erilaista palvelemista eri aikoina ja eri paikoissa. Samoin eri ihmisten erilaiset lahjat ja taipumukset.

Erilaisuus ilmenee tekojen maailmassa, mutta uskon maailma on universaali ja yksi. Aineen maailman moninaisuudessa eri uskonnolliset ryhmät edellyttäessään samanlaisia tekoja aiheuttavat hajaannusta. Evankeliumi vaikuttaa päinvastoin. Sallien ulkonaisen erilaisuuden, pitäen erilaisia kutsumustehtäviä yhtä arvokaina, se luo ykseyden Hengessä yhdistäen kaikki kutsumukset Jumalassa.

Jumala johtaa historian kulkua

Luther arvosti historian opetuksia. Niistä voimme oppia, miten Jumalan oikeus vallitsee historian kulussa, miten Jumala pitää voimassa ja hallitsee, antaa menestystä ja rankaisee maailmaa, kansoja ja ihmisiä sen mukaan kuin kukin ansaitsee. Ilman Jumalaa maailmassa ei tapahdu yhtäkään sotaa eikä ainuttakaan rauhaa solmita.

Ihmisen luonnollinen järki ei pysty tuntemaan Jumalan tahtoa suoraan historian tapahtumista sen perusteella, mitä hän näkee. Tapahtumien taustalla oleva vaikuttava syy jää hänelle salatuksi, sillä Jumalan maailmanhallinnassa todellistuvaa universaalia oikeudenmukaisuutta ihmisen subjektiivinen oikeudentunto ei pysty tavoittamaan. Vain usko voi ymmärtää Jumalan suuruuden historiassa, usko, jonka Pyhä Henki ihmiselle kilvoittelun kautta vähitellen

opettaa. Ja silloinkin saatetaan monissa tapauksissa joutua kirjoittamaan ”Niin Jumala sääti”. Uskossa ihminen antaa Jumalalle kunnian historiassa synnintunnustuksena ja kiitoksen tunnustuksena.

Historian Luther näki Jumalan hyvyyden leikkinä, sillä niin onnettomuutemme, sairauksemme ja sydämen murheet Jumala on tarkoittanut parannukseksimme. Historiassa Jumala ei suostu jakamaan valtaansa kenenkään kanssa, sillä jos Hän niin tekisi, Hän menettäisi jumaluutensa. Luther sanoutui irti vanhatestamentillisestä käsityksestä, että hurskaiden käy hyvin ja jumalattomien huonosti, sillä usein käy juuri päinvastoin.

Historiassa tapaamme Jumalan hirmuisena hallitsijana. Vain Kristuksessa löydämme todellisen Jumalan, joka ei vain tuomitse vaan myös armahtaa. Jumalan leikkiä Kristuksessa Luther kuvasi mm siten, että ”Maan päällä ei ole koskaan vielä kuultu eikä nähty narrimaisempaa, mahdottomampaa eikä epätoivoisempaa asiaa kuin että kuoleva ihminen muka ei ole vain elävä, vaan myös Herra ja elämän Antaja ja kuolleitten henkiin Herättäjä”. Kuvaus on myös esimerkki siitä, miten Jumala toimii vastakohtien kautta. Kaikkea historiassa ei kuitenkaan voi tulkita vastakohtien avulla.

Historian perustekijä oli Lutherille kansa ja sen hallitusvallan käyttäjät. Kolmas, satunnainen ja liikkuva tekijä, olivat historian ihmemiehet, luovat johtajat. Synnynnäisen oikeustajunsa avulla he oivaltavat, mitä kulloinkin tulee tehdä. He raivaavat itselleen oman tien, minkä Jumala on pannut heidän mieleensä ja mikä heidän tulee toteuttaa. Jumala tarvitsee taistelussa Saatanaa vastaan ihmismiehiä, jotka toimivat totutusta kaavasta poiketen, uusia, ennalta arvaamattomia teitä kulkien. Ihmieniesten kohtaloa voidaan pitää ennalta määrättyinä. Suuria tekoja hän voi tehdä vain, jos Jumala sitä tahtoo, vaikka hän olisi narri. Mutta jos hän ei ole Jumalan tehtävään valitsema henkilö, ”niin asia ei onnistu, vaikka hänen sydämessään asuisi yhdeksän Salomonias ja viisitoista Simpsonia”.

Martti Lutherin uskon kilvoittelussa saavut-
tama luottamus Jumalaan ja Hänen Sanaansa
oli ehdoton. Se oli hänen ainoa aseensa, mi-
hin hän saattoi uskonpuhdistuksen kulues-
sa vedota ja sanoa ”tässä seison, enkä muuta
voi”. Luther oli paitsi uskonpuhdistaja myös
ihmemies. Jumala käytti häntä oman suun-
nitelmansa toteuttamiseen. Ja tulosta syntyi.
Siirryttiin ihmisen uskonnosta Jumalan us-
kontoon. Raamattuja käännettiin kansankie-
lille ja paavi menetti yksinoikeuden tulkita
Raamattua. Avioliitosta tuli pyhä ja kaikista
ihmisistä ja tehtävistä samanarvoisia Jumalan
edessä. Hengellisen ja maallisen hallitusvallan
vastakkainasettelu kumoutui.

Kaikki Lutherin toiminta perustui hänen us-
kon käsitykseensä. Jumala ei ole vain tuomit-
seva, vaan myös armahtava ja rakastava Juma-
la. Ihmisen vastarakkaus Jumalaan todellistuu
lähimmäisen rakastamisena. Kristus ei ollut
vain historiaa, vaan Hän elää edelleen opettaen
meitä palvelemaan lähimmäisiämme. ”Kristitty
ei elä itsessään vaan Kristuksessa ja lähimmäi-
sessään, muuten hän ei olekaan kristitty; Kris-
tuksessa uskossa, lähimmäisessä rakkaudessa.
Uskossa hänet temmataan itsensä yläpuolelle
Jumalaan, rakkaudessa hän taas astuu itsensä
alapuolelle lähimmäiseen pysyen kaiken aikaa
Jumalassa ja hänen rakkaudessaan.”

Martti Lutherin elämä itsessään oli kuin
jännitysnäytelmä. Hänen ajattelussaan elävä
henki sai ilmauksensa, henki, mikä elää tässä-
kin ajassa. Kannattaa tutustua senkin vuoksi,
että juhlimme tänä vuonna Kirkon 850-vuo-
tista olemassaoloa Suomessa. ●

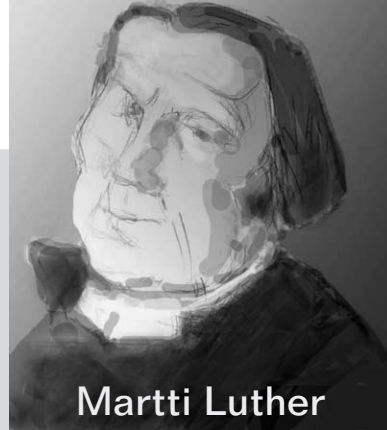
Kirjallisuutta:

Roland Bainton, Tässä seison, Martti Lutherin elämä,
SLEY-kirjat Oy, Helsinki 1982

LutherinVähä- ja Isokatekismus sekä Schmalkade-
nin opinkohdat, Suomalaisen Teologisen Kirjallisuus-
seuran julkaisuja 138, K.J. Gummerus Osakeyhtiö,
Jyväskylä 1984

Martti Luther, Marian ylistyslaulu, Johdanto, suo-
mennos ja selitykset Anja Ghiselli, Uusi Luther-sarja,
SLEY-kirjat Oy, Sisälähetysseuran kirjapaino Raamat-
tutalo, Pieksämäki 1986

Tutkimuksia Lutherin ajattelumuodoista, Toimittaneet
Anja Ghiselli ja Simo Peura, Suomalaisen Teologisen
Kirjallisuusseuran julkaisuja 154, Tikkurilan Paino Oy
1987

Martti Luther

- 1483 marraskuun 10. päivä syntyi Eislebenissä
- 1497 kouluun Magdeburgissa
- 1501 Erfurtin yliopistoon kirjoittautuminen
- 1505 tammikuussa maisterin tutkinto
- 1505 heinäkuun 2. päivä ukonilma ja munkkilupaus
- 1505 heinäkuun 17. päivä meno Erfurtin augustinolaisuostariin
- 1507 ensimmäinen messu
- 1508 siirto Wittenbergiin tutkimus- ja opetustyöhön
- 1509 paluu Erfurtiin
- 1510 matka Roomaan
- 1512 Teologian tohtorin arvo
- 1513 ensimmäiset psalmiluennot alkavat
- 1517 lokakuun 31. päivä 95 teesin naulaaminen
- 1518 Melanchton saapuu Wittenbergiin
- 1519 Lutherin ja Eckin väittely Leipzigin
- 1520 "Puhe hyvistä teoista" ilmestyy
- 1521 keväällä Wormsin valtiopäivillä; pako Wartburgiin
- 1521 marraskuussa augustinolaisuostarista lähtee 15 munkkia
- 1521 joulukuussa mellakat Wittenbergissä alkavat
- 1522 maaliskuussa palaa Wittenbergiin rauhoittamaan tilannetta
- 1522 syyskuussa saksankielinen Uusi testamentti ilmestyy
- 1524 kesäkuussa talonpoikaikapina puhkeaa
- 1525 touko-kesäkuussa talonpoikien kapina kukistetaan
- 1525 kesäkuun 13. päivä naimisiin Katariina von Boran kanssa
- 1529 Vähä katekismus ja Iso katekismus ilmestyvät
- 1530 Augsburgin valtiopäivät, Augsburgin tunnustus
- 1534 koko Raamattu ilmestyy saksankielisenä
- 1546 helmikuun 18. päivä kuoli Eislebenissä

Sana, työ ja tasa-arvo

Luterilaisuus suomalaisena ja pohjoismaisena kulttuuri-ilmionä

TUULA UUSITALO

Uskonto ja kulttuuri ovat aina olleet lähellä toisiaan. Euroopan perspektiivissä luterilaisuus kuuluu pohjoismaiseen kulttuuriin siinä missä katolisuus Etelä-Euroopan ja ortodoksisuus Itä-Euroopan kulttuureihin. Suomalainen kulttuuri on lisääntyvästä moniarvoisuudestaan huolimatta leimallisesti luterilaisuuden läpitunkema. Myös vialaisuus voidaan nähdä tässä valossa.

Raamattu ja lakikirja

Kun luterilaisuus tuli Suomeen, ihmiset hyväksyivät vähitellen siihen kuuluvan yksinkertaisen Jumala-uskon, josta kaikki välikappaleet ihmisen ja Jumalan väliltä oli riisuttu pois: aneet, neitsyt Maria ja koko pyhimyskaarti. Ihmisen ja Jumalan välille jäi ainoastaan Sana, siis käytännössä raamattu, jota jokaisen tuli saada lukea omalla kielellään. Yhteydenpito Jumalan kanssa myös tasa-arvoistui, saattoihan se nyt tapahtua omalla kielellä.

Luterilaisuuden sisältämä Jumalan tasapuolisuus kaikkia kohtaan vastasi samaan oikeu-

denmukaisuuden vaatimukseen kuin mitä odotettiin hallitsijalta. Pohjoismaisissa käsityksissä kuninkaalla on ollut suora kosketus kansaan. Samalla lakien kunnioittaminen on ollut aina suurempaa kuin esim. Etelä-Euroopassa, mikä näkyy nykytilastoissakin. Lain ja Jumalan edessä vallitsee tasapuolisuus, oli kyse sitten Jumalan armosta, yhteisten lakien mukaisesta oikeudesta. Myös työnteon arvostus uskonnollisena hyveenä jäi vaikuttamaan kulttuuriimme – pelkän rahan avulla kun ei enää taivaaseen päästy.

Tasapuolisuuden ideaali ja Sanan ylivoima tulivat luterilaisuuden mukana Suomeen ikään kuin samassa paketissa, saman asian eri puolia. Siitä on tullut muutamia pitkän linjan seurauksia: mm. se että käsitys ihmisen Jumala-suhteesta samoin kuin hallitsijan ja kansan välisestä oikeasta suhteesta olivat suurin piirtein samantapaisia, ja myös se että lukutaitoa alettiin suosia.

Mikael Agricolan aikaansaannos, suomen kirjakieli on tämän prosessin ilmiöitä. Luterilaisuuden ansioksi voi laskea, että Suomi on

nykyisin yksi maailman lukutaitoisimmista kansoista. Samoin erilaisten tasa-arvopyrkimysten menestyminen: Jumalan edessä me olemme kaikki tasa-arvoisia, miksemme siis maallisissakin asioissa – koska Jumalaa ei voi enää lahjoa rahalla, myös yhteiskunnalliset käytännöt pyrkivät tasapuolisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Kustaa Vaasa ja suomalainen identiteetti

Kustaa Vaasa kannatti luterilaisuutta, ja siitä tuli Ruotsi-Suomen valtionuskonto. Jumala ja kuningas löysivät toisensa ihmisten ajatustottumuksissa. Kuningas pääsi eroon paavista, joka oli ollut häntäkin mahtavampi vallankäyttäjä, ja samalla kirkot riisuttiin koristeista oikeopaisuuden nimissä.

Koristeellisuus ja mystiikkaan liittyvä tunteellisuus jäivät latinan, pyhimysten sekä Neitsyt Marian palvonnan mukana katolisen kirkon piirteiksi, työnteon arvostus, yksinkertaisuus ja järkiperäinen raamatun lukeminen luterilaisuuteen. Karuus, joka kirkkoihin laskeutui, kun kuvitus, patsaat ja messuaminen jäivät pois, on sopinut yksinkertaiseen elämään tottuneelle pohjoiselle kansalle jopa niin, että siitä on tullut osa suomalaista identiteettiä – hyvässä ja huonossa.

Onko myös Kirjeopisto Vian raja-jooga luterilaisuutta?

Tietystä uskonnollisesta kulttuuriympäristössä syntyy usein juuri valtauskonnon piirteitä toisintavia aatteita, tyylisuuntia ja liikkeitä. Tästä näkökulmasta myös henkiset liikkeet ovat uskontonsa jälkeläisiä.

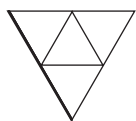
Luterilaisessa ympäristössä on siis syntynyt ja syntyy luterilaisia ilmiöitä. Esim. ”Finnish Design” on tyyliltään umpiluterilainen – onhan tietynlainen karuus edelleen suomalaisen

muotoilun peruspiirteitä. Karu on kaunista, karu on suomalaista. Niin ajatellaan. Samoin Suomen perinteinen puolueettomuus on josain mielessä hyvin luterilainen aate.

Saarna oli se mikä jäi luterilaisten kirkonmenojen pääasiaksi. Yksilötason uskonnollisuudessa raamatun lukeminen oli jokaisen oikeus ja velvollisuus. Ja niinpä luonteeltaan vähäpuheisista suomalaisistakin tuli luku- ja kirjoitustaitoinen sekä – ainakin uskonnollisessa mielessä – verbaali kansa.

Esim. Kirjeopisto Vian raja-jooga ja siihen liittyvä vialainen yhteisö (joita lehtemme numerossa 1/05 valotettiin tarkemmin) – osittain Intiaan palautuvasta aatemaailmastaan huolimatta – on mitä suurimmassa määrin pohjoismainen ja luterilainen uskonnollisfilosofinen liike, liittyväthän sen tärkeimmät opetukset sanoihin ja lauseisiin. Samoin kuin luterilaisuus ohitti aikanaan latinan raamatun ja kirkonmenojen kielenä, Kirjeopisto Vian raja-jooga on ohittanut sanskritin nykyaikaisen rajajoogan käyttökielenä. Mikään ei tietysti estä opiskelusta näitä vanhoja paljon uskonnollista ja henkistä viisautta sisältäviä sivistyskieliä, mutta uskonnon ja nyttemmin siis myös rajajoogan harjoittaminen ei enää perustu yksinomaan niihin – ainakaan luterilaisessa Suomessa.

Tärkeimmäksi on noussut se luterilaisuuden mukana tullut vakaumus, että hengen asiat on voitava luotettavasti ymmärtää, sisäistää ja omaksua, jolloin jokainen pystyy siltä pohjalta luomaan oman tulkintansa ja omaan elämänsä sopivan sovelluksen: transsendentti Jumala voi silloin ilmentää itseään jokaisen ihmisen kautta. Vialaista luterilaisuutta ilmentää myös yhteisöllinen talkootyö ja aidon antamisen ilon korostaminen. Tässä katsomuksessa talkootyöllä on henkistä kehitystä tukeva asema, sen mukaan pelkkä uskonnollinen tai henkinen harrastuneisuus jättää kehityksen puolitiehen. ●

KIRJEOPISTO VIAN RAJA-JOOGA

Opetusta luonteen jalostamiseksi menetelmänä looginen positiivinen ajattelu

Itämaisen filosofian ja psykologian tietämystä ihmisen
sisäisestä kehitymisestä täydennettynä nykyajan
länsimaisella psykologialla ja henkisellä tiedolla.

Tavoitteena mm.

- ajatusten hallinta
- luonteen jalostuminen
- keskittymiskyky
- sisäinen rauha
- harmoniset ihmissuhteet
- tajunnan avartuminen
- tietoinen yhteys Jumalaan

Yksilöllinen oppilaan lähtökohdat huomioonottava ohjaus.
Kirjeopistumuotoinen etenemistapa mahdollistaa mukana-
olon ajasta ja paikasta riippumatta. Myös lähiopetusta.

Tiedustelut ja esitetilaukset:

Kirjeopisto Via, Olavinkatu 34 B 22, 57130 Savonlinna
Puh. 015 273 558 tai 050 567 9630,
sähköposti: terttu.seppanen@via.fi, internet: www.via.fi

Seuraavilla sivuilla käsittelemämme ihmisen rakenne perustuu Alice A. Bailey'n (1880-1949) esoteeriseen filosofiaan. Hän on lukuisissa kirjoissaan antanut hyvin paljon tietoa ihmisestä ja ihmisen rakenteesta. Tämä kirjoitus ei olekaan tyhjentävä, vaan se koskee perusasioita. Esim. sellaiset aiheet kuin syykeho, pysyvät atomit ja chakrat eivät ole tässä mukana. Jotta asioiden käsittely ei muuttuisi vielä monimutkaisemmaksi, emme voi sen enempää ruveta käymään keskustelua esitetyistä ajatuksista tai vertailemaan niitä muihin näkemyksiin. Lukijan tehtäväksi jää oman näkemyksen muodostaminen esitettyjen ajatusten ja muiden tuntemiensa käsitysten pohjalta.

Ihmisen henkinen RAKENNE

TIMO VIITALA

Eräs ihmisen tärkeimpiä keinoja ymmärtää maailmankaikkeutta on itsensä ymmärtäminen. Mikrokosmos heijastaa makrokosmosta ja paljastaa sen luonteen. Ihminen on Jumalan kuva. Analogian tai vastaavuuksien lain kautta ihmisen toiminnoissa, rakenteessa ja ominaispiirteissä voidaan löytää viitteitä solaa-risiin ja kosmisiin prosesseihin ja lakeihin.

Esimerkiksi Jumala eli aurinkologos, planeettalogos ja ihminen ovat kaikki psykologisia entiteettejä ja muodon rakentajia. Ensin mainittu ilmenee aurinkokunnan kautta, planeettalogos ilmenee planeetan ja sen elämänmuotojen kautta ja todellinen eli henkinen ihminen, ajattelija, yksi elämä mikrokosmisessa järjestelmässä, ilmenee kolminaisen persoonallisuuden välityksellä. Jokainen luoja ja ajattelija toistaa jaksoittaisesti saman ilmentymisen tekniikan - elämä, laatu ja ilmennys - ja toisessa laadun aspektissaan esiintyy psykologisena entiteettinä.

Esoteerisessa filosofiassa aurinkologosta kutsutaan taivaiden suureksi ihmiseksi ja planeettalogosta kutsutaan taivaalliseksi ihmiseksi. Nämä nimitykset korostavat niiden samankaltaisuutta ja sukulaisuutta ihmisen kanssa. Näiden logosten sanotaan myös suunnattomia ajanjaksoja sitten kulkeneet ihmisasteen kautta. Puhutaan myös logoksen ajattelusta, universaalista mielestä ja kosmisesta mielestä, jotka ovat analogisia ihmisen mielen ja ajattelun kanssa.

Jokainen ihminen on yhteydessä jumaluuteen olennaisen samankaltaisuuden kautta. Jokaisen sisällä on ovi maailmankaikkeuteen. Kaikki aurinkokunnan energiat asuvat ihmisessä, osa piilevinä ja osa ilmentyneinä, ja siksi hänellä on mahdollisuus saavuttaa täysi ymmärrys, vastaanottavaisuus ja valaistuminen tässä piirissä. Jokaisessa ihmisessä asuu potentiaalisena sielullinen, henkinen, planetaarinen, solaarinen ja kosminenkin tietoisuus.

Kolme aspektia

Esoteerisessa filosofiassa kolmikko on maailmankaikkeuden perusrakenne ja oppi kolminaisuuksista (mikrokosmisista ja makrokosmisista) on okkultismin perusta. (*Esoteric Astrology*, 98). Jo Pythagoras tiesi, että Jumala geometrisoi. Kokonaisuuden kolme aspektia ovat:

SÄHKÖTULI eli HENKI.

1. *persoona*. Isä. Elämä. Tahto. Tarkoitus.

Positiivinen energia.

AURINKOTULI eli SIELU.

2. *persoona*. Poika. Tietoisuus. Rakkausviisaus. Tasapainoinen energia.

KITKATULI eli ruumis tai aine.

3. *persoona*. Pyhä Henki. Muoto. Aktiivinen älykkyys. Negatiivinen energia.

ja ne ovat läsnä kaikissa muodoissa. Aurinkokunta on kolminainen ja ilmenee kolmen edellä mainitun kautta.

Myös ihminen on kolminainen: henki, sielu ja ruumis tai monadi, minuuus ja persoonallisuus. Tiedemiehen atomi on myös kolminainen, ja se koostuu positiivisesta ytimeistä, negatiivisista elektroneista sekä näiden kahden seurauksena olevasta ulkoisen ilmennyksen kokonaisuudesta. Kaikkien muotojen kolme aspektia ovat yhteydessä toisiinsa ja vuorovaikutuksessa, koska energia on liikkeessä ja kiertää ja koska kaikki aurinkokunnan muodot ovat osa kokonaisuutta eivätkä eristettyjä yksiköitä. Tämä on veljeyden, pyhimysten yhteyden ja astrologian perusta. (*A Treatise on Cosmic Fire*, 4 - 5).

Jokainen näistä kolmesta suuresta aspektista tai säteestä on ilmennyksessä kolminainen. Siksi myös ihmisen henki, sielu ja persoonallisuus ilmentyvät kukin kolmen aspektin kautta. (Katso jäljempänä olevaa kuviota). Kolmen aspektinsa kautta ihminen voi saada ymmärryksen joistain laeista ja periaatteista, jotka ohjaavat makrokosmosta. Tiedostamalla nämä kolme aspektia itsessään ihminen voi saavuttaa yhteyden jumalallisen ilmennyksen muiden muotojen samanlaisiin aspekteihin.

Esimerkiksi persoonallisuus liittyy ihmisen ihmiskuntaan ja vastaa fyysistä aurinkoa. Sielu liittyy ihmisen toiseen suureen planetaariseen keskukseen, hierarkiaan, ja auringon sydämeen. Henki liittyy ihmisen Shamballaan, jumalallisen tahdon keskukseen, ja henkiseen keskusaurinkoon.

Henki, elämä, energia

Ihmisen kolmesta aspektista ensimmäisenä tarkasteltavana on henki. Sana henki tarkoittaa tuota määrittelemätöntä, vaikeasti tavoitettavaa, olennaista impulssia tai elämää, joka on kaiken ilmenneen syy. Se on elämän hengitys, vitaalisen energian rytminen sisään virtaaminen, joka ilmentyy vuorostaan puoleensavetävänä voimana, tietoisuutena tai sieluna, ja se on atomisen substanssin summa.

Tämän vaikean aiheen yhteydessä on hyvä muistaa, että henki ja energia ovat synonyy-

mejä ja että ne ovat vaihdettavissa. Vain silloin kun tämä ymmärretään, tieteen ja uskonnon sovinto tulee mahdolliseksi, ja me voimme saavuttaa todellisen ymmärryksen siitä aktiivisten ilmiöiden maailmasta, joka meitä ympäröi ja jossa me liikumme. Blavatskyn mukaan aine on henkeä sen alimmalla tasolla ja henki on ainetta sen korkeimmalla tasolla. Ruumiin ja hengen, elämän ja muodon välillä ei ole olennaista, perustavaa eroa. Esoterisen filosofian mukaan mitään täysin kuollutta ainetta ei ole.

Viisauden mestarille hengen tai tuon jokaisen muodon kätkevän positiivisen elämän keskuksen luonne ei ole sen enempää mysteeriksi kuin sielun luonne on esoteriselle psykologille. Kun vihitty on läpikäynyt korkeammat solaariset vihkimykset ja voi toimia monadin täydessä tietoisuudessa, hän voi käyttää sellaisia havainto-orgaaneita (jos sellainen epätydyttävä sanonta on oikeutettu) ja tiedon keinoja, joista keskivertoihmisellä ei ole käsitystä.

He sisällyttävät tietoisuutensa piiriin sen elämän, tietoisuuden ja muodon summan, jota me nimitämme Jumalaksi. Nämä korkea-asteiset vihityt tulevat sitten tietoisiksi värähtelystä, paljastavasta valosta, sävelestä tai suuntaa antavasta äänestä, joka säteilee kokonaan aurinkokuntamme ulkopuolelta. Hengen luonne, sen laatu ja kosmisen energian tyyppi, sen värähtelytaajuus ja sen tärkeimmät kosmiset eriytyvät ovat kolmannen asteen vihittyjen yläpuolella olevien opiskelun aihe ja tutkimuksen kohde.

Hengen tarkka määrittelemä ei ole mahdollista, ei myöskään Jumalan. Sen ymmärtäminen on täysin suhteellista. Kun sanotaan, että henki on sanoin kuvaamaton, määrittelemätön syy, emanoituva energia, yksi elämä ja olemisen lähde, kaikkien voimien, kaikkien tietoisuudentilojen ja kaikkien muotojen summa, elämän kokonaisuus sekä se, joka on aktiivisesti ilmentynyt tästä elämästä, itse ja ei-itse, voima ja kaikki mitä voima motivoi, asiaa todellisuudessa väistetään, yritetään mahdotonta ja totuus katketään sanamuotojen taakse.

Tätä ongelmaa ei voi kuitenkaan välttää niin kauan kunnes sielutietoisuus saavutetaan ja

muodoton yksi voidaan havaita intuition selkeän valon kautta. (*A Treatise on White Magic*, 24-32).

Sielu

Sielun määrittelemistä voidaan pitää jonkin verran helpompana kuin hengen johtuen siitä, että se on ilmentynyt ihmiskunnassa paljon suuremmassa määrin kuin henki. Sielua voidaan kutsua puoleensavetäväksi energiaksi, koherenssiksi, tuntemiskyvyksi, elinvoimaisuudeksi, tietoisuudeksi tai tajunnaksi, mutta kenties kaikkein valaisevin termi on, että sielu on *laatu*, jota kaikki muodot ilmentävät.

1. Sielu, makrokosminen ja mikrokosminen, universaali ja inhimillinen, on se entiteetti, joka syntyy kun henkiaspekti ja aineaspekti yhdistyvät.
 - a. Sielu ei siis ole henki eikä aine, vaan niiden välinen suhde.
 - b. Sielu on välittäjä tässä dualismissa. Se on keskiprinsiippi, side Jumalan ja hänen muotonsa välillä.
 - c. Sielu on siten toinen nimi Kristus-prinsiipille, sekä luonnossa että ihmisessä.
2. Sielu on luodun universumin puoleensavetävä voima, ja (kun se on toiminnassa) se pitää kaikki muodot koossa niin että Jumalan elämä voi ilmentyä ja ilmaista itseään niiden kautta.

Blavatskyn mukaan aine on henkeä sen alimmalla tasolla ja henki on ainetta sen korkeimmalla tasolla. Ruumiin ja hengen, elämän ja muodon välillä ei ole olennaista, perustavaa eroa. Esoteerisen filosofian mukaan mitään täysin kuollutta ainetta ei ole.

Hengen tarkka määrittelemisen ei ole mahdollista, ei myöskään Jumalan. Sen ymmärtäminen on täysin suhteellista.

Sielua voidaan kutsua puoleensavetäväksi energiaksi, koherenssiksi, tuntemiskyvyksi, elinvoimaisuudeksi, tietoisuudeksi tai tajunnaksi, mutta kenties kaikkein valaisevin termi on, että sielu on *laatu*, jota kaikki muodot ilmentävät.

- a. Sielu on näin ollen muotoja rakentava aspekti. Se on tuo puoleensavetävä tekijä universumin kaikissa muodoissa, planeetalla, eri luonnonkunnissa ja ihmisessä, joka yhdistää kaikki aspektit, joka luo muodon, joka saa sen kehittymään ja kasvamaan niin että se voi paremmin antaa suojan sisäiselle elämälle ja joka ajaa kaikkia Jumalan luotuja eteen-

päin evoluution polulla, yhden luonnonkunnan kautta seuraavaan, kohti lopullista päämäärää ja loistavaa täyttymystä.

- b. Sielu on itse evoluution voima, ja tämä oli Pyhän Paavalin mielessä kun hän sanoi: "Kristus teissä, kirkkauden toivo."

3. Tämä sielu ilmentyy eri tavoilla eri luonnonkunnissa.

- a. Täten sielu on se, joka antaa eri ominaispiirteet ja erilaiset muotoilmennykset.

- b. Sielu vaikuttaa aineeseen pakottaen sen omaksumaan tiettyjä hahmoja, vastaamaan tiettyihin värähtelyihin ja rakentamaan nuo fenomenaliset muodot, jotka me tunnistamme fyysisen tason maailmassa mineraaleina, kasveina, eläiminä ja ihmisinä - ja vihitty myös eräinä muina muotoina.

4. Laadut, värähtelyt, värit ja luonteenpiirteet kaikissa luonnonkunnissa ovat sielun laatuja aivan kuten kaikkien muotojen piilevät voimat, jotka pyrkivät tulemaan esiin ja ilmentämään mahdollisuuksiaan. Kokonaisuudessaan ne paljastavat kehitysjakson lopussa sen, mi-

kä on jumalallisen elämän ja maailmansion luonne - tuon ylisielun, joka paljastaa Jumalan luonteen.

5. Universumin sielu voidaan – selkeyden vuoksi – jakaa osiin tai paremminkin (johtuen muodon rajoituksista, jonka kautta tuon sielun on toimittava) siinä voidaan havaita erilaisia värähtelytaajuuksia ja kehityksasteita. Sieluluonto universumissa ilmenee siten eräänä suurina tietoisuudentiloina, joissa on monia väliasteita, ja niistä tärkeimmät voidaan luetella seuraavasti:

a. *Tietoisuus* eli se tajuisuuden tila itse aineessa, joka on tulosta siitä, että isä-henki on hedelmöittänyt äiti-aineen ja elämä ja aine on siten saatettu yhteen. Tämä tietoisuuden tyyppi käsittää atomin, molekyylin sekä solun, joista kaikki muodot ovat rakentuneet. Siten on syntynyt aurinkokunnan, planeetan ja kaiken planeetan päällä tai sisällä olevan muoto.

b. *Älykäs tunteva tietoisuus* eli se, joka voidaan havaita kivi- ja kasvikunnissa. Tämä on vastuussa kasvi- ja mineraalimuotojen laadusta, hahmosta, väri-tyksestä ja niiden erityisluonteesta.

c. *Eläimellinen tietoisuus* eli se sielun vaikutus kaikissa eläinkunnan muodoissa, joka synnyttää niiden erot, lajit ja luonteen.

d. *Inhimillinen tietoisuus tai itsetietoisuus*, jota kohti elämän, muodon ja tietoisuuden kehitys kolmessa muussa luonnonkunnassa on asteittain pyrkinyt. Tämä termi käsittää ihmisen yksilöllisen tietoisuuden. Varhaisilla asteilla se on enemmän eläimellinen kuin jumalallinen johtuen eläinruumiin hallinnasta vaistoinen ja taipumuksineen. H. P. B. määrittelee ihmisen täsmällisesti “eläin plus Jumala”.

Myöhemmin tietoisuus on selvemmin in-

himillinen. Se ei ole puhtaasti eläimellinen eikä kokonaan jumalallinen, vaan se heilahtelee näiden kahden tilan välillä tehden siten ihmiskunnasta suuren taistelukentän vastakohtaparien välillä, hengen yllykkeen tai vetovoiman ja aineen tai äitiluonnon houkutuksen välillä ja alemman itsen ja henkisen ihmisen välillä.

e. *Ryhmätietoisuus*, joka on suurten kokonaisuuksien tietoisuus. Ihminen saavuttaa sen ensiksi hänen yksilöllisen tietoisuutensa kehityksen kautta. Sitten tulee tietoisuus hänen ryhmästään, jota edustaa hänelle oppilaiden ryhmä, joka työskentelee jonkin hänelle hierarkiaa edustavan mestarin alaisena. Hierarkia voidaan määritellä niiden ihmisten summak-

si, joissa ei enää vallitse yksilöitynyt itsetietoisuus, vaan jotka ovat astuneet laajempaan planetaarisen ryhmäelämän todellisuuteen. (*A Treatise on White Magic*, 33-38).

Henki eli monadi on pääasiassa ilmausta tahdosta, johon rakkaus ja äly kuuluvat toissijaisina periaatteina. Ruumisluntoa, persoonallisuutta, luonnehtii ennen kaikkea älykkyys. Sielun silmiinpistävä laatu on

rakkaus, joka ilmenee myös viisautena kun ruumislunnon äly on sulautunut sielun rakkauteen. Myös sielu on kolminainen.

Henkinen tahto on se universaalin tahdon määrä, jonka jokin yksittäinen sielu voi ilmaista ja jonka avulla hän voi toimia yhteistyössä sen suuremman elämän suunnitelman ja taroituksen kanssa, josta hän on osa.

Henkinen rakkaus on ryhmätietoisuuden, inklusiivisuuden, välittäjyyden, vetovoiman ja yhdistämisen laatu. Tämä on sielun tärkein ominaispiirre, sillä vain sielulla se on dynaamisena tekijänä. Kolmas sielun laatu on äly tai tieto. Seuraava taulukko selvittää asiaa.

Sielu on itse evoluution voima, ja tämä oli Pyhän Paavalin mielessä kun hän sanoi: “Kristus teissä, kirkkauden toivo.”

Korostetaan ihmisen vastuuta yhteisölleen. Ihmisille opetetaan kansalaisuuden todellinen esoteerinen merkitys. Heille opetetaan kansallinen vastuu, yhteisön paikka kansakunnassa ja kansakunnan paikka kohteilaiden kansojen yhteisössä. Ihmisille opetetaan lopulta myös heidän vastuunsa eläinkunnalle.

Monadi TahtoTarkoitus

1. Aspekti Tahto, joka tekee monadin kykeneväksi osallistumaan universaaliin tarkoitukseen.
2. Aspekti Rakkaus, energia, joka on vuodatettu sieluun ja joka tekee siitä sen, mitä se on.
3. Aspekti Älykkyys, joka on välitetty sielun kautta ja saatettu ilmennykseen ruumiin välityksellä.

Sielu Rakkaus Menetelmä

1. Aspekti Tahto, joka tilapäisesti lepää, mutta joka ilmaisee itseään persoonallisuuden mieli-aspektin ja kundalinin kautta. Kun kundalini herätetään oikein, se mahdollistaa lopulliset vihkimykset monadin tietoisuuteen.
2. Aspekti Rakkaus on sielun elämän hallitseva voima. Tämän ominaisuuden ja tämän-tyyppisen energian kautta sielu voi olla yhteydessä kaikkiin sieluihin.

Tunnekehon kautta sielu voi olla kosketuksissa kaikkiin eläinsieluihin eli ali-inhimillisiin sieluihin.

Omalla tasollaan tekemänsä työn kautta se voi olla yhteydessä kaikkien ihmisten meditoiviin sieluihin ja buddhiprinsiipin kautta monadin toiseen aspektiin.

3. Aspekti Tieto. Tämä aspekti on saatettu kosketuksiin kolminaisen ruumismekanismien solujen älykkyyden kanssa. (*A Treatise on White Magic*, 39-40).

Tutkimalla tarkasti ylläolevaa tulee ilmeiseksi millä tavalla sielu toimii välittäjänä monadin ja persoonallisuuden välillä. Persoonallisuus, sielu ja henki voidaan vielä määritellä lyhyesti seuraavasti:

Ihminen, keskiverto ihminen, on separatiivisten taipumusten, hallitsemattomien voimien ja hajanaisten energioiden summa. Ne koordinoituvat, yhdistyvät ja sulautuvat asteittain separatiiviseen persoonallisuuteen.

Ihminen, sielu, on niiden energioiden ja voimien summa, joita yhdistää, sulattaa toisiinsa ja hallitsee se ”pyrkimys harmoniaan”, joka on rakkauden vaikutus ja jumaluuden määräävin ominaispiirre.

Ihminen, elävä monadi, on verhottu todellisuus, jonka sielu, läsnäolon enkeli, kätkee. Hän on Jumalan tarkoituksen synteettinen ilmaus, jota symbolisoi paljastettu jumalallinen laatu ja joka ilmentyy muodon kautta. (*Esoteric Psychology* II, 8).

Persoonallisuus kätkee itseensä, kuten lipas jalokiven, sen sielunvalon pisteen, jota kutsutaan valoksi päässä. Tämä on aivoissa, ja se löydetään ja sitä käytetään myöhemmin vasta kun persoonallisuuden korkein aspekti, mieli, on kehittynyt ja toiminnassa. Sielu kätkee itseensä kuten ”jalokiven lootuksessa” tuon dynaamisen energian kyvyn, joka on monadin, tahdon, ilmentynyt attribuutti. (*A Treatise on White Magic*, 41).

Sieluprinsiippi on nyt paljastumassa yhä useammissa. Alempi aspekti toimii. Korkeampi pysyy tuntemattomana, mutta se mikä yhdistää ne (ja samaan aikaan paljastaa korkeamman luonteen) on löytämisensä kynnyksellä. Tämän seurauksena Kristus-prinsiippi tulee ilmentymään maan päällä ja Kristus-luonnon osoitetaan siten olevan luonnon tosiasia.

Fyysinen ruumis

Esoteerisessa filosofiassa myös ruumista tutkitaan kolmikoiden ja analogioiden avulla ja henkisen idean symbolina.

Seuraavat huomiot selventävät ruumiin yleistä luonnetta:

1. Ruumisluonnossaan ihminen on kokonaisuus, ykseys.
2. Tämä kokonaisuus on jaettu moniin osiin ja organismeihin.
3. Nämä monet osat toimivat kuitenkin yhtenäisellä tavalla, ja ruumis on korreloitu kokonaisuus.
4. Kukin ruumiin osa on muodoltaan ja tehtävältään erilainen, mutta ne ovat kaikki toisistaan riippuvaisia.
5. Kukin osa ja kukin organismi muodostuu vuorostaan molekyyleistä, soluista ja atomeista, ja kokonaisuuden elämä pitää nämä yhdessä organismin muodossa.

Esimerkkeinä ruumiin lukuisista kolminaisuuksista ja analogioista voitaisiin mainita seuraavat:

Iho- ja luustorakenne ovat analogia ihmisen tiheälle ruumiille ja eetterikeholle. Verisuonet ja verenkiertojärjestelmä ovat analogia sille kaiken läpäisevälle sielulle, joka tunkeutuu aurinkokunnan kaikkiin osiin, aivan kuten veri kulkee kehon kaikkiin osiin. Hermojärjestelmän toimiessa kautta koko fyysisen ihmisen ja energisoidessa sitä vastaa hengen energiaa.

Yläruumiissa meillä on analogia kolminaiselle sieluluonnolle. Kurkku vastaa kolmatta luovaa aspektia eli ruumisluntoa, sielun aktiivista älykkyyttä. Sydän on sielun rakkausviisaus, buddhi eli Kristus-prinsiippi. Keuhkot ovat analogia elämän hengitykselle ja vastaavat henkeä. Myös alavartalossa toteutuu tämä kolminainen järjestys. Sukupuolielimet ovat luova aspekti, ruumiin muovaaja. Vatsa on analogia sieluluonnolle. Perna, joka on energian vas-

taanottaja, on analogia energisoivalle hengelle. (*A Treatise on White Magic*, 42-44).

Eetterikeho

Sielun symboli ihmisessä on hänen vitaali- eli eetterikehonsa.

1. Se on fyysinen vastine sille sisäiselle valokeholle, jota me kutsumme sielukehoksi, henkiseksi kehoksi. Raamatussa eetterikehoa kutsutaan "kultaiseksi maljaksi" ja sitä luonnehtii:
 - a. Sen valoisa laatu.
 - b. Sen värähtelytaajuus, joka synkronoituu aina sielun kehityksen kanssa.
 - c. Sen koherentti voima, joka yhdistää ja liittää toisiinsa ruumisrakenteen kaikki osat.
2. Se on mikrokosminen "elämän verkko", koska se on fyysisen rakenteen kaikkien osien takana, ja sillä on kolme tarkoitusta:
 - a. Kuljettaa kautta koko ruumiin elämän prin-

Alice A. Bailey (1880 -1949)

Alice Bailey syntyi arvokkaaseen aatelissukuun ja hän sai tiukan ja uskonnollisen kasvatuksen. Bailey tapasi Viisauden Mestarin ensimäistä kertaa 15 -vuotiaana kuitenkin tunnistamatta tätä. Mestari oli Koot Hoomi, joka ilmoitti, että Aliceille oli suunniteltu tärkeä työ tehtäväksi mikäli tämä pystyisi oppimaan itsekontrollia.

Nuoruudessaan hän oli kristitty fundamentalisti, joka uskoi sokeasti kirkon oppeihin. Baileyn usko vei hänet työhön Intiaan, jossa hän kohtasi vakavia terveydellisiä ongelmia. Tavattuun ensimmäisen aviomiehensä he muuttivat Amerikkaan. Avioliitto osoittautui katastrofiksi ja eron jälkeen Bailey eli kolmen lapsensa kanssa erittäin puutteellista elämää.

35-vuotiaana tuli elämän käännekohta, Bailey tutustui teosofiaan ja liittyi Teosofiseen Seuraan. Hän tapasi myös tulevan miehensä Foster Baileyn ja he toimivat Yhdysvalloissa Krotonassa TS:n työntekijöinä. Teosofisen Seuran sisäiset ongelmat kuitenkin, aiheuttivat sen, että Baileyt muuttivat New Yorkiin. Alice Bailey ei itse asiassa koskaan eronnut TS:sta, mutta vähitellen hänen työnsä laajeni ja kasvoi kansainväliseksi henkisen Tien kouluksi nimeltä Arcane School.

Tunnetuksi Bailey on tullut yhteistyöstään "ti-

betiläisen", eli mestari Djual Khul'in kanssa. Tämä yhteistyö käsitti 24 kirjaa, joista suurin osa oli "tilbetiläisen" sanelemia. Aluksi Bailey kieltäytyi yhteistyöstä, koska hän pelkäsi sen sisältävän psyykkisten voimien käyttöä. Baileylle kuitenkin vakuutettiin, että kyseessä ei ole vahingollinen automaattikirjoitus. Kirjat saneltiin Baileylle ja tämä kirjoitti ne sanasta sanaan. Prosessin aikana Bailey, omien sanojensa mukaan säilytti normaalin tietoisuudentilan, välillä hän oli eri mieltä tekstin sanelijan kanssa ja myös kertoi sen tiibetiläiselle.

Kirjojen sisältö poikkeaa teosofisesta opetuksesta siinä, että niiden näkökulma oli selkeästi ylhäältä kuvattu. Niillä on eräänlainen ilmoituksen luonne. Kirjat ovat paikoin varsin vaikeaselkoisia, mutta ne sisältävät järjestyttävän paljon informaatiota erilaisista aiheista henkisestä astrologiasta esoteeriseen psykologiaan ja seitsemään säteeseen. Osa kirjoista on suomennettukin ja kaikkea suomennettua ei ole kustantajan puuttuessa edes julkaisuu. Joidenkin näkemyksien mukaan tiibetiläisen sanelemat tiedot edustavat suureksi osaksi kalojen aikakauden viisautta, jonka on tultava eksoteeriseksi ennenkuin vesimiehen ajan opetukset tulevat esiin. Baileyn ehdottomasti antoisin kirja on kuitenkin hänen keskeneräiseksi jäänyt omaelämäkertansa, joka on melko realistiselta vaikuttava elävä kuvaus totuudenetsijän tiestä.

siippiä, energiaa, joka aikaansaa toimintaa. Tämän se tekee veren välityksellä, ja tämän jakamisen polttopiste on sydän. Se on fyysisen elinvoiman siirtäjä.

- b. Mahdollistaa, että sielu eli inhimillinen, mutta kuitenkin henkinen ihminen voi olla yhteydessä ympäristöönsä. Tämä on toteutettu koko hermojärjestelmän välityksellä, ja tämän toiminnan polttopiste ovat aivot. Ne ovat tietoisien vastaanottavaisuuden keskus.
- c. Tuottaa lopulta, elämän ja tietoisuuden kautta, säteilyä tai kirkkauden ilmentymisen, mikä tekee jokaisesta ihmisestä valon ja puoleensavetävän energian keskuksen niiden välittämiseksi muille ihmiskunnan jäsenille ja ihmiskunnan kautta alemmille luonnonkunnille. Tämä on osa planeetatologoksen suunnitelmaa alempien luonnonkuntien muotojen elävöittämiseksi ja uudistamiseksi.
- 3. Eetterikeho, tämä *anima mundin* eli maailmansielun mikrokosminen symboli, on jakamaton, koherentti ja yhtenäinen. Siinä ei ole erillisiä organismeja, vaan se on yksinkertaisesti vapaasti virtaavan voiman keho.

Tämä voima on kahden energiatyyppin sekoitus tai yhdistelmä, jossa on vaihtelevat määrät dynaamista energiaa ja puoleensavetävää eli magneettista energiaa. Nämä kaksi tyyppiä luonnehtivat myös universaalialueita - tahdon voima ja rakkauden voima, tai atman ja buddhin voima. Näiden kahden voiman vaikutus aiheeseen vetää kaikkien muotojen eetterikehoihin tarvittavat fyysiset atomit ja ajaa ne sitten tahdon voimalla määrättyihin toimintoihin. (*A Treatise on White Magic*, 45-51).

Ihmisen rakenne

Olenainen tässä kirjoituksessa sanotusta on tiivistetty oheiseen ihmisen rakenteen kaavioon, jota opiskelijan kannattaa mitä huolellisimmin pohtia. Ihmisen rakenne on pohjimmiltaan kolminainen:

1. *Monadi eli puhdas henki, Isä taivaassa.*
Tämä aspekti heijastaa Jumaluuden kolmea aspektia:

- 1. Tahto tai voima.....Isä.
 - 2. Rakkaus-viisaus.....Poika.
 - 3. Aktiivinen äly.....Pyhä henki.
- ja siihen saavutetaan yhteys vasta lopullisissa vihkimyksissä kun ihminen lähestyy matkansa päätöstä ja on täydellistynyt.

Monadi heijastuu jälleen:

II *Minuus, Sielu, korkeampi Itse eli yksilöllisyys.*
Tämä aspekti on potentiaalisesti

- 1. Henkinen tahto.....Atma.
- 2. Intuitio....Buddhi, rakkaus-viisaus, Kristus-prinsiippi.
- 3. Korkeampi eli abstrakti mieli.....Korkeampi manas.

Minuuden voima alkaa vaikuttaa kehittyneissä ihmisissä ja yhä lisääntyvässä määrin kokeaan polulla kunnes kolmannessa vihkimyksessä korkeamman itsen hallinta alemmasta on täydellinen ja korkeimpien aspektien energia alkaa vaikuttaa.

Minuus heijastuu:

III *Persoonallisuus eli alempi itse, fyysisen ta-son ihminen.*

Tämä aspekti on myös kolminainen:

- 1. Mentaalikehoalempi manas.
- 2. Tunnekeho.....astraalikeho
- 3. Fyysinen keho.....tiheä fyysinen ja eeterinen keho.

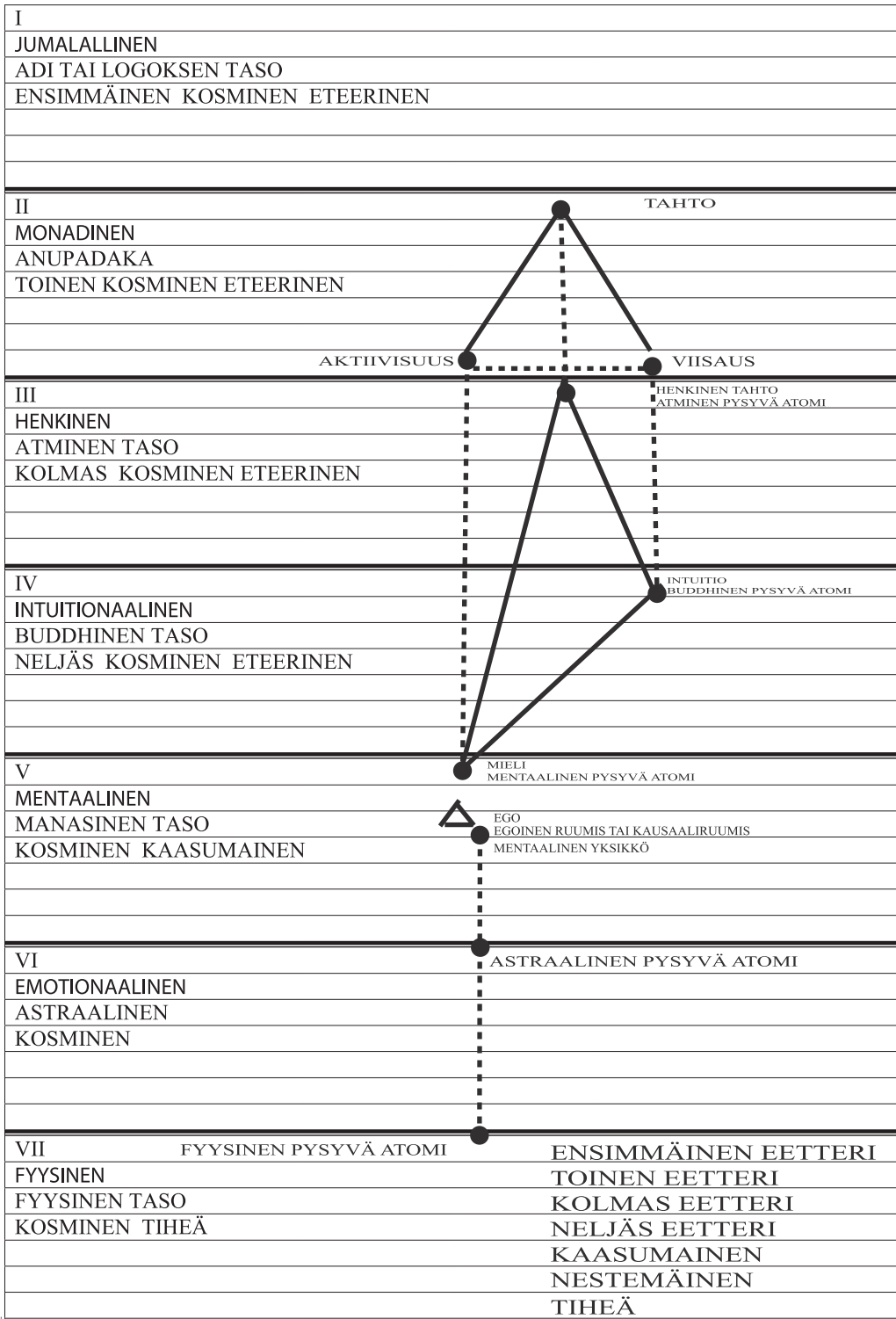
Kehityksen tarkoituksena on siten tuoda ihmiselle käsitys minuusaspektista ja saattaa alempi luonto sen hallintaan. (*Vihkimykset*, xv).

Jumalallinen ihminen

Seuraavassa esitän vielä yleisiä teesejä ja ajatuksia ihmisen olemuksesta ja ihmisen rakenteen ymmärtämisen merkityksestä ja sen toivotuista seurauksista. (Teoksesta *A Treatise on Cosmic Fire*).

AURINKOKUNTAMME SEITSEMÄN TASOA

KOSMINEN FYYSINEN TASO

MONADI

HENKINEN KOLMINAISUUS

PERSOONALLISUUS

IHMISEN RAKENNE

- I. Ihminen on olemukseltaan jumalallinen.
- II. Ihminen on universaalin mielen tai maailmansielun osanen, ja osallistuu siten tuon sielun vaistoihin ja laatuun sen ilmentyessä ihmiskunnan kautta.
- III. Alemmassa luonnossaan ja kolmessa väli-neessään ihminen on pienempien elämien koostuma, jotka ovat riippuvaisia hänestä ryhmäluonnossaan, aktiivisuuden tyypis-sään ja kollektiivisessa vastauksessaan. Sie-lun, aurinkoherran, energian ja toiminnan kautta ne nostetaan ja kehitetään myöhem-min korkeammalle tasolle.

Psykoanalyttiset teoriat (vaikka ne ovat osoitus edistyksestä) voivat osoittautua hai-tallisiksi ihmisen korkeammalle kehitykselle ellei ”psykyen” todellista luonnetta selven-nä. Vasta kun edellä mainitut kolme to-siasiaa ymmärretään, meillä tulee olemaan oikea ja tarkka käsitys ihmisen luonnosta. Silloin yleisen kasvatuksen suuntaus, poliit-tisen tieteen tavoite ja taloudellisen ja sosi-aalisen pyrkimyksen päämäärä saavat uuden ja paremman suunnan. Tämä tuo edelleen kolme muutosta ajan ajattelussa.

- (1) Lääketieteellisen tiedon korjaaminen. Tä-mä johtaa fyysisen ruumiin parempaan ym-märtämiseen, hoitamiseen ja varjelemiseen ja aikaansaa paremman käsityksen tervey-den laeista.

Lääkärin tehtävänä tulee olemaan selvit-tää, mikä ihmisen elämässä estää sielun ener-gian virtaamisen hänen olemuksensa jokai-seen osaan, mikä liiallinen ajattelun suun-taus aiheuttaa tahdon heikkoutta ja altistaa vääriin tekoihin, mikä tunnekehossa estää energian virtaamisen siihen sielulootuksen rakkauden terälehdistä ja edelleen hermo-järjestelmään ja löytää mikä este eetterike-hossa estää pranan eli solaarisen elinvoiman oikean virtaamisen kehon jokaiseen osaan. Tulevaisuudessa lääkärin tulisi käsittää, et-tä fyysisen kehon sairaudet johtuvat vääristä sisäisistä olosuhteista.

- (2) Korostetaan ihmisen vastuuta yhteisölleen. Ihmisille opetetaan kansalaisuuden todelli-sen esoteerisen merkitys, joka perustuu sie-lun ryhmäsuhteille, jälleensyntymisen laille ja karman todelliselle merkitykselle.

Heille opetetaan kansallinen vastuu, yh-teisön paikka kansakunnassa ja kansakun-nan paikka kohteliaiden kansojen yhteisös-sä. Ihmisille opetetaan lopulta myös heidän vastuunsa eläinkunnalle. H. P. Blavatsky on sanonut, että vastuuntunne on eräs ensim-mäisiä osoituksia sielun hallinnasta, ja kun yhä enemmän ihmisiä tulee sielun vaikutuk-sen alaiseksi, olosuhteita parannetaan hitaas-ti ja varmasti kaikilla elämän alueilla.

- (3) Kasvatuksen maailmassa ihmisen todellisen luonteen ymmärtäminen tulee johtamaan perustavaan muutokseen opetusmenetel-missä. Ihmisille tullaan opettamaan sielun tosiasia sen omalla tasolla, kuukehujen eli kolmen alemman kehon luonne ja menetel-mät järjestää ne niin että sielu voi kommu-nikoida suoraan fyysisiin aivoihin ja hallita alemmaa luontoa.

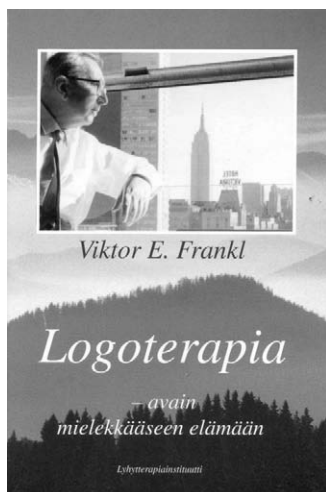
Heille neuvotaan miten he meditaation ja keskittymisen kautta voivat varmistaa tietoa itsenäisesti, kehittää intuitiota ja nojautua sielun voimavaroihin. Sitten heitä opete-taan ajattelemaan, saavuttamaan mentaali-kehonsa hallinta ja siten kehittämään pii-levät voimansa. (*A Treatise on Cosmic Fire*, 809 - 814). ●

Lähteet:

Alice Bailey, *A Treatise on Cosmic Fire*
Alice Bailey, *A Treatise on White Magic*
Alice Bailey, *Esoteric Psychology II*
Alice Bailey, *Telepathy and the Etheric Vehicle*
Alice Bailey, *Vihkimykset*

Kirjoittaja Timo Viitala on valmistunut Jyväskylän yli-opistosta yhteiskuntatieteen kandidaatiksi vuonna 1989 pääaineena filosofia ja suorittanut YTL tutkin-non vuonna 1992. Hän on opiskellut esoteerista vii-sautta Alice Baileyn perustamassa Arcane koulussa (joka tapahtuu kirjekurssina englannin kielellä).

Hänen kirjoittamiaan ajatelmia ja artikkeleita löy-tyy web-sivuilta osoitteesta "<http://www.koti.welho.com/tviital1>"

Logoterapian paluu Suomeen

Viktor E. Frankl
Logoterapia – avain mielekkääseen elämään.

Alkuteos: The will to meaning.
 USA 1970
 Suomentanut Raija Viitanen
 Lyhytterapiainstituutti Oy
 2005, 167 sivua

Ennen tämän kirjan ilmestymistä olin jo ehtinyt ihmetellä, minne hävisi Viktor E. Franklin (1905- 1997) logoterapia, joka niin voimallisesti oli rantautunut Suomeen 1980- luvun alussa. Oliko se unohtunut oppi-isänsä ikääntyessä ja kuollessa? 80- luvulla suomennettiin yksitoista Franklin kirjoittamaa tai logoterapiaa käsittelevää kirjaa , mutta 90- luvulla ainoastaan yksi Muurlan evankelisen opiston kääntämä moniste ja 2004 väiteltiin tohtoriksi

Oulun Yliopistossa logoterapian aihepiiristä.

Kustannusyhtiö Otava kutsui Franklin vuonna 1981 Suomeen kampanjoimaan vasta suomeksi ilmestynyttä kirjaansa "Olemisen tarkoitus", jonka alkuteos oli vuodelta 1946. Mediakohu Franklin ympärillä olikin melkoinen ja Vanhan ylioppilastalon juhlasali täyttyi ääriään myöten eikä yleisö koostunutkaan pelkästään mielenterveyshuollon ammattilaisista. Tämän juutalaisen neurologian ja psykiatrian professorin kokemukset keskitysleireillä ja varsinkin hänen selviytymisensä sieltä henkisesti ja fyysisesti terveenä herätti suuren yleisön kiinnostuksen Suomessa niinkuin kaikkialla maailmassa.

Franklin logoterapia mulisti suomalaisen psykoterapia-ajattelun, joka siihen asti oli ollut Sigmund Freudin psykoanalyysin lumoissa. Mielenterveyshuollon ammattilaiset lukivat ahkerasti Franklin kirjoja ja osallistuivat logoterapia-koulutuksiin. Maallikotkin etsivät Franklin kirjoista apua ja lohtua, miten selvitä ylivoimaisista elämäntilanteista. Mutta sitten tuli hiljaisuus, joka alkoi 90- luvun alussa ja on kestänyt tämän uuden kirjan ilmestymiseen asti. Suomessa on logoterapiayhdistys, mutta se on pitänyt melko matalaa profiilia. Nyt se on yhteistyössä Lyhytterapiayhdistyksen kanssa suomentanut kirjan, jonka alkuperäisteos on vuodelta 1970.

Franklin omat kokemukset ja kärsimykset ja varsinkin selviytyminen vaikeuksista on kes-

keisesti esillä kirjassa ja tuo uskottavuutta hänen teoriaansa ja menetelmäänsä. Toisen maailmansodan syttyessä Frankl toimi professorina Wienin yliopistossa ja oli jo kehittänyt logoterapian menetelmän ja teoriapohjan. Hänelle tarjottiin viisumia Yhdysvaltoihin, mutta hän ei ottanut sitä vastaan, koska hänen vanhempansa eivät päässeet mukaan. Niinpä hänet käskettiin natsiupseerin puheille, jonka kanssa hän kävi vuoden verran säännöllisiä terapeuttisia keskusteluja, joita upseeri tarvitsi "ystäväänsä" auttaakseen. Tänä aikana Frankl kirjoitti valmiiksi käsikirjoituksen , jossa selvitti logoterapian perusteet. Vuonna 1942 hänet vietiin Dachaun keskitysleiriin ja käsikirjoitus riistettiin häneltä.

Kolmen vankeusvuotensa aikana häntä piti hengissä kaksi tarkoitusta: omaistensa jälleennäkeminen ja logoterapiakirjan kirjoittaminen. Hän loi myös leirillä verkoston, joka auttoi vasta leirille saapuneiden itsemurhia. Keskitysleirillä testattiin hänen oma teorianensa käytännössä ja hän sai tulikasteensa, mitä tulee elämän mielekkyyden löytämiseen epäinhimillisissä olosuhteissa. Kun amerikkalaiset vapauttivat vangit natsien vallasta, testattiin uudelleen Franklin teoriaa käytännössä. Omaiset olivat kuolleet ja käsikirjoitus oli riistetty häneltä. Frankl sai taistella oman masennuksensa ja eksistentiaalisen tyhjiönsä kanssa. Miten löytää elämän mielekkyys, kun kaikki oli viety! Tässä vaiheessa hän kertoo

itse olleensa lähes itsemurhan partaalla.

Ystäviensä tukemana hän kuitenkin sai kirjoitettua kirjansa uudelleen, joskaan ei arvellut sen enää ketään kiinnostavan. Ystävät painostivat viemään sen kustantajalle ja siitä tuli hetkessä maailmanmenestys, jota käännettiin useille kielille ja Yhdysvalloissa siitä tuli bestseller, jota alettiin painaa pokkariversiona. Kysymykseni siitä, minne Logoterapia oli hävinnyt 1990- ja 2000- luvuilla, sai vastauksensa lukiessani tätä kirjaa. Franklin teoria oli jatkanut elämäänsä voimallisesti Suomessa, mutta logoterapian käsite ja Franklin nimi oli unohdettu.

Tämä kirja on kustannettu yhteistyössä Lyhytterapiainstituutti OY:n ja Suomen logoterapiayhdistys ry:n kanssa. Kustantajan saatesanat on kirjoittanut Lyhytterapiainstituutin toimitusjohtaja psykiatri Ben Furman. Hän mainitsee törmänneensä Israelissa käydessään Franklin pokkariversioon jo 1970 luvun lopulla ja ihastui kirjasta niin, että tarjoutui kääntämään sen Otavalle. Kirja ilmestyikin 1978, mutta Furmania ei kelpuutettu vielä tuolloin kääntäjäksi, vaan vasta 1980 ilmestyneen kirjan hän sai kääntää. Saatesanoissaan Furman mainitsee, että vasta nyt huomasin, kuinka paljon Franklin teoria on vaikuttanut hänen omaan ajatteluunsa.

Tätä kirjaa lukiessani tein saman havainnon. Ammattini puitteissa luin hyvin paljon ratkaisukeskeistä ja lyhytterapeuttista kirjallisuutta ja vasta

nyt huomasin, että kaiken perustana oli Franklin logoterapia. Jumala ja eksistenssianalyysi oli jätetty pois. Ratkaisukeskeisyys ja lyhytterapiasuuntaukset ovat tämän hetken mielenterveystyön arkipäivää. Frankl kävi aikoinaan dialogia ja vastakkainasettelua Sigmund Freudin ja psykoanalytikkojen kanssa. Furman jatkaa tuota samaa dialogia suomalaisten psykoanalytikkojen kanssa.

Minkälainen oli Franklin teoria ja menetelmä? Hän oli sitä mieltä, että ihminen voi itse vaikuttaa siihen, näkeekö menneisyyden ensisijaisesti painolastina, vai koettelemukseksi, joka on opettanut, kasvattanut ja vahvistanut henkisesti. Franklin mielestä ei tarvinnut ymmärtää sairauden syitä parantua neuroosistaan. Hänen menetelmänsä oli paradoksaalinen intentio. Se perustuu itsestä etääntymiseen, johon päästään huumorin avulla. Asiakas saatetaan paradoksaalisesti toivomaan juuri sitä oiretta tai tapahtumaa, jota hän pelkää. Ihmisellä on kyky ottaa välimatkaa omiin oireisiinsa, ongelmiinsa ja elämäntilanteeseensa. Hänellä on myös kyky transsendenssiin, eli suuntautua itsensä ulkopuolelle johonkin tehtävään tai toiseen ihmiseen ja samalla unohtaa itsensä.

Elämän tarkoituksen ja tehtävän löytäminen tuo mielekkyyttä elämään. Jokaisen ihmisen elämällä on tarkoitus, jonka ihmisen itsensä on löydettävä. Eksistenssianalyysi tutkii olemassaoloa ja elämää ja sen

mielekkyyttä. Analyysin tavoitteena on saattaa ihminen tie-toiseksi henkisyydestään, vapaudestaan ja siihen liittyvästä vastuustaan. Tämän päivän ihmisiä vaivaa eksistentiaalinen tyhjiö, tyhjyyden ja tarkoituksettomuuden tunne, joka voi ilmetä masennuksena, aggressiivina ja riippuvuuksina. Frankl tuo kirjassaan esiin, että noin 20 % neurooseista on noogeenisia eli henkisistä syistä johtuvia. Pohjalla on eksistentiaalista turhaumaa ja elämän mielekkyyden puutetta.

Logoterapialla tarkoitetaan sekä logoterapeuttista psykoterapiamenetelmää, että sen teoreettista perustaa, jota Frankl kutsuu eksistenssianalyysiksi. Logoterapian filosofiset peruspilarit ovat: tahdonvapaus, tarkoituksen tahto ja elämän tarkoitus. Liiallisesta itsetarkkailusta ja negatiivisiin asioihin takertumisesta on pelkästään haittaa. Sensijaan kannattaa muuttaa suhtautumistaan asioihin, joihin ei mitenkään voi vaikuttaa.

Lyhytterapiainstituutin ja suomentajan ansioiden voi varmaan lukea sen, että kirja on huomattavasti helpollisempi ja kevyempi kuin Franklin aikaisemmat kirjat. Kirjailija itse on hyvä tarinankertoja ja tapausselostusten laatija. Kirjassa on monia Franklin keskusteluja potilaittensa kanssa ja vaikeakin teoria konkretisoituu esimerkkien avulla. Asia, mikä minua häiritsi, oli se, että jatkuvasti toistuvat sanat lääkäri, potilas ja psykoterapiasuhte. Luulisin, että lukijoista melko harvat ovat lääkäreitä, joilla

on psykoterapiasuhde potilaan kanssa. Kuitenkin kirja tuntuu olevan osoitettu heille. Mielestäni suomentajan olisi kuulunut muuttaa puhuttelu myös muille lukijoille sopivaksi. Lisäksi potilas-sanaa ei enää käytetä Suomessa kun kyseessä on terapiasuhde tai muu avohoidosuhde. Logoterapiasanastossa käytetään sanaa asiakas. Silloin kun Frankl kirjoitti alkuperäisteoksensa, ei Itävällässä saanut psykoterapiaa antaa muut kuin lääkärit.

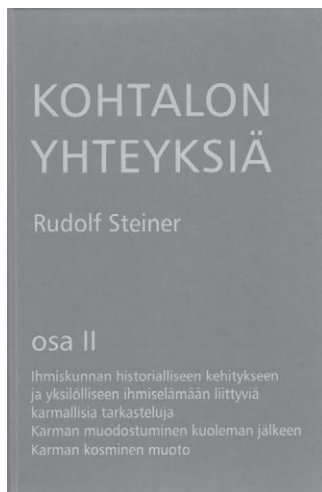
Mikäli muut kuin lääkärit uskaltavat jatkaa kirjan lukemista, näkisin kirjan kohderyhmän tällaisenaankin melko laajaksi. Kirjaa voisi suositella psykologian, mielenterveyshäiriöiden, teologian ja filosofian ammattilaisille, opiskelijoille ja harrastajille. Kirja voi kiinnostaa myös henkilöitä, jotka omassa elämässään painiskelevat vaikeiden kriisien, elämänhallinnan vaikeuksien ja eksistentiaalisten ongelmien parissa.

Hyvinä pidin kirjassa olevaa sanastoa, jossa kaikki käytetyt käsitteet on selvitetty perusteellisesti. Kirjan rakenne on selkeä. Orientoitumista kirjaan helpotti paitsi Furmanin saatesanat, myös kirjan teologisen asiantuntijataustan lukijalle osoittama esipuhe. Tämän jälkeen on vielä Franklin itsensä kirjoittama esipuhe ja johdanto, ennenkuin päästään ensimmäiseen osaan, jossa selvitetään logoterapian perusteet. Toinen osa käsittelee logoterapian sovellutuksia ja kolmas osa logoterapian suhdetta uskontoon. Varsinaista tekstiosaa on ai-noastaan 167 sivua.

Jälkisanoina Frankl tuo esiin ajatuksensa Logoterapian tulevaisuudesta. Häntä oli logoterapian ensimmäisessä maailmankongressissa pyydetty puhumaan siitä, minkälaisena hän näkee logoterapian tulevaisuuden. Häneltä odotettiin jonkinlaista profetiaa, testamenttia tai joutsenlaulua asiasta. Frankl vastasi, että hän tunnustaa olevansa logoterapian perustaja ja isä, mutta hän ei halua olla mikään profetia tai guru, joka määrää sen tulevasta kehityksestä. Siksi hän antoi luentonsa nimeksi: "Logoterapian vapauttaminen oppi-isänsä ikeestä". Frankl mainitsi, että perustan laskettuaan hän toivoo muiden rakentavan rakennuksen valmiiksi. Logoterapiaa ei tarvitse enää keksiä, mutta sitä voidaan kehittää edelleen.

Näin on käynyt Suomessa. Franklin nimi ja logoterapian käsite on nuoremmalle sukupolvelle tuntematon ja vanhemmiltakin se on jo unohtunut. Logoterapian perusajatuksukset ja menetelmä on kuitenkin jatkanut elämäänsä hieman toisessa muodossa kuin oppi-isänsä aikana. Voisiko tämän kirjan suomennos olla alkuna logoterapian uudelle rantautumiselle Suomeen?

Kaisa Pakkala

Rudolf Steiner Kohtalon yhteyksiä Osa II

Kirja sisältää seitsemäntoista esitelmää, 300 sivua. Julkaisija: Suomen Antroposofien liitto, 2005. Suom. Sirkka Tausta

Rudolf Steinerin (1861- 1925) esitelmätoiminta huipentui 80 luentoa käsittävään karmaesitelmien kokonaisuuteen vuonna 1924. Tätä ei ole aikaisemmin julkaistu suomeksi.

Kirjaa lukiessa on hyvä tietää, että Rudolf Steiner suunnasi nämä esitelmänsä niille, jotka olivat perehtyneet Antroposofiaan useita vuosia ja jotka tulivat häntä kuuntelemaan. Hän kertoo kirjan loppuun liitettyssä kirjoituksessaan Koskien esitelmistä tehtyjä muistiinpanoja: "Minulle olisi ollut mieluisampaa, jos suullisesti sanottu olisi jäänyt suullisesti esitetyksi. – Tällaisten yksityisten jul-

kaisujen sisältöä voi luonnollisesti arvostella vain sellainen henkilö, joka tuntee sen, mitä vaaditaan arvostelun edellytyksinä. Ja useimpien tällaisten julkaisujen osalta tähän kuuluu vähintään antroposofian tietämys ihmisestä ja kosmoksesta, ja se mikä henkisen maailman tietona on olemassa eräänlaisena antroposofisena historian kuvauksena."

Itselleni nousi mieleen kirjaa lukiessani eettinen näkökulma. Steiner ei ota eettisyyttä esille omana aiheena näissä luennoissa, kuitenkin etiikan merkitys ilmenee hänen sanoistaan ja siitä kunnioittavan ymmärtäväisistä hengestä jolla hän tekee tutkimuksiaan. Esi-merkkinä on lainaus hänen kirjoituksestaan Salatieteilijälle välttämätön ominaisuus Omantunto-lehdestä vuodelta 1907: "Joka pyrkii korkeampaan tietoon, hänen täytyy itse viljellä sitä omassa sielussaan. Sitä ei voi saada tutkimalla, ainoastaan elämällä. Opetuslapsiksi pyrkijän on alinomaa harjoitettava tätä kunnioittavaa sieluntilaa. – Jos moitin jotakin ihmistä hänen heikkoutensa takia, riistan itseltäni sitä voimaa, mikä tarvittaisiin korkeamman tiedon saavuttamiseen, mutta jos rakastavasti koetan syventyä hänen ansioihinsa, kokoan enemmän tätä voimaa. Opetuslapsen on alinomaa seurattava tätä neuvoa". (<http://www.teosofia.net/antropos/st-sala.htm>).

Samaa korosti jo myös teosofisen liikkeen perustaja H. P. Blavatskyn sisäisen, esoteerisen ryhmän Säännöissä (HPB.

Esoteeriset ohjeet I, II ja III s.15, 1998). Sekä kirjassaan Valon airut (1981 s.238), jossa hän tarkastelee oppilaskokelaiden elämänkulkua ja toteaa, että monen kokelaan kompastuskiveksi oli tullut, yleisesti sanoen, kykenemättömyys soveltaa etiikan perusasioita omassa elämässään.

Tämä kirja, luentojen koelma on merkittävä karman laista ja jälleensyntymisestä kertovassa kirjallisuudessa. Sen tähden katsoin tarpeelliseksi esittää edellä olevat eettiset näkökohdat. Arvioin kirjaa omasta näkökulmastani käsin eikä minulla ole muita erityisiä kykyjä kuin terve järki, joilla voisin todentaa Steinerein havainnot. Voin kuitenkin verrata kirjaa aiempaan lukemaani sekä arvioida sitä omasta elämänkokemuksestani käsin. Tavoitteena on myös etsiä sellaista mitä tämä kirja voisi antaa tämän päivän ihmiselle, etsijälle ja henkisen tien kulkijalle.

Kirjan alussa Steiner käy läpi historialliseen kehitykseen liittyviä karmallisia tarkasteluja sekä myös henkilöiden kuten Francis Baconin sekä Marxin, Engelsin, Pestalozzin, Emersonin ja Ibsenin elämän ja edellisten elämien taustoja. Historian lehdistä nousee esille joskus vaikuttavia ihmisiä joiden elämäntyö puhuttelee edelleen kun heihin tutustuu. Historias- ta, kulttuurikaudesta lukiessa on monen henkilön kohdalla jäänyt jokin asia – jos ei niinkään vai- vaamaan – niin kuitenkin poh- dinnan alle. Näin oli esim. ne- rokkaan ja tuotteliaan Francis Baconin kohdalla. Tämän kirjan

antaa jonkinlaisen viitteen siitä taustatyöstä joka on tehty ennen syntymää.

Steiner teki tutkimustaan rakkauden hengessä joka tulee esille seuraavassa, s. 66. "Tarkastelu, joissa puututaan ihmisen karmaan ... tarkastelemalla sitä... täytyy ottaa vastaan vakavalla tunnelmalla, ja ne täytyy työstää sielullisesti. – Tällaiset tarkastelut voivat olla hedelmällisiä vain silloin... kun ne herättävät enemmän ihmismisrakkautta ja ihmisymmärtä- mystä kuin jos ihmistä katsot- taessa jäätäisiin pelkästään yhden maanelämän vaikutuk- sen varaan." Tämä ymmärtä- vä ja kunnioittava ote näkyy vaikkapa sellaisen ristiriitai- sen henkilön kuin Neron kehi- tyksen tarkastelussa. Kerto- es- saan Neron myöhemmistä elä- mistä voimme oppia jopa ym- märtää hiukan paremmin myös hänen kohtaloaan ja kasvuaan elämien sarjassa. Me kaikki, jotka olemme tänne syntyneet, olemme suuren kehityksen alla. Oman menneen elämän tarkas- telu, sen läpikäyminen tapah- tuu kuoleman jälkeen, jolloin myös ymmärretään ja nähdään mennyt elämä oikeassa valo- sa ja suhteessa sekä luodaan tulevaa elämää. Tämän tekee jokainen itse yhdessä korkeim- pien voimien kanssa.

Edellisen kirjan luennois- ta poiketen tällä kertaa Stei- ner tarkastelee myös fyysisen kuoleman jälkeistä tapahtu- maa. Vaikka Steinerein kuvaus poikkeaa Tiibetiläisestä kuol- leiden kirjasta, niin myös yhty- mäkohtia löytyy, mikäli kykenee katsomaan enemmän koko-

naisuuksia eikä anna yksityiskohtien häiritä. Kummassakin tarkastellaan mennyttä maa-elämää sekä luodaan tulevaa. Steinerin tutkimusote on käytännönläheinen ja enemmän tähän aikaan kohdennettu. Vaikka nämä luennot on esitetty jo neljännesvuosisata aiemmin kuin Baileyn kirja, Kansojen kohtalo (julk. 1949) on Steinerin kuvaus mielestäni enemmän ihmisen kokoista. On myös ihmisiä jotka ovat käyneet kuoleman rajalla ja tulleet takaisin. Tällainen on ollut monelle voimakas kokemus eikä siitä ole ollut helppo puhua. Ilmeisesti internetissä siitä on ollut helpompi kertoa vertaisilleen koska niitä koottu esim. sivulle: (<http://www.adcrf.org/ADC%20Stories.htm>)

Steiner antaa etsijälle ja henkisen tien kulkijalle omakohtaisia ohjeita pitkämielisyyden harjoittamisesta, odottamisen filosofiasta. Seitsemäs esitelmä s.118 "... on todella kysymys siitä, että asioiden täytyy kypsyä sielussa. – Silloin täytyy totuttautua työskentelemään sielussa sisäisesti, aktiivisesti, työskentelemään hengessä". Steiner kertoo saaneensa ensimmäisen henkisen kokemuksen, Goethen kertomuksesta Taru Käärmeestä ja Liljasta. "Ja silloin tajuntaani tuli ensi kertaa tavallaan näkemys suuremmasta yhteydestä, laajemmasta kuin se ilmenee itse sadussa". Seuraava tuli seitsemän vuotta tämän jälkeen hiukan selvempänä minä jälkeen meni vielä seitsemän vuotta, jolloin kokemus oli vieläkin varmempi. Tämän

jälkeen meni edelleen seitsemän vuotta, kun hän kirjoitti mysteerirunokokeelmaa Vihkimyksen portti ja silloin hän pystyi antamaan kokemukselleen selkeän hahmon. Siispä, laskujeni mukaan 28 vuoden ajan hän selkeytti ja antoi kokemuksen kypsyä sisällään ennen kuin saattoi olla varma kokemuksensa aitoudesta.

Kirjan parasta antia on hienovaraiset ohjeet joista jotkut on luettavissa rivien välissä ja toiset taas selkeinä työskentelyohjeina kuten seuraavassa, s.129. "Oletetaan, että... ystävä sanoo siis hänelle jotain mikä ei ole aivan miellyttävää. No, hän asettuu siihen mitä kokee kuullessaan ystävän sanovan sen, hän muodostaa kokemastaan elävän kuvan: miten hän oli saanut heikon shokin, miten hän oli suutahtanut, ehkä hän oli tuntenut itsensä sairaaksi jne. Silloin siinä oli sisäistä toimintaa, ja sisäinen toiminta täytyy pukea kuvaksi. – Minussa on ollut tänään koko päivän ikään kuin jotain hapanta, kuin jotain, mikä saa minut sisälläni huonotuuliseksi. – Koko prosessin lopussa nousen ylös kolmannen päivän jälkeisenä aamuna, ja minut kahlitsee tämä, mistä tunnen tarkalleen, että se tulee tästä kuvasta. Jään nyt kahlitukseksi. Sitten minulle käy ilmi menneen maanelämän tapahtuma: näen sen edessäni. Siirryn kokemukseen, joka on vielä ihan tuore, se on vielä kokonaan läsnä. Silloin pääsen irti kahleista ja sanon itselleni: Ahaa, näin oli siis menneessä maaelämässä! Se on aiheuttanut sen, ja nyt elää vaikutus.

Vaikutuksen kanssa voin taas elää, asia on nyt taas esillä. Tätä kaikkea täytyy harjoitella harjoittelemasta päästyäänkin, sillä tavallisesti lanka katkeaa heti alussa jo ihan ensimmäisenä päivänä."

Edellä esitetty antaa selkeän kuvan karman työstämiseen. Steiner opastaa, paitsi suvaitsemaan niin myös selvemmin tiedostamaan ja ymmärtämään menneiden elämien syiden alkujuurta. Tämä taas auttaa näkemään elämän oikeudenmukaisuuden sekä opettaa tiedostamaan yhä paremmin jumalallista kehityssuunnitelmaa. Lisäksi kirjassa annetaan vieläkin yksityiskohtaisempia ohjeita karman kanssa työskentelyyn ja sen työstämiseen. Sisäisen työn edellytyksenä on kuitenkin levollinen mieli, ajatusten ja tunteiden hallinta – ainakin jossain määrin, sekä kyky kyetä hiljentymään. Samaan tähtäävät myös monet mietiskelyteknikoita opettavat kirjat vaikka niissäkin monissa on jo lähtökohtana, että ihminen jo osaa itse rauhoittaa mielensä ja hallita itseään.

Steiner korostaa myös järkevää ajattelua ohjeissaan, s.131. "Mutta rakkaat ystävät, asiat täytyy kokea kaikessa rauhassa ja levollisuudessa. – Sillä tämä kaikki antautuminen päivän tunnelmille, päivän oikeille, mielihoiteille, kaikki tämä kasaa pelkkiä esteitä sille, että henkisessä maailmassa päästäisiin jollain lailla eteenpäin".

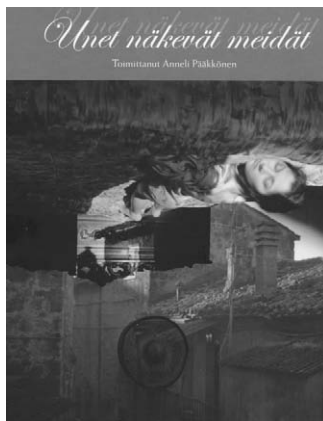
Ihmisten yhteys toisiin, samansuuntaisesti ajatteleviin, korostuu vielä enemmän, voi-

makkaammin henkiselä puolella. Yhteiset aatteet, ideaalit, kootaan uuteen muotoon joista taas muodostuu seuraavien elämien sekä ajatusten ja oppirakennelmien sekä kokonaisten kulttuurien suuntaukset.

Steiner näkee vastaavuuk-sia kirkollisissa sekä kuoleman ja syntymisen välisen tilan toimituksissa, kulteissa "kultti syntyy siten, että se on jäljennetty kuva siitä mitä henkissessä maailmassa tapahtuu". Pappi tekee maallisella puolella hautauskultin toimituksen ja samaan aikaan toisella puolella toimitetaan taivaallinen kultti jossa henkilö otetaan vastaan. Tämän valossa kirkolliset toimitukset ovat yhteydessä taivaallisiin ja näin kirkon merkitys nousee arvokkaammaksi.

Tämä Steinerin kirja kertoo jälleensyntymästä ja valottaa karman toimintaa sekä raottaa ovea laajempaan käsitykseen sen toiminnasta ja koko elämästä. Parhaimmillaan lukemisen vaikutus on avartuva maailmankatsomus, positiivinen ihmiskäsitys sekä ymmärtäväisempi asenne lähimmäisiimme kohtaa – joiden kanssa jaamme tämän – yhteisen matkamme ihmisinä.

Jouko Palonen

Elämmekö unessa? Uneksimme ko elämästä?

**Anneli Pääkkönen (toim.),
Unet näkevät meidät**

Minerva Kustannus Oy,
Jyväskylä
Gummerus 2005. 152 sivua.

"Unet kuuluivat lapsuuteeni arkisina itsestäänselvyyksinä, kaikki sukuni naiset näkivät unia, kertoivat niitä, päivittelivät ja ihmettelivät unien uskomattomia tapahtumia. Näin jälkepäin ajatellen: he ihailivat unien luovuutta." Näin kuvaa varhaisista tutustumistaan uniin Anneli Pääkkönen toimittamansa kirjan "Unet näkevät meidät" alussa. Tuloksena onkin kokonaistaide-teos, erilainen unikirja, jossa "taide, tutkimus ja kokemus käyvät vuoropuhelua."

Kuten tuloksesta voi päätellä kirjan toteuttamisesta vastaavat ammattilaiset, joiden yhteistyöstä rakentuu huikea moniulotteinen luovuuden taidon-

näyte. Kirjassa kirjailija Anneli Pääkkönen, luovan kirjoittamisen ohjaaja Kirsi Suokas, kirjailija Rauni Paalanen, jungilainen psykoanalyttikko Irma Müller-Nienstedt, LT psykoterapeutti Hans-Rudolf Müller-Nienstedt sekä valokuvaaja Marja Pirilä lähestyvät unien maailmaa ja todellisuutta kukin omasta asiantuntijuudestaan käsin.

Anneli Pääkkönen kirjoittaa unitarinoina. Hänen tapansa kuvata toteavasti unen tapahtumat kiehtoo, ihmetyttää ja vangitsee. Mitään selittämättä hän kuljettaa lukijaa ihmeestä toiseen herpaantumattomalla otteella kaikkine yllättävine unen käänteineen. Hän on läsnä - unissaankin.

"Tulin tienhaaraan

Minä tulin tienhaaraan. Siinä oli kivi ja minä istuin sille enkä tiennyt minne mennä. Silloin näin minua kohti kävelevän naisen ja hän oli vanha nainen. Hän sanoi minulle: - Maailmassa on niin paljon ei-eitä. Ei-eitä on liian paljon. Nyt sinun on lisättävä maailmaan kyllä-kyllä, kyllä-kyllä sinun on tehtävä maailmaan lisää. Ja hän pani kätensä minun otsalleni ja se oli lämmin ja hyvä käsi. Minä heräsin ja tunsin sen käden viipyvän otsallani." (Anneli Pääkkönen)

Kirsi Suokas osoittaa, että unia voi lähestyä runon keinoin. Uni luo metaforat valmiiksi odottamaan, kun runoilija hioo niistä timantin.

"Kun nainen oppii, hän on yksin kaivolla, väärään aikaan, astiaa/ vailla ja pyytää siltä, joka osuu tähän: anna minulle sinulla/ Vesi säikähtää ilosta!" (Kirsi Suokas)

Rauni Paalanen tutkii essees-
sään Marja-Liisa Vartion kir-
jallisen tuotannon naisia, jotka
näkevät unia. Unet ovat olleet
Vartiolle vahva inspiraatioläh-
de. Hän sanookin ”osa romaa-
nin kuten minkä tahansa hen-
kisen tuotteen synnystä ja ke-
hittymisestä tapahtuu ja koos-
tuu piilotajunnan alueilla, aivan
kuin unetkin.”

Irma Müller-Nienstedtin kat-
saus unitutkimuksen histori-
aan, unen biologiaan ja unen
luovuuteen kuuluu parhaaseen,
mitä olen aihepiiristä viimeai-
koina lukenut. Myös esimerk-
kiunet ja niiden tulkinnat va-
lottavat unen maailmaa avuli-
aina auttajinamme. Tämä kir-
joitus toimii ikään kuin kirjan
tukirankana, johon muut nä-
kökulmat peilautuvat. Jollekin
toiselle lukijalle yhtä hyvin kir-
jan keskiö voi olla mikä tahan-
sa muu kirjan kirjoituksista tai
kirjan kuvitus.

Ehkä koskettavin on Hans-
Rudolf Müller-Nienstedtin kir-
joitus Unet ja hengenvaaral-
linen sairaus. Koettuaan itse
maksasairauden ja maksasiir-
ron, hän kiinnostui toistenkin
vastaavanlaisen prosessin lä-
pikäyneiden ihmisten unista
ennen ja jälkeen maksasiirron.
Unessa ihminen on auki ja vie-
lä enemmän auki kuoleman liik-
kuessa lähituntumassa.

Valokuvaajan mukana olemi-
nen tiimissä on ollut viisas rat-
kaisu. Unet ovat kuvia ja Marja
Pirilä onnistuu luomaan kuvis-
taan unikuvia.

Kirjan nimi *Unet näkevät*
meidät on hieno oivallus.

Terttu Seppänen

Olen avannut oven

*Olen avannut oven maahan,
jonka hämäräkin
salaperäistä valoa tulvii,
jossa ruusu on todellisuutta
ja joutsen
pyhä lintu
juhlallisesti
täydellisin liikkein
hiljaisen veden yli lipuu.*

Tuula Uusitalo

Lootus ja ruusu

*Sadunkertoja:
Kerron teille rakkauden kaksi puolta:
toinen on etääntyminen ja toinen
lähestyminen.
Ne nuokkäsivät, Lootus ja Ruusu:
”kuinka viisasta”.*

*Sadunkertoja:
Ne, jotka lähestyvät, lähestyköön
toisiaan varovasti,
sillä rakkaus on tulta.
Ne nyökkäsivät, Lootus ja Ruusu*

*”Saanko lainata parhaita ajatuksiasi,
saanko lainata kirjojasi, taidettasi,
henkeäsi”?
”Tuhatkertaisesti annan takaisin
kaiken”.
Ne nyökkäsivät toisilleen, Itä ja Länsi.*

Tuula Uusitalo

cityoffset oy

- Avaruus ei ole painoton

Varastokatu 3, 3 krs, 33100 Tampere.
Puh. (03) 3138 1100
cityoffset@cityoffset.fi
www.cityoffset.fi

ENERGIAPARANTAJA, PRANOTERAPEUTTI

TAPIO MÄKINEN

-TYÖSKENNELLYT LÄÄKÄRIASEMILLA
-VUOSIA ITALIASSA, PAKISTANISSA JA POHJOIS-AFRIKASSA

VASTAANOTTO:

TERVEYSKLINIKKA AUREUS

KASARMINKATU 4, HELSINKI
AJANVARAUS PUH. 09-8221900

Uusi
SAFIIRI

Ilmoita UUDESSA SAFIIRISSA

Tavoitat henkisen maailman-
katsomuksen omaavan ja
kulttuurista kiinnostuneen
kohderyhmän.

Saat uusia ajatuksia lehden
positiivisesta ja inspiroivasta
hengestä.

Kysy lisää!
UUSI SAFIIRI
PL 4, 58201 Kerimäki
uusi.safiiri@via.fi
015 543 112

TULOSSA JUHLAKIRJA

Kirjeopisto Via
50 vuotta

seuraa www.via.fi

Uusi
SAFIIRI

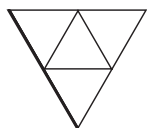
- henkinen kulttuurilehti

*Kaksi numeroa
tietoa ja oivalluksia.*

Varmista tilauksesi ja mielen-
kiintoisten lukuhetkien jatku-
minen.

Mikäli tilauksesi päättyy tä-
hän lehteen, varmista Uuden
Safiirin positiivisten ja inspi-
roivien lukuelämysten jatku-
minen ja suorita tilausmaksu,
11 euroa, Uuden Safiirin tilil-
le 513300 - 223577, viitteel-
lä 550.

UUSI SAFIIRI
PL 4, 58201 Kerimäki
uusi.safiiri@via.fi
015 543 112

VIA-AKATEMIA

AVOIN YLIOPISTO-OPETUS

Uskontotieteen aineopinnot (35 op)

alkavat Helsingin yliopiston tutkintovai-
timusten mukaan kesällä/syksyllä 2006.
Koska aineopinnot ovat jatkoa 20 ov:n pe-
rusopinnoille, niin suoritettavaksi jäävät
seuraavat opintojaksot, yhteensä 25 op.

AINEOPINTOJEN OPINTOJAKSOT:

UST 210 Uskontotieteen menetelmät (10 op)

Suoritetaan määrätyn kirjallisuuden perus-
teella tehtävällä esseellä.

UST 240 Uskontotieteen ajankohtai- set kysymykset ja työelämä (7 op)

Suoritetaan määrätyn kirjallisuuden perus-
teella tehtävällä esseellä sekä ohjattuna
harjoitustyönä tehtävällä valittuun kirjalli-
suuteen perustuvalla suppealla artikkelilla
tai kommenttipuheenvuorolla.

UST 250 Uskontotieteen tutkimus- kohteet (8 op)

Suoritetaan valikoidun kirjallisuuden (yht.
n. 1800 sivua) perusteella tehtävällä es-
seellä (10 s.).

Ilmoittaudu jo nyt!

Mikäli olet kiinnostunut uskontotieteen ai-
neopinnoista, niin ota yhteys. Lähetämme
sinulle lisätietoja sitä mukaa kun vastuu-
opettajat, opiskeluajankohdat ja kurssimak-
sut selviävät.

KIRJEOPISTO VIAN RAJA-JOOGA

- 11.2. Etelä-Suomen seminaari,
Valon Tila, Uudenmaankatu 35,
Helsinki, klo 13-18
- 25.2. Iltaseminaari Kerimäellä
Kaukalinnassa
- 11.3. Länsi-Suomen seminaari,
Ravintola Sininen Hetki,
Satamakatu 37, Kaskinen, klo 13-18
- 18.3. Iltaseminaari Kerimäellä
Kaukalinnassa
- 15.-16.4. Itä-Suomen seminaari Kerimäellä
Kaukalinnassa osana pääsiäista-
pahtumaa
- 23.-28.6. Kesäkurssit Kerimäellä
Kaukalinnassa

MUITA TAPAHTUMIA

Puutarhakonsertti

Oopperalaulaja Juha Kotilainen musikaalisi-
ne taiteilijaystävineen konsertoi myös ensi
kesänä Kaukalinnan puutarhassa. Ajankohta
tarkentuu myöhemmin. Seuraa www.via.fi

1.4.06 klo 11 - 15 Balderin sali, Aleksante-
rinkatu 12, Helsinki. Henkisten liikkeiden yh-
teistyöryhmän seminaari teemana kuolema
ja jälleensyntymä. Seuraa www.aatma.fi

Majoitus ja ruokailu

Majoitus ja ruokailu eivät sisälly kurssimak-
suun, vaan ne maksetaan erikseen.

- Via-Akatemian opiskelijoille majoitus
sisältäen täyshoidon on 27 euroa/vrk,
Via ry:n jäsenet 22 euroa/vrk.
- Lisämaksu liinavaatteista ja 1- 2 hengen
huoneesta.
- Kesäisin mahdollisuus aittamajoitukseen.

Lisätietoa ja
ilmoittautumiset
VIA-AKATEMIA

Puhelin: (015) 543 112, Telefax: (015) 533765
Postiosoite: PL 4, 58201 Kerimäki,
Käyntiosoite: Kaukalinna, Viitamäentie 189, Kerimäki
Sähköposti: via.akademia@via.fi Internet: www.via.fi

Uusi **SAFIIRI**

Ilmoitushinnat 2006

Mustavalkoinen/euroa

1/1 sisäsivut	134,60
1/2 sivua	84,10
1/4 sivua	50,45

Neliväri/euroa

1/1 takakansi	470,90
1/1 sisäkannet	420,50

Sivun koko 172 x 247 mm
Resoluutio 300 ppi

Palstat

1/3	43 mm
2/3	90 mm
3/3	137 mm
1/2	66 mm
2/2	137 mm

Ilmoitushintaesimerkkejä, euroa

1/2	66 x 50 mm	23,20
2/3	90 x 50 mm	31,70

Hintoihin lisätään alv 22 %.
Vuosisopimusalenus 15%

Lisätietoja

Kaukalinna/Via-Akatemia,
Sinikka Juntura 015 543 112,
040 8255165
uusi.safiiri@via.fi

Uusi Safiiri
maksaa
postimaksun

UUSI SAFIIRI
Tunnus 5009982
58003 Vastauslähetys

TILAUSKORTTI

Uusi **SAFIIRI**

Teen Uusi Safiiri -lehden vuositilauksen 2006

11 euroa/2 numeroa
alkaen numerosta _____

Tilauksen hinta Suomen ulkopuolelle;
Eurooppaan 13 ja muualle 16 euroa.

☐ Suoritan ☐ Olen suorittanut

vuositilauksen maksun tilille

Uusi Safiiri, Kerimäen Op 513300 - 223577,
viite 550

Lehti postitetaan maksun tultua tilille.

Tilaan lehden itselleni ☐

Tilaan lehden lahjaksi ☐

Tilaan aiempia numeroita seuraavasti
Suoritan niiden maksun + postikulut
lehtien mukana tulevalla tilisiirtolomakkeella.

Maksaja/tilaaja

Nimi _____

Jakeluosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Allekirjoitus _____

Lahjatilauksen saaja

Nimi _____

Jakeluosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Uusi SAFIIRI

Vuositilauksen teet maksamalla
vuosikerran hinnan lehden tilille
Kerimäen Osuuspankki
Uusi Safiiri
513300-223577, viite 550.

Tilaushinnat 2006

Vuositilaus 11 euroa/2 numeroa
Suomen ulkopuolelle; 13 euroa
Eurooppaan ja 16 euroa muualle.

Irtonumerohinnat

1999 - 2002
2,00 euroa/kpl plus toimituskulut

2003 - 2005
5,90 euroa/kpl plus toimituskulut

Koko vuosikerrat
2003 18 euroa
2004 ja 2005 11 euroa

Vanhempia lehtiä on rajoitetusti
saatavilla.

Vuosikerrat 1997
ja 1998 loppuunmyyty.

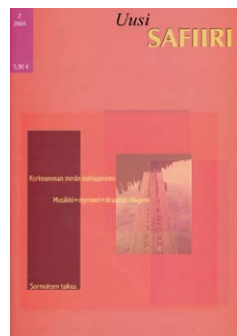
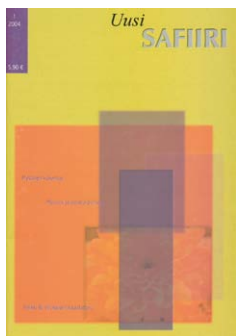
Myyntipisteet

Tmi Aatma, Helsinki
Tmi Mirjam Aho, Helsinki
Akateeminen Kirjakauppa

Tilaukset

Uusi Safiiri
PL 4, 58201 Kerimäki
uus.safiiri@via.fi
Via-Akatemia/Kaukalinna,
015 543112

2004-2005

Uusi Safiiri -lehdet 1999-2005

Vuosien 2003-2005 lehdet 5,90 euroa/kpl.

Vuosien 1999-2002 lehdet 2,00 euroa/kpl.

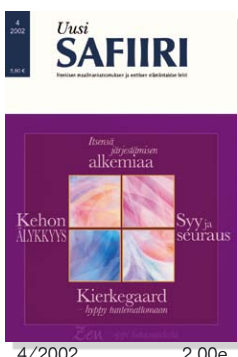
Hintoihin lisätään toimituskulut. Lehtiä saatavilla rajoitetusti.

www.via.fi/safiiri.htm

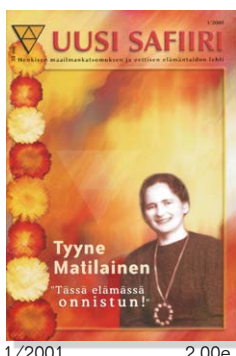
2003

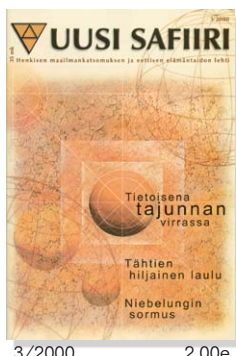
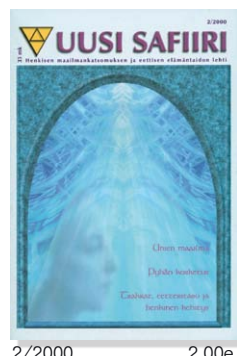
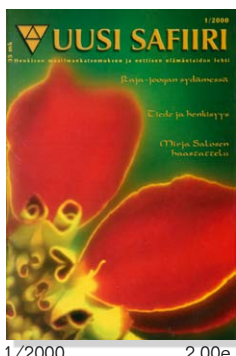
2002

2001

2000

Sofianlehdosta löydät mm:

- Kukkakaupan täyspalvelu
- Kotipuutarhakoulun kasvi- ja puutarha-aiheisia iltakursseja
- Suomen suurin kärhövalikoima (Clematis)
- Wanhat ja uudet ruusulajikkeet
- Perennat erilaisille kasvupaikoille
- Pionit keväästä syksyyn
- Hedelmäpuut ja marjapensaat
- Havukasvit ja muut ikivihreät
- Verkkomyymälämme

Tervetuloa !

Palvelemme Sinua vuoden ympäri.

Puutarhakeskus Sofianlehto
Garden Center
Sofianlehdonkatu 12, 00610 Helsinki
Puh: 09-796 230
sofianlehto@sofianlehto.com
*** myyntilutetlot

www.sofianlehto.com***

